Demokratik öğrenci hareketi sesleniyor;

"Bilim içeri polis dışarı"

- *Öylesi bir ülke ki, devletinin Milli Eğitim Bakanı "Gençlerin politikaya katılmasından yanayım, cici çocukları sevmem" derken aynı saatlerde bir üniversitede "Üniversite polis değil bilim isteriz" diyen öğrencilere aynı devletin polisi copla saldırıyor, yerlerde sürüklüyor hatta üzerlerine ateş etmeye cesaret ediyor.*

- *Ekipler amiri rahatlıkla söyleyebiliyor "Biz faşist olduğumuzu zaten inkar etmiyoruz. Çıkıp sokaklarda bağırmanıza ne gerek var. Hem siz öğretim görevlilerinin yarısının faşist olduğunu biliyor musunuz?"*

Devamı 11. sayfa'da

Çekin kanlı ellerinizi üniversitelerden

Gençlik Dünyası

Aylık Gençlik Gazetesi Mart'89 Sayı: 17/1000 TL (KDV dahil)

Chapman rüzgârı

Müzik dünyası bugünlerde 24 yaşındaki bir genç ozanın başarısını konuşuyor. 23 Şubat Perşembe günü açıklanan Grammy ödüllerine altı dalda aday gösterilen Tracy Chapman "Fast Car" albüm'iyle yılın yeni sanatçısı, kadın pop şarkıcısı ve Çağdaş Folk plağı dallarında Oskar aldı.

Yaklaşık bir yıldan bu yana dünyanın dört bir yanında ilgiyle dinlenen Amerikalı sanatçı, bestelerinde ülkesinin toplumsal yapısına radikal bir yaklaşım sergiliyor ve Reagan döneminin acı dolu tablolarını çiziyor. Amerikan rüyasının içini boşalttığı ve küçücük-apolitik- bir dünyaya hapsettiği insanları anlatıyor ve değişim- dönüşümün eşiğindeki insanlara sesleniyor Chapman.

Genellikle tek başına ve akustik gitar çalan ve Nisan ayından başlayarak doğal müzik yeteneği ile dünyayı fethe koyulan Chapman, geçen yaz,

Devamı 11. sayfa'da

Tracy Chapman: Bir işçi sınıfı sanatçısı

Sonun başlangıcı

Ne zaman 8 Mart gelse, bir telaş bir telaş. Sanki sadece o ay'a ya da o güne özgü imiş gibi toplumdaki "cins ayrımcılığı" akıllara geliveriyor. Oysa daha mahalle aralarında uzun eşşek oynayıp, uçurtmaların peşinden koşmaya başlamadan toplumdaki cins ayrımcılığına ve bunun neden olduğu akıl almaz eşitsizliğe tanık oluyoruz.

Hiçbir biçimde bizim bireysel tercihimize ya da seçimimize bağlı olmayan "cins"imizin, yaşamımızın bütününü belirleyiciliği öylesine açık ki; önce oyunlar ayrılıyor: "Sen kızsın, kızlar top oynamaz"la başlayıp, "erkekler ağlarmıymış"la devam ediyor.

Evde başlayan bu ayrım, daha sonra okulda, sokakta,

Devamı 11. sayfa'da

Hep kadınlar mı bakar çocuklara?..

Tekrar Umut!

Ankara, Türkiye siyasi hareketinde önemli illerden biri. Eylül öncesi ve sonrası parti merkezlerinin ve bakanlık merkezlerinin bulunduğu ve yine sosyalistlerin en örgütlü oldukları illerden.

Gençlik Dünyası Ankara Temsilciliği açıldığı günden bu yana bir dizi etkinlikte bulundu ve sosyalizmin kitlelere ulaştırılması babında kendisine düşen görevi yerine getirmeye başladı. Öğrenci hareketinde, işçi gençlik ve liseli gençlik içinde saygın bir yer kazandı.

İşte Ankara temsilciliğimiz, bir buçuk yıllık çalışmalarının sonucunu, ikincisini yaptığı "Merhaba Umut" şöleninde aldı. Şölenin yapıldığı 5 Mart Pazar günü salonda 600 kişi vardı ve bunun en az 500'ü üniversiteli, liseli ve işçi gençlerdi. Yürekten alkışlayan, coşkuyla hep birlikte türkü söyleyen ve artık salonlardan sokaklara dökülmek isteyenler onlardı. O gençlerdi...

Eğit-Der, İHD, SHP temsilcilerinin ve aydınların da protokol olarak bulundukları şölende, öğrenci derneklerinden, çeşitli demokratik kuruluşlardan, aydınlardan ve dergilerden gelen kutlama ve destek mesajları okundu, dayanışma birkez daha altı çizilerek vurgulandı.

Günizi müzık topluluğu, Musa Eroğlu, Muzaffer Özdemir ve Hacıbektaş Semah Ekibinin yer aldığı şölende Sosyalist Gençler Birliği (SGB) Başkanı Yaşar Yiğit; faşizmin insanlık dışı saldırılarına ve kitleleri pasifize eden iletişim organlarına rağmen gençlerin sosyalizmi seçmekte kararlı olduklarını ve umudun yok olmadığını dile getirdi. Daha sonra bir işçi sınıfı aydını olan Veli Gürcan yaptığı konuşmada; "Düşmanını abartma ama küçümseme de" diyerek Türkiye burjuvazisinin ne çeşit oyunlarla kitleleri etkilediğini ve 'devlet etme' yeteneğinin oldukça köklü olduğunu belirtti. Gürcan sözlerini şöyle bitirdi; "üzerimize serpilen ölü toprağı kalkıyor artık. Sağlam adımlarla yürüyoruz. Kazandığımız her mevzide arkamızdaki duvarı örüyoruz. Duvarları çatladı! O duvarı vura vura yıkacağız."

Şölen biterken genç sosyalistler salonda halay çekiyordu.. Liseli gençler hazırladıkları sandviçleri dağıtıyorlardı Gençlik Dünyası'na bağış kazanmak için... İşçi gençler umut dağıtıyordu yakalara takılsın diye dolaştırdıkları karanfillerle...

Ankara'da bir gençlik şöleni yaşandı ve bitmedi, bitmeyecek!

GENÇLİK GELECEKTİR

Spor basınında yozlaşma

Basın sektöründe son günlerde, tiraj azlığı konusunun giderek daha yoğun bir biçimde tartışıldığını görüyoruz. Öyle ki tartışma, kamuoyuna yansımış, çeşitli çevrelerde konuşulur hale gelmiş bulunuyor.

Ülkemizde tirajların çok düşük olduğu, açık bir gerçek. Bu durum son yıllara özgü de değil. Ancak, ürkütücü ve düşündürücü boyutlara ulaşmış bulunuyor. Sektördeki girdilerin olağanüstü boyutta artması, buna karşılık reklam girdilerinin büyük kısmının TV'ye kayıp gazetelerden uzaklaşmış, gazete patronlarını da tiraj üzerinde düşünmeye yöneltmiş bulunuyor. Son yıllarda konunun tartışılır hale gelmesinin asıl nedeni de bu.

1980 sonrasında Türk basını önemli bir nitelik değişimine uğradı. Siyasal içerikli yazılar yayınlayamayan, yayınlasa da "başıma bir şey gelir mi?" endişesi içinde bunalan sektör, magazine yöneldi. 1980 öncesinde sayısı beşi geçmeyen 100 binin üzerinde gün-

Devamı 11. sayfa'da

"İşkencede çağ atlayamadık"

Şubat ayı içerisinde bir bulvar gazetesinin birinci sayfadan verdiği bir manşet genel siyasi havanın ne kadar yozlaştığının yansıtılmasında benzersiz bir örnek oluşturuyordu.

İnanılması güç ama gazete, işkencede bile çağ atlayamadığımızı manşet yapmıştı. Bir Doğu Anadolu köyünde meydana gelen, insanlara insan dışkısı yedirme olayından bahsediyordu haber. Aradaki ilişkiyi kavrayamayanlar haberin devamına göz atınca bütün gerçeği öğreniyorlardı. Bundan bilmem kaç yıl önce yine aynı bölgede olan bir isyan olayında güvenlik güçleri yöre halkına yine insan dışkısı yedirmişler. Gazete geçmişteki bu olayı hatırlatarak aradan geçen bunca yıla rağmen hâlâ aynı işkence metotlarının kullanılmasından son derece rahatsız olmuştu.

Her alanda çağ atlayan bir ülkede işkence usullerinin çağdaşlaşmaması utanç verici bir ilkellikti. Bu kafayla tabii bizi Avrupa Ekonomik Topluluğuna almazlardı. Bu ve benzeri akıllara durgunluk verecek düşünceler çağrıştıran başlık ve haber bir basın kuruluşunun ne kadar aşağılık olabileceğini gösteriyordu.

Kitle iletişim araçların toplumlar üzerindeki etkilerinin sosyolojik bir vaka olmaktan çıkıp klinik bir olay olmaya başladığı günümüzde söz konusu gazete, insan beyninin kıvrımlarının yok edilmesi görevini yerine getirmeye çalışıyordu. Başarısızlık ufak bir ih-

Devamı 11. sayfa'da

Siyasi dergi sayfalarında:

Merkezi model tartışması

Akın Çeliker

Okurlarımız hatırlayacaklardır, öğrenim dönemi başında Yeni Çözüm dergisinin Eylül-88 sayısında Nadir Karaca imzasıyla çıkan "Gençliğin Merkezi Demokratik Kitle Örgütünü Yaratalım" yazısına yanıt olarak Ekim sayımızda "Zor Bir Bilmece ve Yeni Çözüm" başlıklı kapsamlı bir eleştiri yayınlamıştık. Yeni Çözüm dergisi 4 ay sonra Şubat ayında çıkarttığı "Devrimci Gençlik Özel Sayısı"nda konuyu yeniden ele alarak diğer gençlik dergileriyle birlikte Gençlik Dünyası'nın da eleştirilerini kısaca yanıtlamıştır(!).

Önceki eleştiri yazımızda özetle şunları vurgulamıştık:

- Nadir Karaca'nın çağrı yazısında kullandığı üslup, ilk kez etiketlemelere yer vermediği için olumlu ve dostane bir üsluptur.
- Çok önem verilen "çağrı" da, gençlik ve öğrenci hareketi üzerine Marksizmin evrensel yaklaşımlarının yok sayılması ve yine -Dev-Genç dahil- 80 öncesi gençlik örgütlenmeleri ile önerilen örgütlenmenin farkının ne olacağı noktasının hiç ele alınmayışının dikkat çekici olduğunu,
- Faşizme karşı mücadelenin her şeyden önce siyasi bir mücadele olduğu ilkesinin gözardı edilerek, politik gençlik örgütlenmesinin belirleyici rolünün kavranamayışı, devrimci gençlik örgütlenmesi ile öğrenci örgütlenmesinin özdeşleştirilmesinin yaratacağı tehlikelere parmak basarak,
- Sosyalist, devrimci, yurtsever politik gençlik örgütlenmeleri üzerindeki yasakların kırılarak, bu örgütlerin yasal platformda da temsilinin vaz geçilmez hedeflerimizden birisi olduğunu,
- Yeni Çözüm'ün benimsediği tavrın partisiz devrimciliğin yapısal zaafları ile malul olduğunu, "devrimci dergicilik" ve "devrimci dernekçilik" hastalığının öğrenci gençliğin acil ihtiyaçlarının saptanmasında dahi kendisini gösterdiğini,
- Gençliği öğrenci gençlikten hatta üniversiteli gençlikten ibaret sayan anlayışın burjuvaziye ait olduğunu, bu nedenle çağrının muhatabının öğrenciler olduğunun açıkça belirtilmesi gerektiğini,
- "Gençliğin merkezi demokratik kitle örgütü" tanımının 80 öncesine ait Dev-Genç ve İGD tarafından kullanılan bir niteleme olduğunu, her bakımdan yanlış olan bu tanımın söz konusu örgütlerin gençliğin demokratik ve siyasi özlemlerine aynı anda cevap verebileceklerini sanmalarından kaynaklandığını, halbuki demokratik kitle örgütlenmesi ile siyasi gençlik örgütlenmesi arasındaki farkın nicelikte değil nitelikte olduğunu,
- Yeni Çözüm'ün, kendi ihtiyaçları ile öğrenci hareketinin ihtiyaçlarını aynı kefeye koyarak, öğrencilerin birlik yerine sol içi rekabeti öne alan tutumla büyük bir sorumsuzluk örneği verdiğini, bunun sonucu olarak öğrenci gençliği kendi kafalarındaki tek modele -Dev-Genç'e- ve tek kalıba sokmaya çalıştıklarını, yaptıkları "Çağrı" ile herşeyi birbirine karıştırdıklarını, faydacı ve gerçekte ilkesiz bir tutumla dernekler platformunda kuruluş kararının alınmasını önerdikleri merkezi derneğin yeni Dev-Genç'ten başka birşey olmayacağını,
- Çağrının "ben merkezci" bir yaklaşımla öğrencilerin merkezi demokratik birliğinin değil, öğrencilerin siyasi bölünmesini esas aldığını, merkezi öğrenci birliğinin yaratılması için önyargısız, birlikçi ve sorumlu tavrın benimsenmesinin zorunluluğuna vb. olgulara dikkat çekmiştik.

Tahmin edileceği gibi bu eleştirilerin büyük bir bölümü yok sayılarak, dostlarımız Gençlik Dünyası'nı iki noktada yanıtlamışlardır.

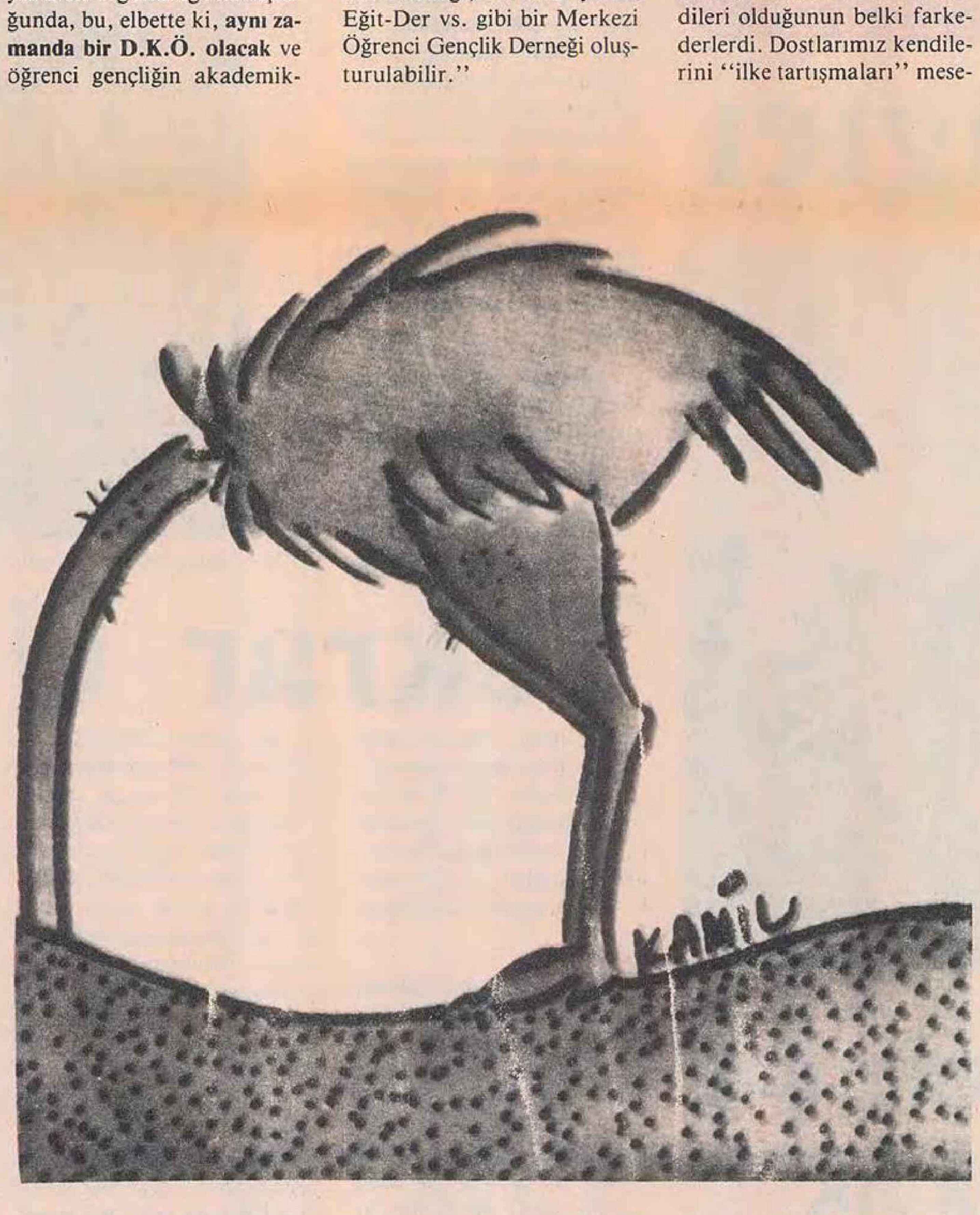
Bunlardan ilki, **Merkezi öğrenci gençlik derneği ve Dev-Genç ilişkisi** üzerinedir. "Bizim öğrenci gençliğin güçlü, etkin, merkezi kitlesel örgütlülüğü olarak **merkezi dernek önerimiz** kimilerince Dev-Genç'i yaratmaya çalıştığımız şeklinde anlaşılmaktadır. "Kargadan başka kuş bilmez" misali "Dev-Genç'ten başka örgütlenme bilmediğimiz" ve Dev-Genç'in "yokluğunu" (her nasılsa) "itiraf" ettikten sonra "örgütsel yeniden kuruluşunu" Merkezi Ö.G.D. ile gerçekleştirmeye çalıştığımız söyleniyor. Bu kadarına da pes doğrusu! Gençlik Dünyası bunları yazmadan önce, Dev-Genç'in varlığını yokluğunu sokağa çıkıp, yoldan geçen birine sorsaydı iyi ederdi.

Dev-Genç, esas olarak, bir politik gençlik hareketini ifade eder. Varlığı yasal bir örgütlülükle belirlenemez. Böyle bir örgütlülük oluştursa dahi bu varlığının sadece bir yönünü açıklayabilir. Dev-Genç yasal bir örgütlülüğe kavuştuğunda, bu, elbette ki, **aynı zamanda bir D.K.Ö. olacak** ve öğrenci gençliğin akademik-demokratik **mücadelesini** de yönlendirmeye çalışacaktır. Dev-Genç, güçlü geleneğini oluşturan belirli -net, ideolojik- politik yönelimlere sahip olmakla birlikte **demokratik platformda** dar bir siyasi çizgi örgütü değil, geniş bir kitle örgütü olma amacını taşıyacaktır."

İki paragraf atlayarak okumaya devam edelim: "Merkezi ÖGD, Dev-Genç gibi **belirli ideolojik-politik yönelimleri** olan hareketin örgütlenmesi **yerine ikame edilemez.** Merkezi ÖGD, Devrimci Gençliğin savunageldiği DKÖ anlayışına uygun olarak önerdiği, öğrenci gençliğin en geniş (anti-faşist, anti-emperyalist) kitlesel örgütlenmesidir. Merkezi ÖGD, öğrenci hareketinin **merkezi örgütlülüğünden yana tüm devrimci demokrat, yurtsever güçlerin ilkeli birliği** temelinde yükselecek ve devrimci, yurtsever, demokrat olan herkese açık olacaktır. **Öğrenci örgütlenmesi** (üstelik söz konusu olan merkezi öğrenci örgütlenmesidir) **siyasi ilkeleri olmayan "mesleki" nitelikte bir örgütlenme olamaz.** Siyasi ilkeleri olmadan tutarlı bir akademik-demokratik mücadele programı üretilip hayata geçirilemez ve demokratik öğrenci hareketinin güçlenmesi, ilerici-demokratik niteliklere sahip bir kitleselleşmenin yaratılması sağlanamaz. Merkezi öğrenci derneği, demokratik kitle örgütü olmasının gereği olarak anti-faşist, anti-emperyalist ilkeleri savunacaktır. Bu ilkelerin savunulması, esas olarak politik mücadele yürütecek bir örgütlenmeyi, **politik gençlik guruplarının cephesel örgütlenmesini** hedeflediğimiz şeklinde anlaşılamaz. Öneriyi bu şekilde kavrayıp eleştirenler, birim öğrenci derneklerinde olduğu gibi merkezi öğrenci derneğini de ilkesiz-şekilsiz, mesleki bir örgütlenme olarak düşünmek istiyorlar.

Kitle örgütlerine demokratik içerik kazandırmanın, en genel anlamıyla **bu siyasi ilkeleri** savunmaktan geçtiği artık anlaşılmalıdır."

"Başta, yasallık sorunu Merkezi Öğrenci Gençlik Derneği'nin önünde ciddi bir engel oluşturmuyor. İnsan Hakları Derneği, **TAYAD** ya da Eğit-Der vs. gibi bir Merkezi Öğrenci Gençlik Derneği oluşturulabilir."

"Bu arada, Merkezi Öğrenci Gençlik Derneği'ne **demokratik nitelik kazandıran en genel politik ilkeleri,** merkezi derneğin öğrenci hareketinin bütününü kapsamasında engel görmek de yanlıştır. Öğrenci hareketi **bütün olarak** devrimci-demokratik mücadelenin bir halkası değil midir? Öğrenci hareketinin **bütününü,** anti-faşist, anti-emperyalist nitelikler karakterize etmiyor mu? Yoksa giderek boyutlanan, **keskinleşen öğrenci gençliğin mücadelesinde yurtsever** ve demokrat olmayan **unsurlar,** gericiler, karış-devrimciler de mi yer almaktadır? Böyle bir düşünceyi savunanlar yoğun bir **ideolojik açmaz** ve **çelişki** içindedirler."

"Bu politik ilkeler olunca, sosyal faşistler ya da Maocu'larla böyle bir yapı içinde yer alamayız" tarzında bir anlayış dayatanlara... Öğrenci gençlik hareketinin merkezi örgütsel düzeyde birliğini oluşturmadaki **engel** Merkezi Öğrenci Gençlik Derneği'nin anti-faşist, anti-emperyalist ilkeleri savunması değil, **böylesi yanlış anlayışların dayatılmasıdır.**" (A.b.ç)

Alıntıları bu denli uzun tuttuğumdan ötürü sevgili okurlar bağışlasınlar. Ama kafa karışıklığını kendi ifadelerinden göstermenin en etkili yol olduğuna inanıyorum. Evet, bakalım böylesi bir karışıklığın içinden "karışıklığa düşme"den çıkabilecek miyiz?

Bir şeyi merak ediyorum. Yeni Çözüm'cü dostlarımız "merkezi dernek önerimiz" diye ifade ettikleri "çağrı"yı gerçekten **tartışılmak üzere bir öneri paketi** olarak mı sundular, yoksa çoktan kesinleştirdikleri anlayışlarını **merkezi bir deklerasyon** ile bir kez daha mı duyurdular? "Önerimiz ilk ortaya konulduğunda genel eğilim, sorunu genel geçer cevaplarla geçiştirmek oldu. **Belli ki bu konuda kimse pek bir şey düşünmemişti**" (A.b.ç.) Alçakgönüllülükten nasibini almamış arkadaşlarımız, zahmet edip Gençlik Dünyası'nın 3.sayısından itibaren "Merkezileşme ve Öğrenci Hareketi" üzerine yayınladığı eleştiri ve önerileri inceleselerdi, birkaç ay öncesine kadar "bu konuda düşünmeyenler'in asıl kendileri olduğunun belki farkederlerdi. Dostlarımız kendilerini "ilke tartışmaları" meselesine kaptırmışken, Gençlik Dünyası 3.sayısında (Ocak-88) yayınladığı "Öğrenci Birliği Hayal Değildir" öneri paketi ile, çıkartılacak merkezi öğrenci gazetesi çerçevesinde yasal federasyonlaşmanın önünü açacak, günümüz şartlarına uygun seçime dayalı **merkezi bir model** sunmuştur.

Gelelim tartışmanın **püf** noktasına. Dostlarımız, bizi fazlaca kuşkucu olmakla eleştirerek, söz konusu girişimin Dev-Genç'i yaratma adımı olarak nitelemenin tamamen gerçek dışı ve hayal ürünü olduğunu söylüyorlar. Hakikaten ilk çağrı yazısında bir tek satırda dahi Dev-Genç'i anmazlarken, bizim bu saptamayı yapmamız fazlaca "önyargılı" gözüküyor. Ama tam da bu nedenle - yani Dev-Genç'in hiç anılmaması, dolaşısıyla farkının ne olduğunun belirtilmemesi nedeniyle- biz Merkezi öğrenci derneği ile Dev-Genç arasındaki ilişkiyi açığa çıkartmak için soruna parmak basmıştık. anlaşılan doğru yere basmışız ki dostlarımız feryadı figan ediyorlar. İşin ilginç tarafı bu endişemiz daha da derinleşiyor. Bütün söylenenlerden -Dev-Genç'in illegal (!) olduğu havasını ve gereksiz laf kalabalığını çıkartırsanız- geriye **öğrenci örgütlenmesi ile devrimci gençlik örgütlenmesi** arasındaki **ayrıma** ilişkin görüşleri kalıyor. Bu iki örgütlenmenin birbirinin "yerine ikame" edilemiyeceklerinin bilincinde olan arkadaşlarımız söz konusu **nitelik ayrımını** şöyle ifade ediyorlar:

- Dev-Genç, bilrli ideolojik-politik yönelimleri olan, politik bir gençlik hareketini ifade eder. Varlığı yasal bir örgütlülükle belirlenemez. Dev-Genç aynı zamanda bir D.K.Ö. olacaktır. Öğrenci gençliğin akademik-demokratik mücadelesini (dikkat ediniz öğrenci örgütlenmesini demiyor) yönlendirmeye çalışacak. Dev-Genç, demokratik platformda (niçin devrimci platformda değil anlaması güç) dar bir siyasi çizgi örgütü değil, geniş bir kitle örgütü olma amacını taşıyacaktır.
- Merkezi Ö.G.D., Dev-Genç gibi belirli ideolojik-politik yönelimleri olan hareketin örgütlenmesi (dikkat ediniz, **gençliğin örgütlenmesi** demiyor) yerine ikame edilemez. Dernek, öğrenci gençliğin en geniş (anti-faşist, anti-emperyalist) kitlesel örgütlenmesidir. Dernek, öğrenci hareketinin merkezi örgütlüğünden yana (merkezileşmeden yana değilseniz yandınız) tüm devrimci, demokrat, yurtsever güçlerin ilkeli birliği (bizim bildiğimiz kadarıyla söz konusu **güçler** öğrenci hareketi içindeki **siyasal** güçler ve siyasal eğilimlerdir) temelinde yükselecektir. Öğrenci örgütlenmesi siyasi ilkeleri olmayan "mesleki" nitelikte (siz onu **akademik nitelikte** diye okuyun) bir örgütlenme olamaz. Yasallık sorunu derneğin kuruluşunda ciddi bir engel oluşturmuyor, İHD, TAYAD, Eğit-Der örnek alınabilir (TAYAD'ın demokratik bir örgüt olduğunu biliyoruz ama gerçekten kitle örgütü mü?). "Öğrenci hareketin bütününü, anti-faşist, anti-emperyalist nitelikler karakterize ediyor. Derneğin kuruluşunda "sosyal faşistlerle ya da Maocularla yer alamayız" türünden yanlış anlayışlar dayatılmamalıdır. Dernek, platform birimler ve iller düzeyinde eğilimlerin belirlenmesi (bu eğilimler **siyasi eğilimler** değil mi?) yoluyla oluşturulmalıdır. Dernek için kurulacak il komisyonları, farklı düşüncede olanları iknaya yönelik esnek bir tavır içinde olacaktır. Derneğin iyi çalışması için yönetimde homojenliği (anlaşılan **heterojen** kolektif yapılardan nefret ediyorlar) ve yönetimin çoğunluk sistemine göre belirlenmesini savunuyorlar. Dernek onu tanıyan (peki tanımayanlar ne olacak?) birim öğrenci dernekleri tarafından bağlayıcı kabul edilmeli ve demokratik merkeziyetçi işleyiş (siz birimlerin merkeze tabiliği olarak anlayın) bu birim derneklerce de benimsenmelidir. Merkezi derneğin karar ve programları, asgari ve uyulması gereken program olarak kabul edilmeli, birim derneklerinin yürütecekleri çalışmalar birliği bozucu ve eylem kırıcı nitelik taşımamalıdır. Ayrıca ülke genelinde il ve bölge düzeyinde oluşturulan merkezi dernekler (dikkat ediniz birden fazla merkezi dernek kastediliyor) arasında bağlayıcı karakterli bir platform oluşturulmalıdır."

Sevgili okuyucular, tanrı aşkına sunulan anlayışta, öğrenci derneği ile Dev-Genç arasındaki **nitelik farkının** neler olduğunu anlayabildiniz mi? Dev-Genç de politik ilkeler üzerine kuruluyor, merkezi öğrenci derneği de. Dev-Genç de DKÖ oluyor, öğrenci derneği de. Dev-Genç de geniş kitle örgütü oluyor öğrenci derneği de. Dev-Genç de geçmişte belli siyasi anlayışların birlikteliği üzerine kurulmuştu, önerilen dernek de böyle olacak. Dev-Genç de önce iller çapında -başta İstanbul olmak üzere İYÖD - AYÖD - BYÖD vb.- bağımsız il derneklerinden geçerek oluşmuştu, önerilen dernek de aynı yolu izleyecek.

İşte "kapıdan kovulunca bacadan girmek" diye buna derler herhalde. Anlaşılan bütün öğrencilerin içinde varolup, yaşayacağı "öğrenci evi"nin çatısını yapmak bir hayli zor olacak. Ve esaslı bir tartışma yapılmadan **bölme taktikleri'**nin önü alınamıyacak! Gelecek sayımızda aynı konuyu plartform açısından işlemeye devam edeceğiz.

Not: Dostlarımız "öğrenci gençliğin acil ihtiyaçları dahi dergi merkezlerinde saptanmakta, buradan yönetilmeye çalışılmaktadır" diyerek "asılsız ihbarcılık" yaptığımızın farkında olup olmadığımızı" soruyorlar. Kendilerini "en devrimci" başkalarını ise bilcümle "oportünist, revizyonist ve reformist" görenler, eleştirildikleri zamanda işte böyle "ihbarcı" etiketini yaptırıvermekte bir an bile tereddüt etmiyorlar. Saptamamızın politik bir durum tespiti olarak doğruluğu veya yanlışlığı onları hiç ilgilendirmiyor. Aslında tespitimizde bir eksiklik var, onu tamamlamak gerekiyor; sadece öğrencilerin acil ihtiyaçları değil, öğrencilerin kendi öz örgütlerinin geleceği de öğrencilerden bağımsız olarak dergi merkezlerinde saptanıyor. Adına "ihbarcılık" denilen polise bilgi sağlama olayına gelince, bütün sayfalarını öğrenci derneklerine ve öğrenci eylemlerine bütün detaylarına varıncaya kadar ayırmış bir derginin, bu işe potansiyel olarak bizden çok daha yakın durduğu basit bir gözlemle anlaşılabilinir.

"ŞEY"İN ADI

Memet Güvenç

Türkçe sözlüğü açıp 'kurultay" maddesine bakıyorum. Şöyle diyor: Bir kurumun, temel işleri konuşmak için belli sürelerle ya da gerektikçe yaptığı genel toplantı, kongre.

Türkiye öğrenci dernekleri Nisan ayı ortalarında bir kurultay yapmayı düşünüyor ve buraya gelecek olan derneklerin temsilcilik esasına göre seçilmelerini öngörüyor. Ayrıca derneklerin tek program ile kurultaya katılmalarını da şarta bağlıyor.

Tüzel kişiliğini kazanmamış bir yapı olarak Türkiye Platformu, birincisi kendi yapısının oluşumu itibarıyla demokratik olmayan bir zemin üzerine inşa edildi. (Fakat bu zorunluluğun yarattığı bir örgütlenme modeliydi) İşte Türkiye platformu bu duruş biçimiyle kurultay düzenlemeye kalkınca aynı sağlıksızlığı kurultayın bileşimine taşıyor ve böylece bir fırsatı daha kaçırmaya aday gözüküyor.

Türkiye öğrenci derneklerinin düzenlediği bir kurultay teknik olarak ve hatta zorlamayla çok seslilik içermelidir. Farklı görüşlerin bir araya gelmesini sağlayacak ve bu sayede en geniş ortak paydada birliği deklare edecek kurultay, merkezi birliğin oluşturulması ve Yök'ün alternatifinin konulması doğrultusunda eğilim belirtecektir. Kurultay çeşitli komisyonlar oluşturarak kongrenin bitiminden sonra da çalışmalarına devam edecektir.

Fakat görülüyor ki kurultay hiç de böyle bir yönelime sahip olmayacak.

Derneklerin temsilcilik sistemiyle kurultaya katılmaları ve sadece tek programla görüşlerini ifade etmeleri demokratik değildir ve anlaşılan o ki kurultayın tek sesli olmasını amaçlamaktadır. Tek temsilci tek program isteyen anlayış daha sonra bu kurultaydan karar da çıkartır ve derneklere dayatır. Kurultay toplanır, programlar okunur ve bu sıkıcı iş bittikten sonra parmaklar havaya kaldırılıp tek sesin yegane doğru olduğu onaylanır. "Niye böyle yapıyorsunuz" deyince, "çalışan kazanır" diyerek kurultay kavramına "yeni" bir yorum getirirler.

Kurultay(lar)da birimler üzerine çalıştıkları kitlenin sorunlarını ve kendi birimlerini özlük sorunlarını bir rapor halinde kurultaya tebliğ ederler. Yanısıra birimler aynı alanda çalışan diğer birimlerle ortak komisyonlar oluşturarak (örneğin sağlık bilimlerinde çalışmalarını birleştirirler ve böylece sağlık alanında öğrenim gören öğrencilerin temel sorunları belirlenir ve alternatif üniversite modelinin sağlık birimi tamamlanmış olur. Tabi ki böylesi bir çalışma en az altı ay alır. Özerk-Demokratik üniversite'yi YÖK'e karşı bir alternatif olarak koyabilmek ancak uzun erimli ve bilimsel temellere dayanan akademik araştırmalarla mümkün. Anketler, yayın taramaları, gençlik hareketi tarihi, YÖK'ün en ince ayrıntısına kadar irdelenmesi v.b. yapılması gereken önemli ve ivedi çalışmalar arasında yer almakta.

Nisan ayının ortalarına kurultayı yetiştirmeye çalışmak anlamsızlığın ötesinde yangından mal kaçırmaya benziyor. Anlamsız çünkü yapılmak istenenin adı kurultay olmuyor, bu yine Türkiye Öğrenci Dernekleri Platformu'na benziyor. Tek temsilci, tek program ve Nisan ayında kurultay yapmaya da "yangından mal kaçırmak" derler. Delegasyondan kaçan (bu aynı zamanda çelişkiden kaçmaktır) ve farklı görüşlerin varlığına tahammül edemeyen anlayış, güçler dengesinin kendilerinden yana olmadığı dönemde (84-85) kurultaydan kaçarken bugün ibrenin kendilerinden yana dönmesini fırsat bilerek bir ay içerisinde kurultayı kotarmak, öğrenci hareketinin biricik sahibi olmayı amaçlıyor.

Kurultaydan adı Dev-Genç olmayan ama çalışma şekli olarak hiçbir farkı olmayan bir merkezi model çıkarsa hiç şaşırmamak gerekiyor. Nisan ayında toplanacak olan "şey"in adı kurultay değildir. Entrikanın adını kurultay koymak gerçekten de çelişkinin kendisinden ve çokseslilikten kaçmaktır.

Faşistler saldırıyor!

İstanbul Apdi İpekçi Yurdu ve Gazi Üniversitesi'nin karanlık koridorlarındaki saldırılardan sonra faşistler, şimdi de, Kırşehir, Eskişehir ve Çanakkale'de rejim destekli saldırılarını sürdürdüler. İlerici ve demokrat öğrencileri savunabilecek öğrenci derneklerinden ise henüz bir tepki yok.

'Anadolu Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler' Fakültesinde

17-1-1989 Salı günü saat 12 sıralarında Eskişehir Anadolu Ün. İktisadi İdari Bilimler Fakültesi kantininde bir grup faşist 6 Kürt arkadaşımıza saldırmış ve sonrasında "Kahrolsun komünizm" sloganını atarak dağılmışlardır.

Bu faşist grubun üniversiteyle hiçbir ilgisi olmayıp, Eskişehir'deki boks, karete, tekvando gibi sporların öğretildiği kursların öğretmenleri ve öğrencilerinden oluşmaktadır. Bu grup saldırıyı önceden planlamış olmalı ki, hazırlıklı gelmişlerdi. Yanlarında zincirler, bıçaklar vardı. Ve hiç de çekinmeden bunları kullanıyorlardı.

Aynı gün kantin sivil polis kaynıyordu ve o faşist grupla içli dışlı sohbet ediyorlardı. Saldırıdan sonra dayak atanlar değil dayak yiyenler içeriye alındı. Faşistler ise hâlâ ortalıkta ellerini kollarını sallayarak dolaşıyorlar. Gözaltına alınan arkadaşlarımızın evleri ve yurt dolapları, faşizmin bütün rezilliği ile, arama yapılıyor bahanesiyle dağıtıldı.

Olayın ertesi günü üç faşist polis dostlarıyla yine kantindeler. Faşistlerden biri kalkıp Kürt arkadaşların yanına geliyor ve vurmaya başlıyor. Bunun üzerine Kürt arkadaşımız karşılık veriyor ve bu karşılık vermenin cezası olarak polisler tarafından dövülüyor ve gözaltına alınıyor. İlginçtir bu saldırılar özellikle sınav dönemlerinde yoğunlaşıyor.

Olaylar üzerine Perşembe günü 150-200 kişilik bir grup rektöre gittik. Can güvenliğimizin korunmasını istediğimiz bir dilekçe verdik. Rektör bu konuyla ilgili söz verdi ve polislerin küfürleri arasında dağıldık.

Daha sonra sözde güvenlik önlemleri alındı ama yine aynı kişi ve gruplar rahatça dolaşıyorlar kampüsde. Bir de akşamları kampüsde kimse olmadığı halde kimlik kontrolü yapılıyor. Hem de yolu sadece şehirden gelip kampüsün arkasındaki evlerine giden öğrenciler kullandığı halde. Böylece güvenliğimizi sağladıklarını sanıyorlar!

Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nden bir grup öğrenci

Kırşehir Meslek Yüksek Okulu ve Eğitim Yüksek Okulunda

Kırşehir Meslek Yüksek Okulu ve Eğitim Yüksek Okulu'nda devrimci ve demokrat öğrenciler, 80'den bu yana rejimin desteğiyle rahatça kadrolaşan faşist görevliler ve öğrenciler tarafından yıpratılmak ve susturulmak istenmekte.

Faşist militanlarla kadrolarını dolduran bu okulların öğretim görevlilerinin öğrencileri dövmesinden tutun, örgütlü faşist öğrencilerin devrimci öğrencilere saldırmasına kadar olagelen birçok olay durumun önemini göstermekte.

Faşist öğretim görevlilerinden Hüseyin Tuz ve Çetin Bozkurt, faşist öğrencilere "sizden eylem bekliyoruz" diyerek onları devrimci öğrencilere karşı kışkırtıyorlar. Bu kışkırtmanın bedeli ise faşist öğrencilerin aldıkları yüksek notlardan ölçülebilir.

Faşist öğretim görevlilerinden bir farkı olmayan okul müdürü İsmail Özçelik'in yapılan haksızlıklara göz yumduğu ve hatta bu öğretim görevlilerine yardım ettiği ise artık ayyuka çıkmış bir gerçek. Emniyet görevlilerine gelince: Kırşehir emniyeti, devrimci öğrencileri sürekli psikolojik ve maddi baskı altında tutuyor, sudan bahanelerle şubeye götürüyor.

Bir örnek vermek gerekirse: Altında okul müdürünün imzası ve kaşesi bulunan ders notlarını gören polis, "bildiri dağıtılıyor"diye tutanak tuttuyor ve devrimci öğrencileri şubeye götürerek sorguluyor. Ayrıca yurtta kalan devrimci öğrencilere görevli polis tarafından gözdağı veriliyor ve ajanlık teklif ediliyor. Polisin bu tutumuna izin veren ve "kalma hakları olmadığı halde" yurdun kapılarını faşist öğrencilere sonuna kadar açan ise, yurdun yeni müdürü Adem Akkoç.

Üniversite dışındaki faşist kadrolar, çevrelerinde topladıkları öğrencilere, devrimcilere karşı nasıl davranmaları gerektiğini anlatıyor ve yönlendiriyorlar.

Üniversite içindeki faşist öğretmenler ise şunlar: Hüseyin Tuz, Burhan Güngör ve Çetin Bozkurt.

Çetin Bozkurt derslerinde siyasi propaganda yapmakta, karşı çıkan öğrencileri; not vermeme, idareye bildirme, dersten atma ve ailesine bildirme gibi yollarla tehdit etmekte. Sınav kağıdına imza atmayı unutan devrimci öğrencinin durumu bunları oldukça sevindirmekte. Ve alay ederek sınav kağıdını herkesin gözleri önünde yırtmaktalar.

Son olarak okul dışında gelişen bir tartışmada, faşist öğrencinin devrimci bir öğrenci tarafından dövülmesi üzerine olayla ilişkisi olmayan öğrenciler (tabi ki devrimciler) olaya karıştıkları gerekçesiyle uzaklaştırma cezası aldılar. Ayrıca kavganın yatışmasını sağlayan 5 devrimci öğrenciye de uzaklaştırma cezası verildi.

Bu olayı fırsat bilen faşist idare diğer devrimci öğrencilere de soruşturma açtı. Eksik toplanan yönetim kurulu, Hüseyin Tuz ve Okul Sekreteri Burhan Güngör'ün düzmece tutanaklarıyla devrimci öğrencilere uzaklaştırma cezası verdi.

Yıl 1989. Faşizm farklı bir görüntüde de olsa sürüyor. Anadolu'da özellikle Anadolu üniversitelerinde ise, faşizm, 80'lerdeki kadar ağır ve zalim. Bütün bu baskılara karşı devrimci öğrencilerle el ele verip mücadelemizi her koşulda ve her ortamda yürüteceğimize, faşist zorbalıkları yok edeceğimize inanıyoruz.

Kırşehir'den bir grup devrimci öğrenci

Fasistler tarafından katledilen Şirin Tekeli'nin anma töreni

'Çanakkale Eğitim Yüksek Okulu'nda

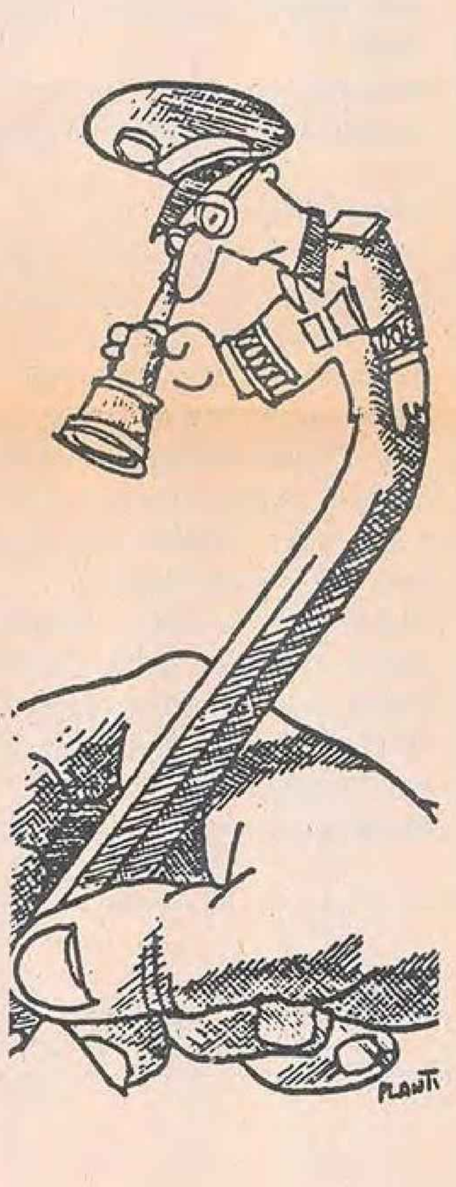
Bugün demokrasi adı altında uygulanan baskıların ağırlıklı olarak hissedildiği yerlerden biri de Çanakkale Eğitim Yüksek Okulu. İlerici öğrenciler polis-idare işbirliği ile susturulmaya ve baskı altına alınmaya çalışılmakta.

Gerici öğrenciler idare tarafından destekleniyor ve alenen çalışma yapmalarına izin veriliyor. Türban yasağının kalkmasından sonra çalışmaları hızlanan gericiler, her yeni türban takan kişiye "Allah yardımcımız olsun" töreni yapmaktalar. Bu ortam ilerici öğrencilerin üzerinde bir baskı oluşturmakta.

Gelişen son olaylardan birisi de, sağcı bir grubun solcu bir kaç öğrencinin üzerine saldırmasıydı. Bu olaydan sonra sağcılar polise giderek "solcular olay çıkarttılar" haberini veriyorlar, bunun üzerine polis ve sivil polis okula geliyor ve ilerici öğrencileri gözetim altına alıyor ve onları tehdit etmeye başlıyordu.

Çanakkale Eğitim Yüksek Okulu'nda okumak ve buradan çağdaş bir öğretmen gibi çıkmak mümkün değil. Üretilmeye çalışılan depolitik insan tipolojisi okulumuzda kurumsallaşmış mekanizmalar aracılığıyla kendini ifade etmektedir.

Çanakkale Eğitim Yüksek Okulu'ndan bir öğrenci

Birim yayıncılığı üzerine bir örneğin tartışılması

Katılım dergisinin devamı niteliğindeki Yeni Katılım'ın Yazı İşleri Müdürü ve Sahibi Erkal Eren ile yaptığımız söyleşiyi sunuyoruz:

□ Derginizin çıkarılması hangi ihtiyaçlardan kaynaklanmıştır?

Üniversitelerimizde özellikle '80 sonrasında bir suskunluk söz konusu oldu. İnsanlar ne sorunlarını yansıtabildiler, ne de ürünlerini sergileyebildiler. '80 depolitizasyonu sonucu kültürel sanatsal ve entelektüel yaşamdan koparıldılar. Öğrenciler birbirleriyle konuşup tartışmaktan çekinir hale geldiler. Biz ODTÜ'nün gerek geçmişiyle gerekse şu anıyla büyük bir potansiyele sahip olduğunu bilivorduk. Bu amacla ODTÜ'lülerin tartışma platformu olmak, ürünlerini sergileyebilecekleri bir alan sunmak, kısmen de olsa depolitizasyonu kırmak ve ODTÜ'lülere kampüs içerisinde ve diğer üniversitelerde olan ilginç haberleri vermek amacıyla Yeni Katılım dergisini çıkarttık.

□ Yayın politikanızı kısaca açıklar mısınız?

Kesin bir yayın politikamızın olduğu söz konusu değil ama, çevremiz tarafından demokrat bir çizgiye sahip olduğu söylenmekte. Biz de buna katılıyoruz. Dergimizin hedefi tüm ODTÜ'nün sesi olabilecek bu derginin yazı kurulunu yirmi bin kişilik ODTÜ öğrencilerinden oluşturmak. Şu anki yayın kurulu içinde sosyal demokrat, çevreci ve yeşilci insanlar yer almakta. Bu doğrultuda bizim yayın politikamız şu diye, bize gelen yazıları basmamamız gibi birşey söz konusu değil. Demin de dediğim gibi amaçlarımızdan bir tanesi ODTÜ'lülerin tartışacağı bir zemin olabilmek.

□ Yeni Katılım birim yayını mıdır? Sizce birim yayıncılığından ne anlaşılmalı, ayrıca birim yayıncılığının kitleselleşme ve merkezileşmeye ne tür bir katkıda bulunabileceğini düşünüyorsunuz?

Evet, Yeni Katılım bir birim yayınıdır. Birim yayıncılığı adından da anlaşılacağı üzere birimlerde çıkar. Özelde ve ilk hedef olarak kendi biriminin, genelde ise diğer birimlerin sorunlarını sentezler, örtüştürür, sosyal ve kültürel etkinlik ve ürünlerini derler, toparlar ve birimine sunar. Birim yayınları hiçbir zaman insanları şu ya da bu şekilde gruplara bölmemelidir. Kendi görüşünden farklı diye insanlara kapılarını kapamamalıdır.

Temelde en büyük sorunlarımızdan biri olan kitleselleşme bu tür bir anlayışla gerçekleşir. Türkiye dernekler platformu üzerine düşen görevleri yerine getirememektedir. Bu şartlarda her okulun derneklerine çalışma açısından ayrı ayrı görevler düşmekte. Merkezileşmeye, birim yayıncılığı, tüm insiyatifin kitlelere açık olması kaydıyla yardım edecektir. Fakat tek ve net çözüm bu değildir. Net çözüm dernekçi insanların dernek içi demokrasiyi sağlamasıyla gerçekleşecektir.

ODTÜ Öğrenci Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Süleyman Kaya ile konuştuk:

□ Birim yayıncılığı hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bunu ODTÜ özelinde ele alırsak, ODTÜ'nün idari mali sorunlarıyla ilgilenen, finansman kaynağının nerelere harcandığını ortaya çıkartan bir yayın organı olmalı. Bir Güdaş (Güdaş ODTÜ market ve pastanesidir) Olgunun niteliğini açığa çıkartmalı, özelleştirme sürecinin neye hizmet ettiğini gözler önüne sermelidir. Ayrıca özel üniversitelerin oluşumunu, eğitimin toplumsal yönetimdeki yerini gözönüne alarak, kitlelere açıklamalı, kitlelere bu anlamda sorular sordurmalıdır. Birim yayıncılığı kadrolaşma sürecine de girerek ta ki bölümlere, sınıflara ulaşabilmeli, kitleyi duyarlı kılabilmenin gereğini yerine getirmelidir.

□ Sizce Yeni Katılım dergisi derneğin insiyatifini zedeliyor mu?

Katılım, kendi görüşünün bakış açısını yansıtan TBKP'nin ODTÜ özelinde bir uzantısıdır. Bunun ulaşacağı potansiyel de ancak kendi sempatizanlarıdır. Ayrıca bir yayın organı kitleselleşilmiş, merkezileşilmiş bir durumda işlevini kazanır. Üniversitelere her ne kadar gereken önem verilmese de aydınlanma olgusunun yolu buralardan da geçmektedir. Katılım da aydınlanma konusunda görevler yapabilir. Ancak kesinlikle ODTÜ'yü temsil edemez

Bugün Öğrenci Derneği'nde somutun tartışılmasıyla oluşan ayrılıklar değil, geçmişin tartışılması vardır. Halbuki bugünün tartışılması gereklidir ve herkesin neler getirdiği konusunda kendini tanımlaması ve bu çerçevede ayrılıkların olması daha olumludur. Katılım da bu çerçevede kendini tanımlayarak ayrılmalıdır. Dernek yayın organını çıkardığında Katılım hâlâ aynı yayın politikasını sürdürürse yanlış olur. Bunu da süreç gösterecektir.

Röportajların değerlendirmesi

Bugün Türkiye Demokratik Öğrenci Hareketi'nin geldiği noktada iki önemli sorunla karşı karşıyayız: Merkezileşmek ve kitleselleşmek. Birim yayıncılığı gerçekten öğrenci gençliğin mesleki yayıncılığını demokratik bir şekilde yaratabilirse merkezileşmeye hizmet edebilecek, ayrıca ajitasyon-propaganda çalışmalarıyla kitleselleşmeye katkıda bulunacaktır. Bu şekilde bir merkezi yayın çıkartılabilirse yasal olarak oluşturulamayan konfederasyonun işlevini üstlenebilir.

Geçmişte bir takım hatalar yapılmış, Öğrenci Postası politik bir gençlik dergisi olan Yarın'ın bir nüshası haline getirilmişti. Bu nasıl öğrenci hareketine zarar vermişse, Yeni Katılım'da benzeri bir yanlışı ODTÜ özelinde yapmaktadır. Merkezi ve mesleki yayıncılığı nicelik ve nitelik olarak belirleyecek olan birim yayıncılığı kitleyi sorunlarından haberdar edecek, çözümün derneklerde olduğunu gösterecek ve kalıcı kitlelere ulaşacak bir perspektif taşımalıdır. Yeni Katılım gerçekten çözümün derneklerde olduğunu vurgulayan ve bunu kitlelere iletmeyi hedefleyen bir dergi ise -ki değilse bu, derneğin içerisinde bir grup olan ve dergiyi çıkartan Demokratik Katılım Grubunun bir çelişkisidir- bu dergi kitlelere ne tek bir grubun sesiyle, ne de herkesin yazısını dergiye basarak değil, derneğin sesiyle seslenmelidir. Ayrıca genel kurulunu yapmış olan derneklerde birim yayın organı yönetim kurulunun insiyatifinde olmalıdır. Derneğimiz kurulma çalışmalarını çoktan bitirmiş, tüzel kişiliğini kazanmış bir dernek olduğu halde, yazı kurulunun yönetim kurulu insiyatifinde olmaması Katılım'ın yanlış politikasını sergilemektedir. Okulumuz özelinde tam yetkili temsil organı öğrencilerin sorunlarına sahip çıkacak, onlara yol gösterecek olan ODTÜ Öğrenci Derneği'dir.

Coşkunun resmini yapmak

Metin Çoruh

Bir divan, birkaç sandalye, bir kelebek masa, ağzı dolu kültablaları... Odanın içini dolduran sigara dumanından zorlukla seçilen insan siluetleri. Genç insanlar...

Bir masa. Üzerinde kitaplar, defterler, çakmaklar, kibrit, sigara paketleri... Masanın çevresinde ateşli bir sevinci; havadaki dumanı yararak yakalamaya uzanmış eller. Hararetli bir tartışmanın içinde şekillenen onlarca genç... Mekan okul kantini. Zaman... İhtimal ders saati.

Aslında ne zamanın ne de mekanın bir önemi yok. O mekanı doldurmada, can vermede önem. Dolduran insan, can veren tiyatro...

Öbek öbek onlarca grup birbirinden habersiz; tiyatronun insanı saran sıcaklığında coşkuyu yaratıyor. Çevrenin kirini-pasını, güzeli, sevinci... keşfe çıkıyor. Aklın insanı yoğuran yanı, filizlenen bir tohumun güneşle ilk buluşması gibi, insanı yeniden yaratıyor, büyütüyor, çocukluğun olgunluğunda.

Öncelikle tanışma-tartışma düzleminde başlayan tiyatro "aşkı" giderek onlarca gencin yüreğindeki çoşku ateşini tutuşturuyor. Bu ateş genç insanı yakıp şekillendiren bir etki yaratıyor. Uzunca tartışmalar, insanlık tarihiyle eş bir geçmişe sahip tiyatroyu öğrenmede tek yol. Ne bir rehber, ne bir birikim. Herşey Kafdağından gidilip tırnakla sökülüp alınmak zorunda. Amatör tiyatrocunun basmak zorunda olduğu ilk zemin.

Yıllardır insanın yarattığı değerleri yok eden, kişiyi toplumdan koparan kara fırtınanın; koparıp sökemediği insanın, insan olan yanı; insanın öncelikle kendisini keşfetmesinin zorlayıcılığını reddedilmez kılıyor. Amatör tiyatroda da böyle... Toplumun içindeki insanı, hele de genç insanı önce kendisini öğrenmeye zorluyor. Bir kere adım atmaya görsün; toplumdaki yerini, toplumu öğrenme hemen peşinden geliyor. Amatör tiyatrocunun 'toplumcu sanata' ulaşması bir önşart oluyor böylece.

Toplumcu sanatın ayrıntılarının öğrenilmesinden önce, yüklemlerinden yola çıkan genç insan, tiyatroyu yaşamın içinde arıyor, tiyatroyu yaşamın içinde, yaşamı tiyatroda gören genç, yaşamın derinliklerinden çıkarıp aldığı hazzı yeniden yaşama döndürerek bitmez bir devinimin coşkusunu yaratıyor. İşte bu yaşama coşkusu aslında bir başarısızlıklar zinciri olan amatör tiyatroda yılgınlığın oluşmasını mümkünsüzleştiriyor. Ve her başarısızlık yeni bir deneyimin eklenmesini getiriyor. Kaşını gözünü yara yara öğrenmek" belki amatör tiyatrocu için söylenmiştir. Ancak öğrenme; kaşını gözünü yapa yapa'dır amatör tiyatrocu için. Yanılgılar eksiklikler, geçen günle birlikte veda ederken, yeni çalışmalar yeni bir çoşkuyla başlar. Coşkunun doruklarında dolaşılır. Yeni bir gün coşkulu bir merhabayla karşılanır.

Bunca çaba ve uykusuz gecelerin bedeli; amatör tiyatrocu için bir oyuna başlayabilmek içindir. Ve coşkusu taçlanmıştır artık. Artık tiyatro yapmak; bir atelyede kaldıracı yüzlerce kez kullanıp, sonra keşfedilip bilinmesiyle karmaşıklaşan bir araç olur. Şimdi bir çok şey keşfedilip bilinmesiyle karmaşıklaşan bir araç olur. Şimdi bir çok şey pratikde yerli yerine oturtulmayı beklemektedir. Amatör tiyatrocunun önünde öğrenilmeyi bekleyen engin bir derya vardır. İyiyi güzeli bulma çabası kendisini somutlayabilmenin ateşli şevkiyle süreklilik kazanır. Genç insanın bildiği "amatör tiyatro bir başarısızlıklar zinciri" halka halka kırılır ve yaşamın çoşkuşuna yeni bir halka daha eklenir.

Sekiz kırmızı karanfil

Ahmet Aktaş

ve umutsuzluk oturmuş boylu boyunca ranzama
nasıl indirmeli gökyüzünden karanlığı
nasıl?
birazdan ayışığı tel örgüleri geçecek
umutlara kazıdığım sonsuzluğun ve yıldızlar paslanıp
duracak
sıraya girecek
demir kapı, yastığım ve küçücek pencere
kitaplarım, ansızın yazdığım şiirlerim mektuplarım
ve gökyüzünün bir boyutu
sigaram, daktilom savunma yapraklarım
hiç yazılmamış gibi yırtılacak
sıraya girecek karadenizin nemli havası
koyları, balıkçı takaları ve bebeleri
pankartlar, barikatlar direniş
birazdan sıraya girecek
ve hasretlik ve sevda, bu şehir, işçiler
kalkıp gitmeden martı mavisi bir sabahta
sıraya girecek sekiz kırmızı karanfil
ay işler, toprak ve dışarda binlerce karanfil
seni düşünmek
binlerce karanfil ve siyaset kalacak.

Ağustos 88

Haziranda ölmek zor

Gülsen Ececan

Grup Yorum, ilk kasetindeki özgünlüğünü yitirmiş olsa da, yeni bir çalışma örneği sunuyor "Haziranda Ölmek Zor"da.

Kasetin büyük bölümünü marş ya da marş ritmindeki parçalar dolduruyor. Aynı ritimdeki marş ezgisi müziğin sürükleyiciliğinden çok uzak... İnsanlara verilecek mesaj sloganlarla verilmeye çalışıldığı için müzikalite düşüyor. Arabeski niyetleri açısından eleştirirken; sol çıkışlı özgün müzik çalışmalarını da niyet açısından çok daha acımasız değerlendirmek zorundayız. Elimize bir bildiri alıp okumakla müzikle kurulacak iletişim arasında farklar bulunması doğaldır.

Enstürümantal, özgün müzik yapan grupların zorlandıkları bir tür. Yorum bu anlamda gerçekten doyurucu bir çalışma örneği sergiliyor "Diriliş"le. Ancak parçada topluca atılan sloganlar onu öldürüyor. "Diriliş"in coşturan ezgileri yerini sabah içtimasının sıradan saymalarına bırakıyor. 1,2,3, 4...

Venseremos'u Cav Bella'yı kimse unutmadı. Kaygımız boşuna. Düzeyine erişemiyorsak tekrarlamanın bir anlamı yok. Her ülkenin tarihinde direnişler her zaman önemlidir ve sanat yapıtlarında yer alması hem güzel hem de anlamlıdır. Ama bir şeyleri anmanın da düzeyi olur. Yorum ilk kasetinde "Büyü"yü kazandırdı dilimize. Düzeyi ne olursa olsun bunu yaptı. Gerçek başarı da kanımca Venseremos'u iyi söylemekte değil, amatör bir ruh ve coşkuyla "Büyü"yü kazandırmakta.

Soluk Soluğa ve Berivan konserler dışında Yorum'un hiç dinlemediğimiz parçalarından.

"Onlar ki dünyanın son umudu
Soyları tükenmeyen birer çılgındırlar"

Yorum'daki arkadaşlar bu dizelerdeki "çılgın" sözünü kendilerine pek yakıştıramamış olacaklar ki "şahin" oluvermiş çılgın... Oysa CHE bile bir Don Kişot olmaktan söz ediyor. Neden biz çılgın olmaktan korkuyoruz.

Tuncay Akdoğan ilk kasetteki çizgisini sürdürüyor. Artık kaseti dinlediğinizde bu Tuncay'ın diyebilirsiniz. Bir farkla "Halkız Biz Yeniden Doğarız Ölümlerde" diyenin kim olduğunu biz mi yanlış biliyoruz acaba. Neruda değil de Tuncay Akdoğan mı yazmıştı?

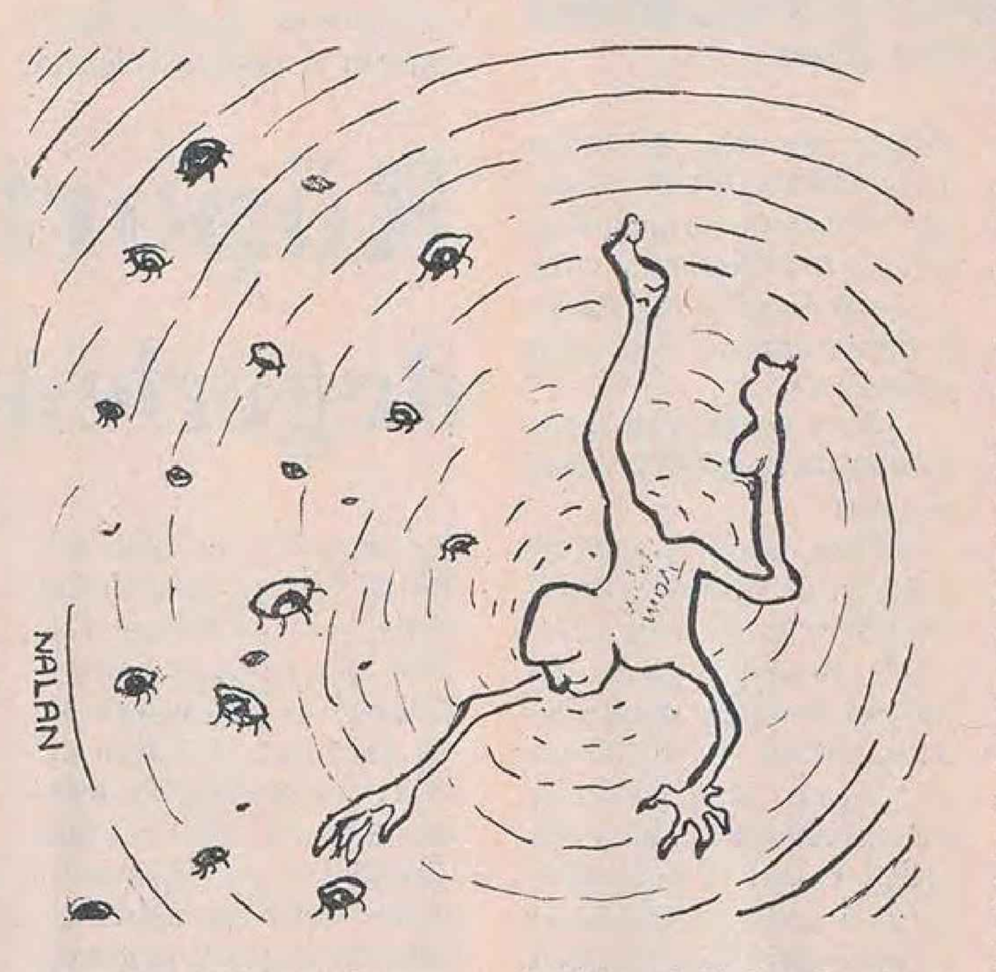
Grup Yorum, her şeye rağmen ülkemizde böylesi çalışmalar yapan bir kaç guruptan biri. Başlarına gelen bunca şeye rağmen (gözaltı, konserlerin engellenmesi, parasızlık vs.) çalışmalarını büyük bir kararlılıkla sürdürüyorlar. Coşku yeniyle başladığı zaman güzel ve gerçek olur. Kendi müziğimiz kendimize ait olan her şey böyle oluşur diye düşünüyorum. Bir çılgın bir şahin ya da bir Don Kişot olmak bütünleşmiş bir çabayla yarına uzar, kalır ve serpilir...

BU GECE

Cevat Turan

İnsanlar yalnız, hüzünlü şarkılar dillerinde, insanlar kol kola bilenmiş yüreğinde birlikteliğin. Umutlarında taşıyarak sevinçlerini, telaşlı ve umarsız nereye gidiyordu bu insanlar her sabah.

[illegible]ğunda üçbeş kitap, soğuğu [illegible]ıştırırken havayı, du[illegible]ları arasına sımsıkı tutuş[illegible]muştu sigara[illegible] bir delikanlı. [illegible], ufacık tefecik bir çocuk dizleri yan[illegible], sürülürken yanaklarından uyku, yolun kenarında "tam ayar tartar" diye avazı çıktığı kadar bağırıyordu. Kimileri üzerinden atlıyordu terazisinin, kimileriyse basıp geçiyordu. Cırlak, tiz sesi, arabaların ve kalabalığın gürültüsünde eriyip gidiyordu. Her sabah "günaydın" der gibi gülümseyerek geçerdim yanından. Alışmıştı o da bana gülümsüyordu durmadan. Çıplak ve sıcak bakışlarımızla dost olmuştuk. Zaman, zaman göz kapakları düşüyor, kalabalığın gürültüsüyle yeniden sıçrayarak bağırıyordu. Kendisine yaklaşan her insana sevinçle bakıyor, burnunda hissediyordu somun kokusunu. Belliydi gözlerinden, seviyordu yaşamı benim gibi, ne pahasına olursa olsun. Ortak yanlarımız vardı onunla. Yalnız ve açtık her sabah. Bana göre biraz daha şanslıydı o. Küçük terazisiyle birkaç ekmek, birkaç sıcak çay parası çıkartabilirdi hiç olmazsa. Nereye gideceğimi bilmeden, ka-

rarsız bir şekilde yürüdüm evden çıktığımda. Günlerdir hangi kapıyı çalsam, gözlerim yerde ayrılıyordum. İş buluncaya kadar, elimdeki parayla geçinmek zorunda idim. Geçinmek. Yani biyolojik anlamda varlığını sürdürmek gibi bir şey olmuştu benim için. Öyle korkunç bir şey ki bunu düşünmek. Sadece biyolojik anlamda.

O gün, sokakları arşınlamaktan, kapıları eskitmekten yorgun ve umarsız döndüm evime. Açtım, üşüyordum, yorgun ve yalnızdım. Yarı karanlıktı odam. Bir parça ay düşmüştü penceremden içeri. Gözlerimi kapatıp, uzanıverdim yatağıma sımsıcak. Usuldan bir ezgi, bir kaval sesi geliyordu kulağıma dışarıdan, Yüreğimi parçalıyordu hüzün. Yastığım ıslak, denizlenivermişti gözlerim. Dili yoktu yorganımın, yastığımın kulağı yok. Olur mu hiç karanlığın gözleri? Duyabilirler mi hıçkırıkları mı? Anlayabilir mi soğuk duvarlar? Çook çok uzaklardan uzanan bir el siliyor yanağımdaki tuzlu, sıcak damlaları. Acımasız ve soğuk gece sarıyor benliğimi. Bütün yalnızlıklar, yoksulluklar odama doluyor. Derdimi döküyorum onlara kırgın.

Hayalimde dağlara tırmanan kervanlar göç göç. Kaldırımlarda taşlara tutunmuş, kankızılı yüzünü görüyorum arkadaşımın. Tutuyor ve silkeliyorum kollarından sevgilisinin. Hıçkırıklarıyla titriyor bulvar, gökyüzü, ağaçlar. "Bir sen değilsin ölen, yitirilen bir sen değilsin" diyor, bir film şeridi gibi geçip gidiyor gözlerimden olup bitenler. Rüyada mıyım, değil miyim bilmiyorum.

Düşünüyorum, sokaklar bomboş şimdi. Kaldırım taşlarında yalnızlığımın, açlığımın gölgesi, kendisi. Bu gece, uçuşmasın gökyüzünde turnalar, yaprak kımıldamasın. Çekilsin kentlerin üzerinden karabulut. O kentler, ışıkları sönük, caddeleri ıssız değil. Kan karışmamış sularına. O kentler, çocukluğumuzu, gençliğimizi yitirip, ak ak saçlarımızdan büyüyen,düşlerimizin kenti. Anamın saçlarından gönderin bana tutam tutam. Bir ip salın aşağı boğuluyorum. Tırmalıyorum taşı, toprağı, ağacı, suyu. Şimdi uzak, kirpiklerine, yüreğine tutunmaya çalışıyorum sevgilimin. Şimdi uzak, yitirilmiş düşlerini arıyorum gençliğimin, gençliğimizin. Ozanlar, şairler söyleyin bu gece. Çoşmak istiyorum, yırtmak istiyorum üzerime, üzerimize örtülen yorganı. Söyleyin, [illegible] yarama tuzu, [illegible]dıkça hıçınlaşır, [illegible]laştıkça yaklaşırım karanlığın ucuna. Geceler mi çalacakmış uykuları mı? Onlar değil mi sabahlarımı kurşunlayan? Kurşunlasınlar. Koparabilirler mi gözlerimdeki, gözlerimizdeki karanfilleri?

Sevişeceğim gökyüzüyle. Yıldızlar, yalnızlığım ve ben çoğalmalıyız bu gece.

Sıradan faşizm

Sanatı, nesnel gerçeklikle insan bilinci arasında kurulan estetiksel ilişki diye tanımlarsak, bu, elbet birilerinin hoşuna gitmez. Elbet birileri nesneyi değiştirmenin onu anlamaktan geçtiğini iyi bilirler. Nesnenin anlaşılmasını istemezler. Nesne bazen Potemkin Zırhlısı'nda isyan eden denizcilerdir, bazen Kışlık Saraya yürüyen kalabalıktır. Tüm çaba insanın anlaşılmasının engellenmesidir. Bu yüzden yakılır kamyon kamyon kitaplar, bu yüzden hapistedir yazarlar, gazeteciler. Amaç o güzel saltanatı sürdürmek, o zulmü bitirmemektir. Emekçilerin yaşadıkları toprağa daha sağlam basmalarını engellemektir.

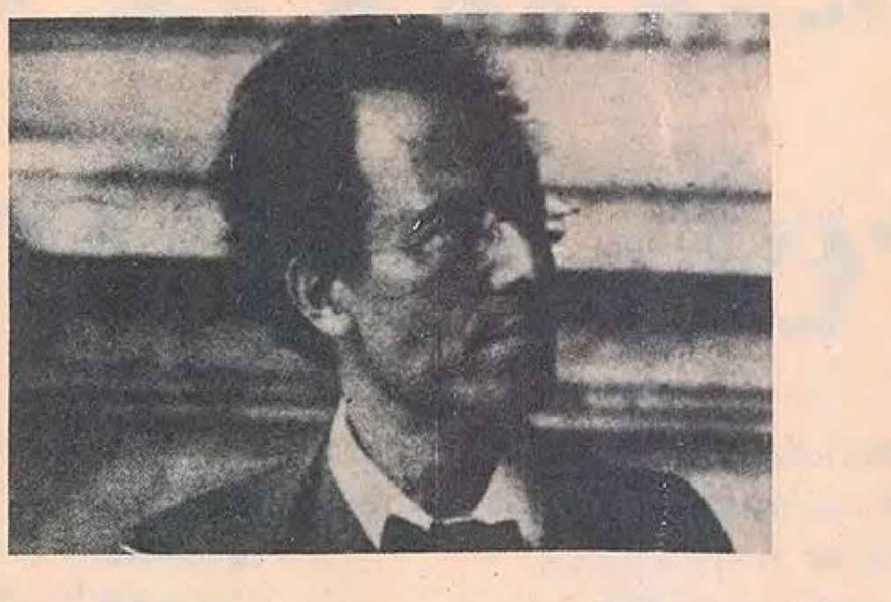
Son olarak Ortaköy Kültür Merkezi'nin kapatılması da aynı amaca hizmeten yapıldı. Sinema, tiyatro gösterileri yapılan, geceler düzenlenen bir salon kapatıldı. Görünürdeki gerekçe ruhsatsız oluşuydu. Oysa polis kendi gerekçesini daha başka açıklıyordu: OKM komünist yuvası haline gelmişti. Ülke gerçeklerinin bu denli gizlenmeye çalışıldığı bir ülkede sanatın komünizmle eşanlamlı sayılması elbette doğaldı. Bu ülkenin insanları hep mutlu evlilikle biten TV. filmleri izlemeli ve acısız devlet arabeski dinlemeliydiler. Verilenler onlara yeterliydi. Yoksa Hasan Hüseyin'i anmanın, Sıradan Faşizm filmini seyretmenin bir anlamı yoktu. Veya olabilecek tek anlamı komünist olmaktı. O da bize söylendiği üzre "çok kötü birşeydi". Devlet baba doğal olarak vatandaşlarını bu "musibet"ten korudu ve zararlı bir yeri kapatıverdi. Kapatırken 30 kadar insanı gözaltına almayı da unutmadı. Kapanış töreni hayli gösterişliydi. Fonda, coplanan insanların çığlıkları sahneyi hayli etkileyici kılmayı başardı. Ortaköy'e o gün işkence konulu paneli ve Sıradan Faşizm filmini izlemeye gelenler gerçi OKM'nin kapatılmış olduğunu gördüler ama yaşamın boşluk tanımadığını da birkez daha anladılar. Bazı şeyleri anlamak için illa da salonlara girmeye gerek yoktu. Sokaklar boşuna mı yapılmıştı?

OKM'nin kapatılmasıyla ilgili daha birçok şey söylenebilir. Büyük sermayenin etkisiyle AT'ye girme isteminde olan biçim değiştirmiş 12 Eylül rejiminin ülkenin sınıfsal gerçekleri karşısında ne büyük bir açmazı yaşadığı tekrarlanabilir. Darbecilerle hesaplaşma zamanının gelip de geçmekte olduğu yinelenebilir. Ama hepsi bilinenlerin tekrarı olur.

Ben büyük bir özlemle OKM'nin açılacağı günü bekliyorum. Sıradan Faşizm filmini izleyeceğim. Efendim, ne dediniz? Gerek yok mu izlememe. Aman susun, duymasınlar. Öyle diyince kızıyorlar...

Coşkunun ve umutsuzluğun bestecisi: GUSTAVE MAHLER

Ayşe Ak

Klasik müziği bilinçli olarak dinlemeye başladığım ilk gençlik yıllarımda yüreğim çarparak dinlediğim bazı parçalar vardı: Çaykovski'nin İtalyan Kapriçyosu, Albinoni'nin Adagiolsu, Bizet'nin Carmen süiti, Hoffman'ın Masalları'ndan Barcarole, Rodrigo'nun Gitar Konçertosu... Zengin melodik yapılarıyla bu müziklerin çekiciliğine kapılmamak mümkün değildi bir yeni yetme genç kız için. Diyebilirim ki klasik müziği bana sevdiren bu yapıtlardı. Ve bu yapıtlarla ben müziğin sonsuz macerasına balıklama daldım.

Dalış o dalış... Müziğin her yüzyılı, her bestecisi, her biçimi benim için keşfedilecek, dinlenecek dinleyerek öğrenilecek, kültür birikimimde bana sayısız yollar açacak ırmaklar oldu. Belli müzikleri daha kolay anladım ve sevdim, bazılarında ise çok zorlandım. Önceleri kulağıma gelen tınılar yabancıydı, alıştığım melodik yapı yoktu, dinlemek büyük çabaları gerektiriyordu. Ama direndim ve aldığım ödül çabalara değdi.

Benim için alışması zor bestecilerden biri de Gustave Mahler'di: Romantiklerin sonuncusu. 1860-1911 arasında yaşamış Avusturyalı besteci ve orkestra yöneticisi. Önce Budapeşte, Hamburg ve Viyana operalarının orkestra yöneticisi ve müzik yönetmeni olarak çalışmış, daha sonra da New York Metropolitan operası, New York Filarmoni Orkestrası'nın yöneticiliğini yapmış. Gelmiş geçmiş orkestra yönetmenlerinin en büyüğü olarak anılıyor. Sonuncusunu tamamlayamadığı 10 senfonisi, Das Lied von der Erde isimli senfonik şarkıları, en sevilen yapıtları.

Mahler'in müziği, 20. yüzyılın pek de alışık olmadığımız müziğini anlayabilmemiz için önemlidir. Özellikle 9. senfonisi genç romantizm ile çağdaş müzik arasındaki sınırdadır. Bestecinin yaşadığı dönem insanlık açısından ilk kez son derece hızlı gelişmelerin yaşandığı bir dönemdir. Binlerce yıldır ağır ağır yol alan insanlığın gelişimi 19.yüzyılın sonunda birden ivme kazanır. Burjuva devrimlerinin çalkantısı henüz dinmemiştir. Modern sınıflar ortaya çıkmıştır, burjuvazi kanla elde ettiği hegemonyasını sürdürebilmek için bütün gücünü ortaya koymaktadır. Kapitalizm bütün dünyaya yayılmakta ve birinci paylaşım savaşına doğru ilerlemektedir. Bilim ve teknikte ise insanlık yararına büyük buluşlar içindedir. Fotoğraf, telgraf, giderek telefon, sinema, tıptaki yenilikler 19.yüzyıl ile 20.yüzyıl arasına sıkışmış insana büyük umutlar da vermektedir.

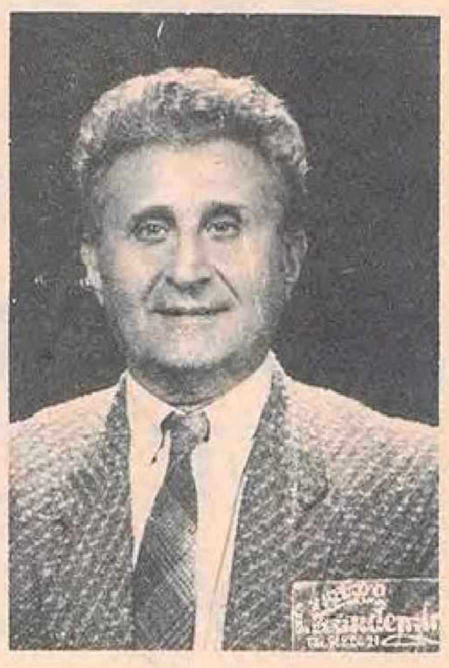
İşte Mahler'in müziği de o devir insanının bütün çelişkilerini taşır. Müthiş bir coşku ile umutsuzluk arasında adeta parçalanmıştır. Senfonik dünyası göz alabildiğine uzanan kırlar, mucizelerle dolu bir doğa, dolu dizgin yaşanan bir aşk ile ölümün gölgesi arasında gelip gider. Kimi zaman büyük bir dinginlik içinde kendine dönüp bakar; bir entelektüeldir, zamanı hakkında sorular sorar. Kimi zaman ise önleyemediği bir vahşetin, arzunun izlerini taşır. Kısacası insan duygularının doruğunda dolaşır. Anıtsal senfonik yapısına rağmen Mahler'in sırrı "şarkı"da yatar. Senfonileri halk şarkılarının melodik ifadesidir.

Mahler'i merak edip dinlemek isteyenlere Sol Majör 4. Senfoni'den başlayın derim. Dinlemesi görece daha kolay bir müziktir. Dört bölümdür. Birinci bölüm bir yandan ihtiyatlı, bir yandan da neşeli alaycıdır. Burada ilk kez beliren kızak çanlarını çok seveceksiniz. Nedense ben bu bölümde hep güneşli ama karlı bir günde, başlarındaki kırmızı ponponların arasına çıngıraklar yerleştirilmiş iki atın çektiği bir kızakta neşeyle eğlenen çocukları düşünürüm. Tabii bu bendeki bir çağrışım. Siz başka şeyler de düşünebilirsiniz. İkinci bölüm ise birinciden tamamen ayrılır. Yumuşak bir bölümdür, ama yer yer garip bir keman sesi duyulur. Besteci buna bir isim takmıştır: "Freund Hein Spielt auf!" Ölüm şarkısını çalıyor. Yine de ölüm ürpertileri yoktur bu bölümde. Yarı sevinçli, yarı hüzünlü temalar arasında ölüm bize seslenir. Üçüncü bölümün ilk teması sakindir, ama hızlanır. İkinci tema ise neredeyse bir ağıttır; bizi yavaşça, adeta bir tüy hafifliğiyle dördüncü bölümdeki şarkıya taşır. Dördüncü bölüm bir kadın sesinin söylediği "Das Himmlische Leben" şarkısıdır. Yani cennette hayat. Şarkının dört bölümü senfoninin başından tanıdığımız minik çanların şıkırtılarıyla ayrılır. Şarkının sonunda ise senfoninin girişi sessizce ortaya çıkar, bizi alıp götürdüğü o başka dünyada yalnız bırakır.

Gençler için yazdılar

Gençlik döneminde benlik ve kimlik gelişimi

Dr. Yıldırım Aktuna

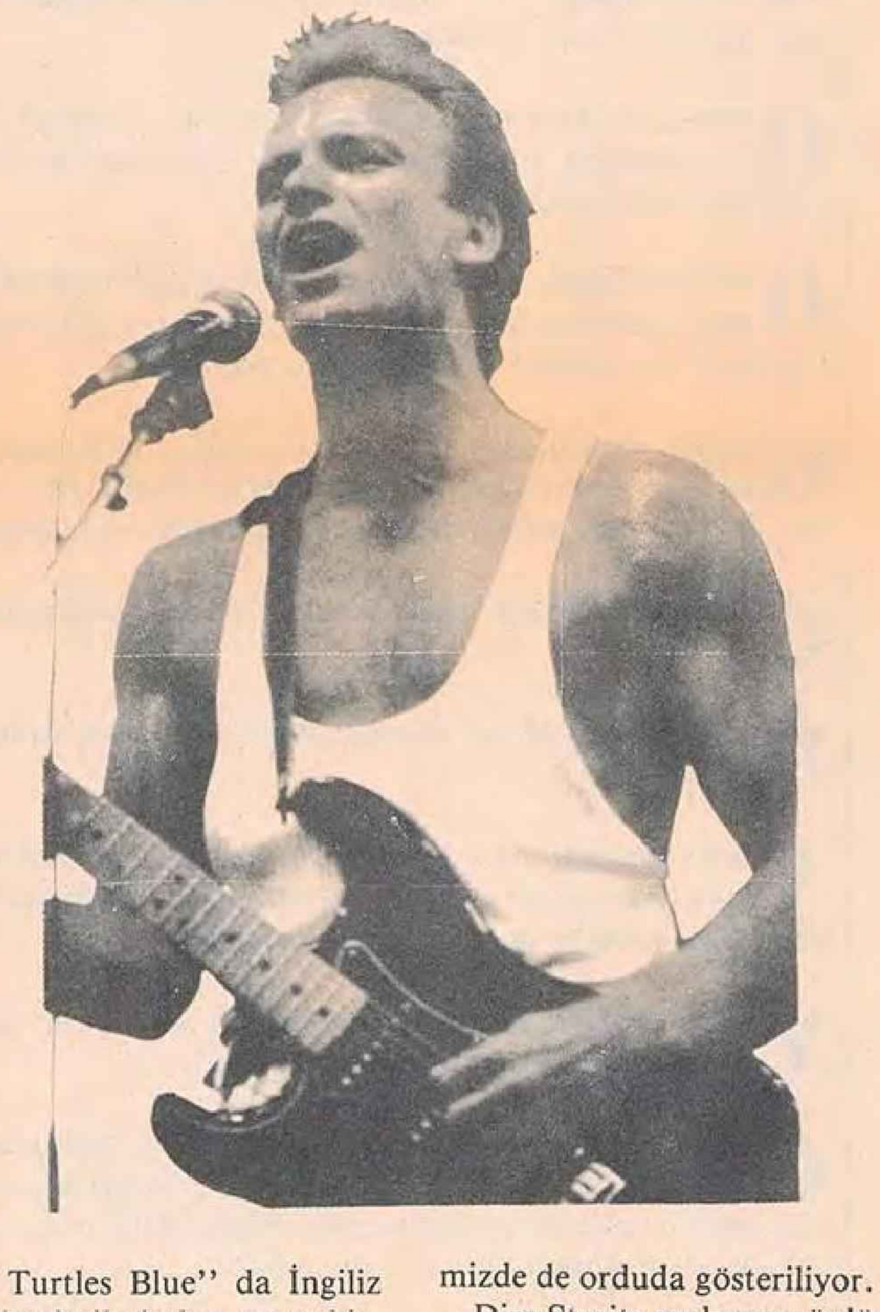

Gençlik çağı benlik kavramının önem taşıdığı bir çağdır. Bu çağda benlik kavramı sürekli dalgalanma gösterir. Genç kendine yakışacak bir kimlik aramaktadır. Kendisini sürekli tartmakta, değerlendirmekte, eleştirmektedir. Kendisini ana, babasından ve başkalarından ayıran özelliklerini öne çıkarmakta, benliğini yeni baştan düzenlemeye çalışmaktadır.

Benlik kavramının beğenilip benimsenmesi benlik saygısını oluşturur. Benlik saygısı, kişinin kendini değerlendirmesi sonunda ulaştığı benlik kavramını onaylamasından doğan beğeni durumudur. Benlik saygısı kişinin geldiği aile, ana babası, eğitim düzeyi, mesleği, ekonomik durumu gibi daha pek çok etkenle ilişkilidir. Gençlik çağında genç, çocukluktaki özdeşim örneklerini yeni baştan değerlendirir, süzgeçten geçirir. Bir bölümünü benimser, bir bölümünü de yadsır. Kendisine yeni özdeşim örnekleri bulmaya çalışır. Kimliğin oluşumu bir çok deneme ve yanılmadan, bir çok engeller aşıldıktan sonra gerçekleşebilir. Gençlik bunalımı gencin kendi kimliğini arayış bunalımıdır. Kimlik bunalımı, atlatılması gerekli doğal bir gençlik hastalığı olarak tanımlanabilir. Kimi gençte belli belirsiz geçer, kimide ağır belirtilerle kendini gösterir. Çağın sonuna doğru genç durulur. Benlik kavramı netleşir ve gencin benliğine saygısı artar. Artık kendi kendisiyle ve çevresiyle çatışması yatışmış, uzlaşma sağlanmıştır. Genç kendine bir yol çizmiş ve amaçları belirlenmiştir. Ancak, bazı gençler gençlik çağının çalkantısını, belirsizliğini ve bocalamasını kolay atlatamazlar. Bunlar kendilerine belli bir yön çizemeyen gençlerdir. Ailenin ve toplumun onaylamadığı rollere girer, ters ya da olumsuz kimliğe bürünürler. Örneğin, toplum içinde bir yer edinemeyen ve geleceğinden de umudu kesen genç topluma sırt çevirebilir. Bazı gençler de topluma sırt çevirmek yerine topluma meydan okuyarak olumsuz kimliklerini kanıtlamaya ve benimsetmeye çalışırlar.

Görüldüğü gibi gençlerin kendi mutluluk ve başarıları için olduğu kadar üyesi oldukları topluma da yararlı hizmetler üretebilmeleri ve toplumun gelişmesine katkıda bulunabilmeleri için, sağlıklı bir benlik ve kimlik geliştirmeleri büyük önem taşımaktadır.

ROCK, CAZ VE STİNG

Bugünlerde Chapman'ın yükselişi ABD'de ve tüm dünyada devam ederken İngiltere'de rock, caz ve raggie'nin birleştiği yerde duran bir başka sanatçı daha var. Sting...

"Çamurdan çıkmak" deyimini tam alanıyla yaşayan Sting, memur bir ailenin çocuğuyken oturdukları fakirler banliyösünde caz ile tanıştı ve kendi deyişiyle bir daha kendisine gelemedi ve müzisyen olmaya karar verdi.

18 yaşında İngiliz Edebiyatı bölümünde okuyor, çocuk bakıcılığı yapıyor, futbol oynuyor ve müzikle ilgileniyordu. Müzikle ilgilenmek için para kazanmak zorundaydı.

25 yaşında The Police grubunu iki arkadaşıyla birlikte kurdu. Jamaika ezgileri ve Rock'n Roll'u birleştiren bu grup Avrupa'yı sarsmaya başlamıştı fakat uzun süreli bir birliktelik olmadı ve grup dağıldı. Daha sonra sinemayla da ilgilenen ve gerçek adı Gordon Summer olan Sting 15 film yaptı. Ve genellikle kötü adam rollerini üstlendi. Jamos Bond filmlerini ise geri çeviriyordu.

Yeniden Caz'a dönen Sting "üzerine bir etiket yaptırılamayacak ve bütün dünyaya seslenecek bir müzik yapmak istiyorum" diyordu. Ve ilk solo denemesi olan "Dream of the Turtles Blue" da İngiliz maden işçilerinden, çevre kirliliğinden, atom bombasından sözediyordu.

Sting özlediği başarıyı elde etmişti ve Pravda'da altı sayfa yazısı çıkmıştı. Peşpeşe yaptığı "Bring on the Night" ve "Nothing Like the Sun" adlı albümleriyle dünyaya sesini duyurmuştu. Özellikle "Englishman in New York" ve "Fragile" adlı şarkıları Avrupa televizyonlarında ve ülkemizde de orduda gösteriliyor.

Dire Straits grubunun ünlü albümünde yer alan "money for Nothing"i besteleyen Sting, Uluslararası AF Örgütü'nün konserlerine çıktı ve Şili'de kaybolan siyasi tutukluların kadınları için yazdığı "They Dance Alone" la Pinochetle karşı isyanını dile getirdi.

Bütün bunlara karşın şöyle diyordu Sting:"Özgün hiçbir şey yapamayacak mıyım?"

"Karikatürün gör dediği"

(Soldan sağa) Kadir Sakoğlu ve Saffet Baharlı

Gazi Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi M.M.Y.O'da (Maliye Meslek Yüksek Okulu) ilk kez karakalem çalışmalarından oluşan bir sergi açıldı.

17-24 Aralık tarihleri arasında açık kalan sergide elli altı çalışma sergilendi. Bu konuyla ilgili olarak sergiyi açan Kadir Sakoğlu ve Saffet Baharlı ile yaptığımız kısa söyleşiyi sunuyoruz.

☐ **Sizleri sergi açmaya iten etkenleri açıklar mısınız?**

-Bizler okulumuzdan bağımsız olarak ta resim çalışmaları yapıyorduk. Okulda bulunduğumuz süre içinde kültürel ve sosyal alanda en ufak bir çalışma yapılmamıştı. Biz bu karanlık ve boş ortamın mutlaka doldurulmasını istiyorduk ve bu nedenle sergimizi açtık.

☐ **Sergi açma düşüncenize arkadaşlarınız ve okul yönetimi nasıl bir tepki gösterdi?**

Öğrenci derneğinin kurulması aşamasında dernek kurucusu arkadaşlarımız bize dernekleşmenin okulumuza ne gibi sosyal ve kültürel faaliyetler getireceğini gösterdiler. Bizim de sergi açmamızı çok olumlu karşılayarak bizlere gereken yardımları ve teşviki sağladılar. Ayrıca okul idaresine bu fikri açtığımızda "Okulumuzda şimdiye dek böyle bir çalışma olmadı, bu yüzden mevzuata bakmamız gerekiyor" dediler. Okul müdürünün resme olan ilgisinden dolayı izin verildi. Ummadığımız bir ilgi ve samimiyetle karşılaştık ve sergiyi okul müdürümüz bizzat bir konuşmayla açtı.

☐ **Sergiye öğrencilerin ilgisi nasıldı?**

-Bütün okul öğrencileri sergiyi gezdiler diyebiliriz. Ayrıca diğer fakülte ve yüksekokullardan da sergiyi görmeye gelenler oldu. Serginin en önemli özelliklerinden birisi de 'düşünceler bölümü'nün olmasıydı. Sergiyi görmeye gelenler düşüncelerini birkaç satırla da olsa dile getirdiler. Çarpıcı birkaç örnek vermek istiyoruz:"Böyle bir okulda böyle birşey hayret bir şey","Fakülte bünyesinde bile böyle bir sergi açılmamıştı. Sizlerin bu kısıtlı çalışma koşullarında azimle bu sergiyi açmanız bizleri sonsuz derecede duygulandırdı.", "Resime karşı olan ilgisizliğimi bu sergi bir anda silip attı", "Bir kurşun kalemin neleri yapabileceğini hep beraber gördük."

☐ **Sergiyi açarken amaçladığınız hedeflere ulaştınız mı?**

-Amacımıza bir noktaya kadar ulaştığımız söylenebilir. Gerek serginin açılma çabalarında, gerekse sergi süresince tüm öğrencilerin sıcak ve dostane bir ortamda kaynaşmasını sağladık. Ancak serginin tam olarak amacına ulaşabilmesi için bu ortamın süreklilik kazanması gerekmekte.

☐ **Son olarak söylemek istediğiniz birşey var mı?**

-Evet var. Bizler bu karanlık dünyayı çizgilerimizle mutlaka birgün aydınlatacağız.

☐ **Teşekkürler.**

Kitap artık el yakmıyor. Çünkü;

KİMSE KİTAP OKUMUYOR

Gençlerimizin % 54'ü kitap okumuyor. TV., video boş zamanların en önemli meşgalesi, insanlarımızın sorunlarından, sıkıntılarından tek kurtuluş yolu. Sağımız, solumuz müzikten tutun, günlük yaşantımızın her kesitine kadar bulaşmış vıcık vıcık bir arabeskle kuşatılmış: Ferdi Tayfur'un, Emrah'ın konserlerinde halk izdihamdan kırılıyor, devletin resmi televizyonundan, karşısındaki kitlenin durumundan son derece hoşnut İbrahim Tatlıses 52 milyona bağırıyor, çarşıyapazara çıkıyorsunuz bangır bangır "allah, allah bu nasıl sevmek...", "Canım benim...", vitrinlerde, insanlarımızın üstünde- başında garip arabesk zevkler... Kitap, kültür, birtakım değerler nerdeyse parmakla sayılan kişilerin dilinde

Yaşadığımız sanki bir karabasan... Nasıl girdik bu karabasana? Neden? Bilhassa son 8 yılda yaşanılan bu "erozyonun", çürümenin, yozlaşmanın nedeni ne?

Nedeni şüphesiz 8 yıldır yaşanılmakta olan toplumsal ve siyasal ortamın kültürdeki yansımasında. Kültür sorununda en önemli öğe, insan öğesidir. Bundandır ki 12 Eylül'den bu yana bilinçli bir şekilde sürdürülen kişiliksizleştirme, kültürsüzleştirme, yabancılaştırma salvoları ile hedeflenen de insan ögesidir. İnsanımız tek tek savunmasız bırakılmış, edilgenleştirilmiştir. Toplum olarak koskoca bir portre oluşturulmuştur. "Görmeyen-Duymayan-Konuşmayan" insanların oluşturduğu dev bir üçleme. Bir kez daha, bir kez daha toplumsal çürümenin ve yaşanılan erozyonun kültürel-sanatsal yansımalarını 'kör gözüm kör parmağına' örneği görmeyen gözlere, duymayan kulaklara, konuşmayan ağızlara idrak etmeyen beyinlere nasıl kazımalı? Bu kültürel dejenerasyonun, dekadansın, kişiliksizleştirmenin, insanın ve insan değerlerinin yok edilme saldırıları karşısında ne kadar edilgen, yenik olduğumuzun, ne kadar bunlara kayıtsız olduğumuzun, ne kadar az okuduğumuzun, ne kadar az kendimize sahip çıktığımızın teşhiri bir kez daha mı yapılmalı? Bu durumda Amerika yeniden, yeniden keşfedilmeli de elbette, ancak kültür denilince olayın öyle bir yönü var ki, bu tespitin altı bilhassa çizilmeli. Aydınlarımızın yaşanılan ve yaşanılmakta olan bu sürece karşı tek tek ve birlikte gösterdikleri tavır. "Kendinden menkul" ve "gerçek aydın"ımızın toplum önünde, tarih önünde verdikleri sınav. Ve aydınımızın, aydın insanlarımızın sınavdaki başarısızlıkları, yenikliği, suskunluğu.

Aydın insan bilinçli, yetkin, edindiği her yeni bilgiyi daha iyiye, ileriye güzele dönüştüren insan değil midir? Bildiğini, pratikle doğrulayan, savunan insan değil midir? O, çağının SOKRATES'i değil midir?,

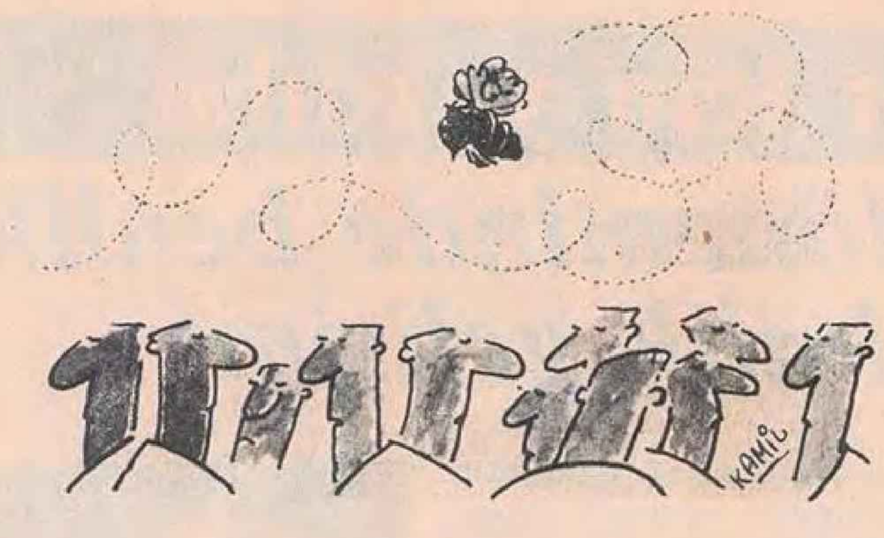
Maalesef geçirilen kültür dejenerasyonunda, bunalımında aydınımız aydınlarımızın çoğu Sokrates'liği değil, edilgenliği, suskunluğu maskeli tavırları seçti. Çağının, toplumunun haykıran sesi, direnç teli aydınlarımızın yanısıra geniş bir kesim sürecin etkin, dönüştürücü dinamosu olamadı. Bu zifiri karanlıktan aydınlar-gerçek aydınlar- olmadan çıkılamayacağı somut gerçeği bizi birkez daha bu tespiti yapmakla bırakmamalı, sabırla, inatla bu olumsuzluğun üstesinden gelmek için daha çok uğraşmamızı getirmelidir.

Ancak bu tek başına bir uyanış olmamalı artık. Bu karabasandan çıkışın tek bir yolu var: Hayatın her alanında kurumsallaşan bu çürümeğe karşı hepbirlikte, bilinçle sistemli bir çaba ile, tek başına değil, HEPBİRLİKTE.

Yönetmenliğini Bertolucci'nın yaptığı "1900" filminde son derece etkili bir sahneyle bir sözcük müthiş bir duyarlılıkla beyinlere sesleniyor:

"UYAN!"

Evet, bir kez daha yüreklere, beyinlere seslenmek zorundayız: "UYAN!!"

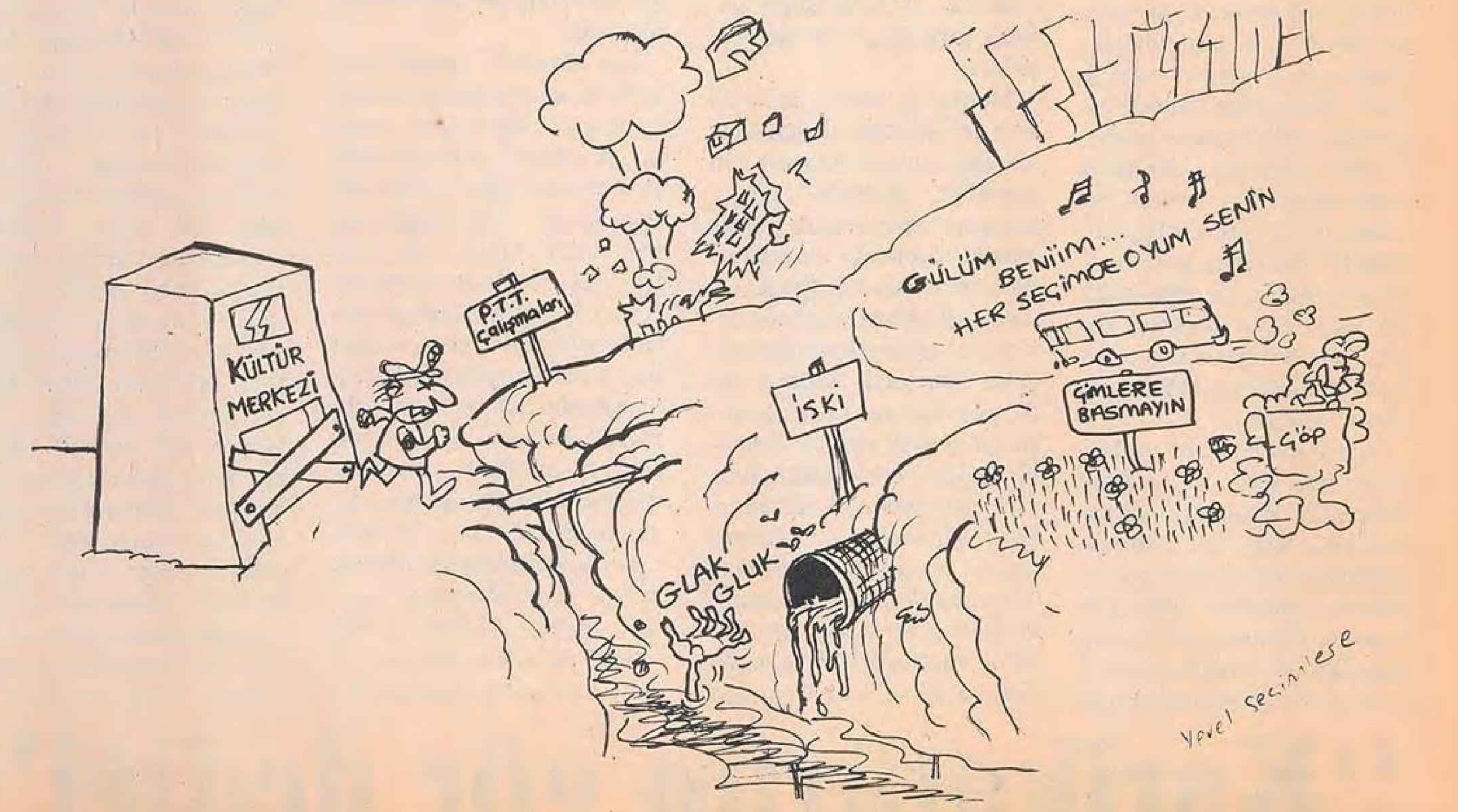
Demokratik, Katılımcı ve Özerk yerel yönetimler için

GENÇLER YÖNE

Yerel seçimlere d

Parlamentodaki muhalefet partileri kendilerini mevcut rejimin "yasalar"ı ve seçim mekanizması çerçevesinde gelecekteki genel seçim ve hükümet olma heveslerine hapsederken, toplumsal muhalefeti de seçim sandığına, hem de kurallarını 12 Eylül'ün ve ANAP'ın çizdiği seçim sandığına kilitlenmeye uğraşıyorlar.

Belediyeler bugünkü "köşe döndürücü" işlevlerinden, "iş bitirici" çalışma tarzından, emekçilerin sırtından "arpalık"a dönüştürülmekten, her türlü yolsuzluk ve rüşvet yuvası olmaktan ancak hukuki ve fiili olarak demokratikleşmeyle kurtarılabilir. Bu talep doğrultusunda kararlı mücadele genel demokrasi mücadelesinin ayrılmaz bir parçasıdır.

YEREL SEÇİMLERDE GENÇLİĞİN TALEPLERİ

Yerel yönetimlerde halkın yönetime katılması demokratik örgütleri aracılığıyla olur. Demokratik kitle örgütleri temsilcilerinden oluşacak bu kurullar kendi yetki alanlarında belediye ile beraberce çalışmalıdırlar. Bu kurullara öğrenci dernekleri temsilcileri ile sendikalı genç işçileri temsilen gençler katılmalıdır.

Belediye yönetimi içersinde gençlik temsilcilerinden oluşan gençlik komitesi kurularak gençliğin yerel yönetime katılımı sağlanmalıdır.

Yanlış ve çarpık kentleşmenin sonucu olarak ortadan kalkan yeşil ve boş alanların yeniden yaratılarak çocuk ve gençler için spor tesisleri, parklar, çocuk oyun parkları açılmalıdır.

Öğrencilerin yoğun bulundukları yurt ve üniversite kompüslerine toplu ulaşım araçları tahsis edilmelidir.

Öğrenciler belediyenin her türlü olanaklarından (toplu ulaşım araçları, spor tesisleri, sanat-kültür kuruluşları vb.) ücretsiz olarak yararlanmalıdır.

Öğrencilerin barınma sorunlarını ortadan kaldırmak için belediyelerin kendi olanaklarını kullanarak ücretsiz yurtların temin edilmesi.

Özellikle çalışan ve okuyan gençlerin yoğun bulundukları birimlerde gençlere sağlıklı, temiz ve ucuz beslenebilmeleri için büfeler ve işletmelerin açılması.

Gençler ve çocukların boş vakitlerini değerlendirebilecek kültür evleri, sinema kulüpleri, kütüphaneler, sanat evleri, tiyatrolar en kenar semtlerden başlayarak açılmalıdır.

Çalışan kadınlar için çocuk yuvaları ve kreşler açılmalıdır.

Dar gelirli öğrencilere belediye bütçesinden burs verilmelidir.

Yerel yönetimler kırsal yörelerde okuma yazma kursları ve okuma odaları açmalıdır. Ayrıca sanat öğretmeye yönelik kısa dönemli mesleki kurslar açılmalıdır.

Yerel yönetimlerde çalışan tüm işçilerin sendikasız ve sigortasız çalıştırılması yasaklanmalıdır.

Gecekondu bölgelerinde kanalizasyon ve alt yapı tesislerin yokluğu özellikle çocuk ölümlerine yol açmaktadır. Bu yörelere yerel yönetimlerce sağlık dispanseri kurulup gezici ekiplerle sürekli tarama yapılmalıdır.

Zeynep Atlı

26 Mart'ta yapılacak yerel seçimlere az bir zaman kaldı. Ama ülkedeki siyasi ortam o denli durgun ve kamuoyu o denli ilgisiz görünüyor ki, yerel seçimlerin güçlü bir politik ilgi odağı oluşturduğu söylenemez. Yerel seçimler sanki demokrasi yokluğu ve ekonomik bunalımın pençesinde perişan olan bir ülkede değil de, siyasi tansiyonun yükselmesini hiç de gerektirmeyen şartlara sahip bir ülkede yapılıyor sanırsınız.

İnsan haklarına yönelik ağır saldırılar ve hayat pahalılığı başta olmak üzere, 12 Eylül iktidarına ve onun günümüzdeki uzantısı ANAP yönetimine karşı halkın tepkisi yoğunlaşıyor. Toplumsal muhalefet hayatın her alanında kendini duyuruyor. Yerel seçimlerin bu toplumsal muhalefeti en geniş kesimleriyle kucaklayacak bir örgütlü harekete dönüştürme platformu olarak kullanılması, sosyal muhalafetin siyasi muhalefetle birleştirilmesine hizmet etmesi pekala mümkün. Ama görünen durum hiç de öyle değil. Başka bir ülkede yalnızca bir tanesi bile iktidarı değiştirme, hükümeti düşürme nedeni olabilecek küçüklü büyüklü onlarca skandal yaşanıyor. Hele yerel yönetimlerde rüşvet, irtikap, yolsuzluk haberleri ayyuka çıkıyor. Ama merkezi ve yerel düzeyde halkın yoğun öfke ve tepkisine neden olan zamlı zulümlü icraat sürüp gidiyor. 12 Eylülcüler ve ANAP bildiğini okumaya devam ediyor.

Yerel seçimlere doğru iktidarı sarsacak bir seçim atmosferine girilememesi bir kere daha ana sorunun muhalefetsizlikte düğümlendiğini gösteriyor. Parlamentodaki muhalefet partileri kendilerini mevcut rejimin "yasalar"ı ve seçim mekonizması çerçevesinde gelecekteki genel seçim ve hükümet olma heveslerine hapsederken, toplumsal muhalefeti de seçim sandığına, hem de kurallarını 12 Eylül'ün ve ANAP'ın çizdiği seçim sandığına kilitlemeye uğraşıyorlar.

Böylesi bir "muhalefet" de en başta üçte bir seçmen oyuyla mecliste üçte ikilik sandalyeye kurulmuş ANAP'ın ekmeğine yağ sürüyor.

Ama muhalefet boşluğunun temel bir nedeni daha var: En geniş sol güçlerin birliğini sağlayabilecek ve toplumsal muhalefeti en kitlesel biçimde seferber edebilecek bir yasal partinin olmaması. Oysa geniş kitlelerin özlemini duyduğu etkili bir muhalefetin gerçekleştirilmesinin, demokrasinin kazanılması yolunda güçlü adımlar atılmasının, kısaca muhalefet boşluğunu gidermenin yegane yolu bu. Yoksa emekçi sınıfı ve tabakaların çıkarlarını savunan partilerin katılmalarının söz konusu olmadığı, burjuva mahalefet adına ortaya çıkan partilerin gaspedilmiş demokratik hak ve özgürlükleri savunmak diye bir derdi olmadığı ve solun gerçek bir alternatif gösteremediği koşullarda rejimin seçim panayırları böyle sürüp gidecek.

YEREL YÖNETİMLER DEMOKRATİKLEŞTİRİLMELİDİR

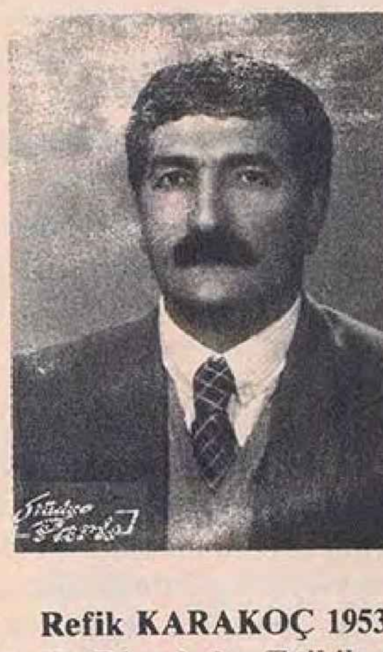
Yerel seçimlerin öne çıkardığı temel konulardan birisi, bu seçimlerle oluşacak organların, en başta da belediyelerin söz konusu yörede yaşayan halk açısından taşıdığı önem. Bugünkü durumda oluşumu, görev ve yetkileriyle, kısaca her yönüyle emekçi nüfusun ihtiyaç ve isteklerine ters düşen yerel yönetim organlarının

demokratikleştirilmesi gereği kendini tüm ağırlığıyla hissettirmektedir. Belediyeler bugünkü "köşe döndürücü" işlevlerinden, "iş bitirci" çalışma tarzından, emekçilerin sırtından "arpalık"a dönüştürülmekten, her türlü yolsuzluk ve rüşvet yuvası olmaktan ancak hukuki ve fiili olarak demokratikleşmeyle kurtarılabilir. Bu talep doğrultusunda kararlı mücadele genel demokrasi mücadelesinin ayrılmaz bir parçasıdır.

Yerel seçimlerde oluşan organların en önemlisi belediye kurumlarıdır. Belediyeler kendi bölgeleri dahilinde yaşayan emekçi kesimleri, onların günlük hayatını yakından ilgilendiren yetkilere ve görev alanlarına sahiptirler. Bu nedenle, sosyalistlerin ve ilericilerin belediyelerle ilgili başlıca güncel taleplerinden birisi, **belediye kurumlarının görev alanlarının, yetkilerinin genişletilmesi, işlevlerinin artırılmasıdır.** Belediyeleri devletin zaten yapması gereken temizlik, ulaşım, aydınlatma, sağlık denetimi vb. hizmetlerle sınırlı kurumlar olmaktan çıkarıp, daha yetkili ve kapsamlı kurumlara, gerçekten demokratik yerel halk birimlerine dönüştürebilecek yasal değişiklikler talebi sürekli gündemdedir. Belediyelerin merkezi iktidarın ekonomik şantajından kurtarılması, devletten alacakları fonların yasal ve kesin statüler getirilerek artırılması, bir başka deyişle belediyelerin mali olanaklarının halkın cebine el atılmadan genişletilmesi bu talebin ayrılmaz bir parçasıdır. Bu son derece önemli bir taleptir. Öyle ki, **belediyelerin yetki ve işlevlerinin genişletilmesiyle**

- belediye bölgelerinde yaşayan emekçiler merkezi siyasal iktidarı değiştiremeseler bile, kendi iradeleriyle oluşturacakları bu yerel birimlerle yaşama ve çalışma koşullarında, kısmi ekonomik taleplerinde, gündelik yaşantılarında belirli kazanımlara, hiç de küçümsenmeyecek olanaklara kavuşabileceklerdir;
- Özellikle Türkiye gibi güçlü bir merkeziyetçiliğin hakim olduğu bir ülkede, tekelci sermayenin merkezi siyasal üstyapısının, ekonomik ve siyasi otoritesinin daraltılması sözkonusudur. Bu yüzden belediye kurumlarının demokratik ve yasal statülerinin güçlendi-

BAĞIMSIZ SOSYALİST ADAYLAR

Refik KARAKOÇ 1953 yılında Diyarbakır Eğil ilçesine bağlı Şerbettin köyünde doğdu. İlk öğrenimini Eğil İlkokulu'nda, orta öğrenimini 1965-1971 yıllarında Diyarbakır Ziya Gökalp Lisesi'nde yaptı. Erzurum Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nden 1976 yılında Ziraat Yüksek Mühendisi olarak mezun oldu.

Aynı yıl TMO Diyarbakır 9. Bölge Müdürlüğü'nde çalışmaya başladı ve burada birbuçuk yıl görev yaptı. Askerlik hizmetini 1978-1979 yıllarında İstanbul Alemdağ 32. Piyade Alayı'nda yedek subay olarak ifa etti.

Terhisten sonra Diyarbakır'a dönüp Toprak-Su 7. Bölge Müdürlüğü'nde teknik eleman olarak çalıştı. Bu görevde çalışmaktayken 1981 yılı başlarında gözaltına alındı ve tutuklandı. Diyarbakır Özel Askeri Ceza ve Tutukevi'nde 16 ay tutuklu kaldıktan sonra beraat etti. Beraat kararı Yargıtay'ca da onaylandı.

Haziran 1983'ten beri Diyarbakır'da serbest çalışmaktadır. Halen kitapçılık yapmakta olan Refik Karakoç evli ve üç çocuk babasıdır.

MANAVOĞLU YALOVA

1919'da Bulgaristan'da doğdu. 32 yaşında Türkiye'ye gelene dek işçi olarak çalıştı. Ailesi ile birlikte Türkiye'ye geldikten sonra da çeşitli iş yerlerinde marangoz ve inşaat ustalığı yaptı. Bir süre de Almanya'da işçi olarak çalışan Manavoğlu daha sonra emekli oldu.

Ahmet Manavoğlu, TİP'in Yalova ilçe örgütünün kurucuları arasında yer alan Manavoğlu, 12 Eylül'de faaliyeti durduruluncaya kadar da Halkevleri Yalova Şubesi'nde çalıştı. Ahmet Manavoğlu evli ve çocuksuz.

Propaganda sürecinde, bir yanda emekçi halkın yerel yönetimlerin her birimine demokratik katılımının gerekli ve zorunluluğunu, diğer yandan da işçi sınıfı ve emekçileri sermayeye, burjuva reformist aldatmacalara karşı uyarmak; sosyalizmden başka bir seçeneğin olamayacağını vurgulamakla yükümlüyüz.

Sosyalistler kendi ideolojik ve politik güçlerine güvenmek ve bu doğrultuda savaşım yürütmekle görevlidirler."

DEREBAY SÜMER HACIBEKTAŞ

Bağımsız Sosyalist Belediye Başkan Adayı *Derebay Sümer*

1957 yılında Hacıbektaş'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Hacıbektaş'da tamamladı.

1974 yılında Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nde siyasetle tanıştı. Baba mesleği olan inşaat,

kalıp, demir işçiliği yaptı. 1977-78 yıllarında M.T.A.'da işçi olarak çalıştı. Aynı zamanda amatör olarak heykel çalışmaları yapmaktadır.

BASIN AÇIKLAMASI

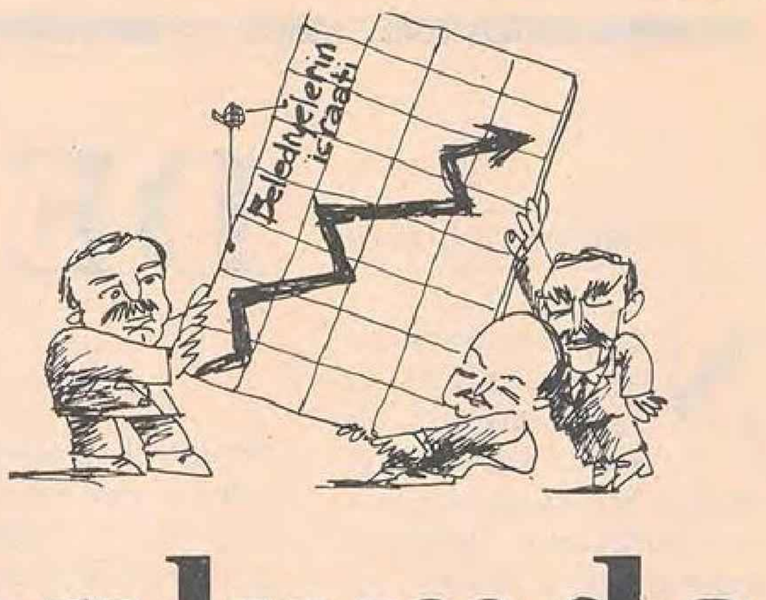
26 Mart 1989 tarihinde yapılacak olan Yerel Yönetimler Seçimleri yaklaşırken:

1. Çağdaş Belediyecilik olarak anladığımız, Belediye olanaklarının çalışanlar yararına, çoğulcu, demokratik ve katılımcı bir tarzda kullanılması için,
2. Belediye olanaklarının en akılcı bir şekilde, halkın temel gereksinimlerini karşılamakta kullanmak için,
3. Belediyeyi özellikle 12 Eylül'den sonra koşulları taratılan ve pervasızca uygulamaya konulan, hizmet yerine iş bitiricilik ve köşeyi dönme anlayışının uygulama alanı olmaktan çıkarmak için,
4. Belediyeyi burjuva partilerinde yuvalanan çıkarcı çevrelerin bir paylaşım alanı ve aile şirketi yapmalarına fırsat vermemek için,

sosyalistlerin, ilericilerin, yurtseverlerin bağımsız adayı olarak Belediye Başkanlığına talip oldum.

Özünde, Belediyecilik anlayış ve uygulamalarında Yerel Seçime giren partilerin birbirlerinden önemli bir farkı yoktur. Halkımızın bu partilerden birinden ötekini tercih etme zorunluluğu kalksın diye, halkımızın Yerel Seçimlerde seçeneksiz kalmasın diye, bağımsız aday oldum.

Halk yararına bir Belediyecilik hizmeti vermek amacıyla, bugünkü mevcut partilerden birini tercih etmek zorunluluğu yoktur. Duyarlı, sağduyulu Diyarbakır halkı, her zaman sosyalistlerin, ilericilerin, yurtseverlerin tavırları yanında yer almıştır. Desteğini esirgememiştir. Geçmiş dönemlerde bunun en güzel örneklerini vermiştir. Bu nedenle çilekeş, yoksul ve tarihte eşi görülmemiş baskı ve işkencelere maruz kalmış Diyarbakır halkının Bağımsız Belediye Başkan Adayı oldum. Diyarbakır halkından destek alacağımdan kesinlikle eminim.

TİME KATILMALI!

...doğru

rilmesi, merkezi devletten özerkleşmiş yerel birimler haline getirilmesi emekçi halk hareketinin siyasal güçlenişi açısından son derece önemlidir.

• Merkezi otoriteden özerkleşmeye paralel olarak toplum hayatının demokratikleşmesi yolunda da önemli adımlar atılması mümkün olabilecektir. Emekçiler kendi demokratik oylarıyla oluşmuş, gerek yasal, gerekse mali açıdan geniş olanaklara sahip belediye kurumları, yerel yönetim birimleri aracılığıyla yeni demokratik kurumlar oluşturmak, yeni demokratik kazanımlar elde etmek üzere daha fazla olanağa sahip olabileceklerdir. Yine bu doğrultuda emekçi semtlerine kültür hizmetlerinin götürülmesi, ülkemizde egemen olan "başkaları tarafından yönetilme" kanıksamasının, yoğunlaşan depolitizasyonun kırılması, devrimci-demokratik çalışma ve fikirlerin kitlelere daha kolay ulaştırılması sözkonusu olacaktır.

Görüldüğü üzere belediyeler merkez! otoriteden özerkleştirilebildiği oranda, bu özerklik yasal ve mali yönden geniş olanaklarla teminat altına alınabildiği ölçüde halkçı işlevler kazanabilecektir. Bu gelişmelerin ülke çapında siyasi gelişmeleri, emekçilerin siyasi iktidar mücadelesini etkilemesi de kaçınılmaz olacaktır.

BELEDİYELERİN DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİ İÇİN;

• Yerel yönetim organlarının oluşturulmasında yöre halkının gerçek katılım ve iradesini yansıtacak bir seçim mekanizması yaratılmalı;

• Mevcut organların demokratikleştirilmesi ve yanısıra yeni demokratik organların oluşturulmasıyla ve sendikalar, demokratik kitle ve meslek örgütleri vb. kitleselliği olan demokratik organlarla fiili bağların kurulmasıyla belediyelerin toplumsallaşması, bir başka deyişle kitlesellik kazanması sağlanmalı;

• Belediyeler de çalışanların tümü sendika, sigorta, sosyal güvenlik ve emeklilik haklarından yararlandırılmalı, belediyelerde sendikasız işçi çalıştırılmamalı, belediye başkanı ve belediye meclisi üyelerinin maaşları ortalama işçi ücreti üzerinden hesaplanmalı;

• Yerel yönetim organlarının yetkisi dahilindeki yatırım-proje- finansman çalışmalarında, kamulaştırma ve ruhsat işlerinde, genel olarak belediye hesaplarında yöre halkının teknik bilgilenmesini ve denetimini sağlayacak bir işleyiş yasallaştırılmalı;

• Sağlıksız şehirleşmeyi önleyici ve imar planlamasının herhangi bir kişi ya da kurum, hatta belediyelerce dahi kamu aleyhine kullanılmasını engelleyici hukuki tedbir ve yaptırımlar getirilmeli;

• Belediye bölgelerinde yaşayan emekçi halkın belediye masraflarına katılımını azaltıp asgariye indirecek, buna karşılık varlıklı zümrelerin gelirlerinden fonlar sağlayacak yasal hükümler konulmalı;

• Belediyelerin devletten alacakları fonları siyasi iktidarda bulunan parti ya da partilerin keyfi yönetiminden kurtaran kesin kurallar getirilmeli ve bu fonlar artırılmalıdır.

26 Mart: Ne yapalım?

Sonuçları ister istemez Cumhurbaşkanlığı seçimini etkileyecek, 26 Mart yerel seçimlerinde, sosyal demokrasinin de, Marksist solun da hali pür melâli pek iç açıcı görünmüyor.

İki eli ile % 65'i doğrultamayacağı iyice belli olan sosyal demokrasi, hemen kendiliğinden oluşan toplumsal dinamiklerin dolaysız sonucu olan sosyal muhalefete, politik bir muhteva kazandırmaktan bugüne kadar yapageldiği üzre itina ile kaçınıyor.

Dolayısıyla, içinde yaşadığımız siyasi şartların harcı olan 12 Eylül faşizmini, kendi milletvekillerine bile tartıştırtmayan sosyal demokrat bir ana muhalefet partisinden, doğal olarak kimse yerel seçimlerde 12 Eylül faşizminin içyüzünü halka anlatmasını beklemiyor. Keza, yerel seçimleri kullanarak, Cumhurbaşkanlığı seçimi gibi, 12 Eylül faşizminin yeniden yapılandırılmasında belki de mihenk taşı olacak bir mesele de, halk muhalefetini faşizmin oyununu bozacak şekilde örgütlemeyi becerecek olan da, herhalde o değil.

Sosyal demokrasinin diğer bileşeni olan DSP ise, zaten çoktan beridir aklını ihtiraslarının ayakları altına sermiş olan bir şairin hezeyanlarını muta bellemiş gidiyor. Son günlerde T.Özal'ın ellerini oğuşturarak "DSP % 10'dan çok oy alır, göreceksiniz" demesi boşuna değil.

Faşizme karşı demokrasinin temel gereklerini savunmakta mütereddit, faşizmin manipülasyonuna ortak olmaya mütemayyil bir sosyal demokrasinin, yerel seçimlerde ANAP % 25'e kadar gerilese bile, yapabileceği bir şey yok. Hatta yerel seçimlerden % 25'le çıkan bir ANAP, biraz örselense de sosyal demokrasiye rağmen pekâlâ Cumhurbaşkanını faşizmin iradesine uygun olarak belirleyebilir. Ne olacak yani ANAP böyle davransa!

Ya Marksist sol yerel seçimlerde ne yapacak?

Bence en iyisi boykot yapmak. Böylece mesele kökünden hâllolmuş olurdu. Yok bu çözüm eskidi ise, size yenisini verelim. Üçer-beşer biraraya gelip, herkese kendi adayını çıkarttırarak % 1 -eh, biraz iltimas olsun artık- filan gibi bir oy alarak, sosyalizmin bağımsız sınıf politikasının prestijini kurtarmak!

Yok bunu da beğenmedinizse, siz de benim gibi yaparsınız. İçinizde, birleşik, legal Marksist bir partinin elbirliğiyle kuruluşunu geciktirenlere bir dolu hınç, oturduğunuz seçim bölgesinde Marksist solun bütünü açısından temsil kabiliyetine sahip adaylar varsa, onları, yoksa da hani şu yukarıdan beri hakkında atıp tuttuğum SHP'yi desteklersiniz.

Ve içinizden düşünürsünüz, eğer birleşik, legal bir Marksist parti olsaydı, sosyalistler gerçekten bağımsız sınıf kimliklerini bir bütün olarak yerel seçimlerde haykırsalardı, bazı belediyeler sosyalistlerin eline geçseydi, yerel seçimler, bu parti vasıtasıyla Cumhurbaşkanlığı seçimi öncesinde faşizmin oyununu bozmak için kullanılabilseydi, ilh...

Ve düşünmeye devam edersiniz, zaten faşizm tarafından kısıtlanmış olan istediğinizi seçme hakkınız, bir de sosyalistlerin sorumsuzluğu yüzünden daha da kısıtlanacak, iyice ortadan kaldırılacak.

Ama yok, o kadar da uzun boylu değil. 26 Mart'ın SHP'yi desteklemek zorunda bırakıldığımız son seçim olup olmamasını belirlemek bence elinizdedir, elimizdedir. Yeter ki, gençlik enerjimizi birleşik, legal bir Marksist partinin oluşturulması mücadelesinde harcamaktan, bu konuda gönülsüz davrananları harekete doğru itmekten bir an olsun geri kalmayalım.

YILMAZ EKŞİ

İSTANBUL ANAKENT BELEDİYE BAŞKANI BAĞIMSIZ ADAYI

1953 İstanbul-Paşabahçe doğumlu, evli ve iki çocuklu bir sosyalist işçi. Yılmaz EKŞİ.

1976'da Çerkezköy'de NARİN Mensucat'ta başlayan işçilik hayatı, 1978'den beri TEKEL fabrikalarında sürdü. Halen TEKEL'in Cevizli'deki Taşıtlar ve Dağıtım İşletmeler Müdürlüğü'nde çalışıyor.

Yılmaz EKŞİ'nin işçilik yaşamıyla sendikal ve siyasal yaşamı beraber başladı. Bugün de sarı TEK GIDA-İŞ yöneticilerine karşı yükselen muhalefetlerden birini oluşturan Demokratik Muhalefet Birliği'ni örgütleyen ve yönetenlerden biri Yılmaz EKŞİ.

Yılmaz EKŞİ işçi sınıfının kurtuluşunun sosyalizmde olduğunun bilinciyle. mücadelesini yalnız sendikal alanda yürütmüyor. İşçi sınıfının bağımsız politik örgütlenmesini savunuyor. Bu doğrultudaki mücadelesini paylaştığı arkadaşlarıyla birlikte EMEK yayıncılığın yönetiminde görev alıyor ve bu yayınevinin çıkardığı yayınlara katkıda bulunuyor.

Yılmaz EKŞİ son yıllarda gerek panel konuşmaları, gerekse de yazıları nedeniyle göz altına alındı, hakkında davalar açıldı. Halen Malatya ve İstanbul DGM'lerinde "komünizm propagandası" ve "kürtçülük propagandası" iddialarıyla yargılanıyor.

Yılmaz EKŞİ. gerek sendikal, gerek siyasal mücadeledeki konumuyla

ÇAĞDAŞ YOL - EMEK - HEDEF - İKTİDAR YOLU - İŞÇİ SÖZÜ- SİYASET- SORUN - YENİ ÖNCÜ - YENİYOL dergilerinin oluşturduğu **BİRLEŞİK SOSYALİST KAMPANYA**'nın İstanbul Anakent Belediye Başkan Adayı olarak saptandı.

Kapitalist toplumda Belediyeler

Günümüz kapitalist toplumunda belediyeler, burjuva devlet makinasının kurumları arasındadır. Kent, kasaba vb. gibi yerleşme merkezlerinde bulunan belediyeler, ülke çapında ve bulunan belediyeler, ülke çapında ve burjuva devleti içinde merkezileşmemiş kurumlar olup, merkezi otoriteye dolaylı yoldan bağlıdırlar. Devlet, kendi asıl baskı ve düzenleme işlevini doğrudan doğruya merkezi hükümete bağlı, ya da devlet içinde - ve ülke çapında- merkezileşmiş kurumlar aracılığıyla yürütür. Belediyeler ise devlet makinasının bir parçası olmakla birlikte, burjuva devletinde merkezi kurumlar olan ve devletin ana fonksiyonunu meydana getiren, yani idari, adli, askeri ekonomik, eğitimsel vb. işlevini (siyasal baskı göreviyle, ekonomik vb. düzenleme görevini) sürdüren devlet kurumlarının dışındadırlar. Belediyelerin görevleri, bulundukları yerleşme birimlerinde aydınlatma, ısıtma, temizlik, ulaşım, su işleri, çevre sağlığının korunması, belirli kültür ve eğlence işleri, kamuya açık işyerlerinde sağlık kontrolları... Ilh. gibi işleri yürütmektir. (Burjuva devletlerinin hepsinde olmamakla birlikte, Türkiye'de belediyeler, taze sebzemeyva, et vb. gibi dayanıklı olmayan ve fiyatları kapitalizmin arz-talep mekanizmasına göre günden güne değişen gıdaların perakendecilere o kent çevresinde merkezi olarak iletilmesi ve toptan-perakende fiyatlarının tesbiti gibi işleri de yürütürler.)

Burjuva toplumlarında belediye kurumlarının görevleri, merkezi devlet bürokrasisinin nicel olarak değişen sınırlarına bağlı olarak değişebilir, ama her kapitalist ülkede bu kurumun genel sınıfsal karakteri, egemen devletin sınıfsal karakterine uygundur, yani burjuva karakterdedir.

Kapitalist toplumda belediyeler, burjuva devletinin bir parçası olmakla birlikte, o mekanizmanın göreceli olarak en demokratik bölümünü oluştururlar.

Burjuva demokrasilerinde belediye yönetimleri seçimle işbaşına gelir. Gerek belediye kurumlarını, gerekse onların burjuva demokratik karakterinin tarihi kökenini kapitalizmin, feodal toplumun bağrında yeşerip güçlendiği dönemlerde aramak gerekir.

Avrupa feodal toplumunda egemen aristokrasi ile ezilen serflik arasında bir orta sınıf olarak beliren burjuvazi, büyük kentlerde ticaret ve basit kooperasyon -sonra manifaktür- tarzı sanayi ile giderek güçlenmeye, kırsal ekonomiyi değil ama kentsel ekonomiyi kontrol etmeye başladı.

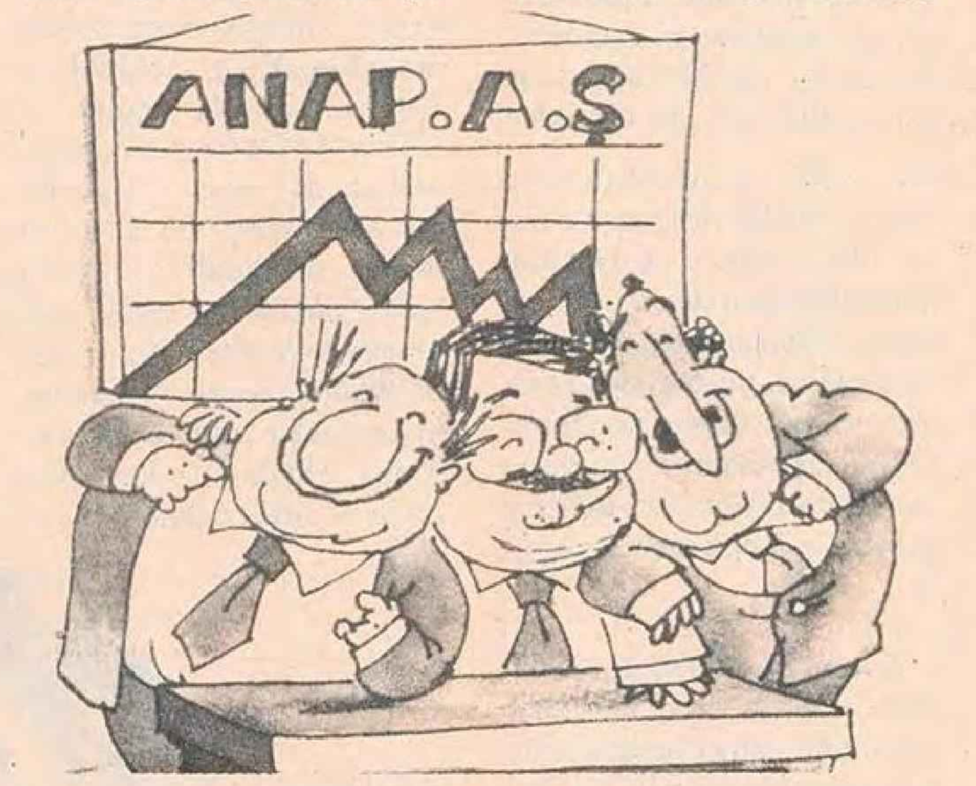
Burjuvazi bu ölçüde güçlenmeden önce, yani feodal toplumun bağrındaki ilkel biçimlenmesi sırasında kendi zümresel demokrasisi ile işleyen ve zümre çıkarlarını feodaliteye karşı koruyan, küçük özel girişimciler (ilkel burjuvalar) arasındaki ekonomik vb. ilişkilerini düzenleyen ve lonca adını alan bir sistem kurmuştu.

Burjuvazinin palazlanması ve kentlerin ekonomik yaşamını kontrol altına almasıyla, burjuvaziyle feodalite arasındaki sınıf mücadelesi kızıştı. Merkezi feodal devlet karakteri zayıf olan, feodal bölünmelerin güçlü olduğu Avrupa'da bu olgu, kentli orta sınıf (burjuvazi) için önemli bir avantajdı. Feodalitenin çözülmesi ve feodal toplum bağrında kapitalizmin güçlenmeye başlaması ile topraktan bağımsızlaşan köylüler akın akın şehirlere gelip burjuvazinin işletmelerinde işçileşmeye başladılar. Böylece büyük kentlerde -aralarındaki çelişkinin uzlaşmazlığına rağmen- feodal aristokrasiye karşı burjuvaziyi destekleyen bir işçi sınıfı da oluşmaya başladı. Kooperasyon ve manifaktür tarzı sanayide iş yerlerinin küçüklüğünden dolayı başlangıçta işçi sınıfının kollektif doğası zayıf, örgütlenmesi ise hiç yoktu. Ülkede tayin edici sınıf mücadelesi feodal aristokraksi ile modern burjuvazi sırasındaydı. Böylece burjuvazi, feodaliteye karşı kendi sınıf mücadelesinde, sadece, topraktan bağımsızlaşmak, feodal boyunduruktan kurtulup kentlerde işçileşmek isteyen geniş köylü (serf) yığınlarının desteğini kazanmakla kalmadı, aynı zamanda kendisinin kıyasıya sürdürdüğü işçilerin de desteğine ihtiyaç duydu.

Feodalite ile burjuvazi arasındaki şiddetli sınıf mücadelesinin somutlandığı başlıca alan hiç şüphesiz büyük kentlerdi. Böylece burjuvazi feodaliteye karşı birtakım demokratik ilkeleri savunurken kitlelerden destek sağlamak amacını güdüyor, kendi sınıfsal çıkarlarının öngördüğü ilkelerin yanısıra emekçilerin de birtakım siyasal ve demokratik özgürlüklerini savunuyordu. Bu özgürlük ve demokrasi ilkeleri konusunda egemen feodaliteye karşı burjuvazi ile emekçilerin siyasal özgürlük talepleri bir paralellik gösteriyordu. **Burjuvazi feodaliteye karşı parlamentoyu, genel oyu, kuvvetler ayırımı prensibini (yasama-yürütme ve yargı erkinin ayrılığı ilkesini), savunuyor, böylece kitlelerin siyasal taleplerine de yer vererek onların desteğini sağlamayı amaçlıyordu.** Monarşiye karşı meşrutiyet ve cumhuriyet biçimlerini öneren, genel oy ve parlamento yoluyla iktidara ağırlık koymak, özetle egemen monarşiye son vermek isteyen burjuvazi, kendi demokratik ilkelerinin ilk uygulamalarını kentlerde, büyük kasabalarda yapmak istedi ve belediye kurumlarını kentlerde bir yönetim aracı olarak kullandı. Bir yanıyla, köken olarak eski esnaf loncalarının belirli demokratik ilkelerine, öte yanıyla, kentli emekçilerin bazı demokratik taleplerinin uygulanmasına Avrupa'da bir kısım belediye kurumlarında başlanır. Ama belediyelerin asıl görevi, şüphesiz ki burjuvazinin o kentteki ekonomik üstünlüğünü sağlayan, ekonomik işlerini düzenleyen bir üst yapı biçimlenmesi olmasıdır. O dönemde seçimle oluşturulmayan, fakat monarşi tarafından atanan "belediye yönetimleri"de, kısa zamanda rüşvet ve nüfuz, adam satınalma yoluyla monarşinin emrinden çıkıp, o kentteki burjuvazinin emrine girmiştir. **Böylece burjuva devrimleri öncesinde belediyeler burjuvazinin seçim ya da nüfus yoluyla ele geçirdiği ilk -ama o sırada çok önemli- üst yapı kurumudur, ilk iktidar araçlarından -polisi, ordusu olmasa bile-ilk baskı araçlarından biridir. Özetle burjuvazinin ilk önemli örgütelenme biçimlerinden biridir, diyebiliriz.**

Gene o sıralarda, belediyelerin seçimle işbaşına gelenlerinde de seçimin başlangıçtaki demokratik karakteri kısıtlıdır. Ama bu kısıtlılık, genel oy'un kısıtlılığına bağlıdır. Feodal toplumlarda "genel oy" hakkının ilk belirlenmesinde daima, belirli sınıfsal ve zümresel kayıtlar konmuş, başlangıçta tüm emekçilerin oy hakkı olmamış bu nedenle "genel oy" teriminin genel sözcüğü aslında belli bir 'özel''i temsil etmiştir. Fakat burjuva devrimlerinin hemen öncesinde ve özellikle sonrasında emekçilerin mücadelesi sayesinde oy kullanma hakkı kapsam kazanarak, bir siyasi özgürlük haline gelerek, oy gerçekten genel oy haline gelmiştir. Şu halde burjuva devrimlerin hemen öncesinde ve sonrasında belediye oluşumundaki oy kısıtlılığı siyasi bir özgürlük olan "genel oy" hakkındaki kısıtlılıktan bağımsız değildir.

Burjuva devrimlerinden önce, özellikle burjuvazinin güçlü, monarşinin zayıf olduğu kentlerde, merkezi devletten ayrı olan ve monarşinin (devletin) feodal sınıfsal karakterine karşılık burjuva sınıfsal karakter taşıyan belediyelerin sürdürdüğü bu "devlet-belediye" ikilemi, burjuvazinin iktidara gelmesiyle son buldu. Belediyeler burjuva devlet makinasının uyumlu bir parçası haline dönüştü ve politik önemini yitirdi. Bununla birlikte belediyelerin, seçimle işbaşına gelmesi yaygınlaştı ve parlamentoyu seçen genel seçimlerin yanısıra, belediye vb. gibi mahalli yönetimleri seçen yerel seçimler burjuva demokrasilerinde giderek kurumlaştı.

Ne var ki, burjuvazinin iktidara gelip, iktidarını sağlamlaştırmasıyla, bu kez burjuva ve işçi sınıfı arasındaki sınıf mücadelesi tayin edici mücadele olarak tarih sahnesine çıktı.

İşçi sınıfı ise kentklerde yoğun olduğu için, zamanla belediye seçimlerinde etki sahibi olmaya başladı. Burjuvazi bu durumda, belediyelerin fonksiyonlarını ve görev sınırlarını kısıtlamağa başladı, ama toplumda belli bir yeri, gerçekliği olan bu kurumları kaldıramadı.

Esası sınıf diktatörlüğü olan burjuva demokrasisinde, yani faşist olmayan (faşizmin devlete hakim olmadığı) rejimlerde, burjuva devletinde çeşitli demokratik kurumlar vardır ama bu kurumlar arasında belediyeler genel oy'un -burjuva rejimi sınırlarında- doğrudan etkili olduğu kurumlardır. Özellikle merkezi devlet otoritesinin zayıf olduğu kapitalist toplumlarda bu etki çoğalmış, belediyelerin önemi ve işlevi artmıştır.

Seçmen oyu -burjuva sistemi dahilinde de olsa- belediye birimlerini önemli ölçüde etkiler. Bir ülkede işçi sınıfı politik hareketi ve genel emekçi halk hareketi iktidarı ele geçirecek, yani kendi öz devletini ve devlet biçimini kuracak ölçüde güçlü olmayabilir, ama demokratik-sosyal özgürlükleri geliştirme, ekonomik-demokratik talepleri gerçekleştirme ve demokratik kurumların gücünü, kapsamını, etkinliğini genişletme konusunda genel oy'un burjuva devlet makinası üzerinde etkisi vardır. Bu etki, belediye kurumları üzerinde doğrudun bir nitelik kazanır.

Belediyelerin etki ve görev sınırları geniş olmamakla birlikte ve bu kurumlar kapitalist toplumda burjuva devletinin çizdiği sınırlar ve ilkeler altında çalışmak zorunda oldukları halde, emekçi halkın çeşitli kesimlerinin, özellikle işçi sınıfının güçlendiği belediyeler, halk için önemli demokratik mevziler haline gelir.

Özetle, işçi sınıfının ve müttefiklerinin belediyelere ağırlık koyması , belli belediye yönetimlerine gelmesi ya da söz sahibi olması -kısıtlı bir alanda da olsa- özünde tekellerin egemenliğini zayıflatan antimonopolist bir olgudur. İşçi sınıfı ve emekçi halk güçlerinin belediyelerde politik etki ve ağırlığının artması hem merkezi otoritenin tabanından dilim koparmak, hem de yeni demokratik mevziler elde etmek bakımından önem taşır. Bu doğrultuda belediyelerin görev ve yetki kapsamlarının genişletilmesi, devlet fonlarından geniş yardım almayı sağlayacak yasaların çıkartılması, belediyelerin toplumsal ve idari konumlarının güçlendirilmesi ve merkezi otorite aleyhine, belediyeler lehine idari ve yasal düzenlemelerin yapılması, belediyelerin tam anlamıyla özerk kurumlar haline getirilmesi işçi sınıfının güncel demokratik talepleri arasında bulunuyor.

Mehmet Özkök

DEHAK, KAWA, NEWROZ

Newroz bayramı yaklaşıyor. Kürt, Fars, Beluci ve Afgan halkları, her yılın 21 Mart'ında geleneksel bayramları olan Newroz'u kutluyorlar. "Yeni gün" anlamına gelen Newroz, adını bir efsaneden alır.

Efsaneye göre, birzamanlar Dehak adında gaddarlığıyla ünlü bir hükümdar yaşarmış. Günün birinde hükümdarın her iki omuzunda birer yılan başı türemiş. Bundan telaşa kapılan Dehak, ülkenin dört bir yanına haber salarak tüm hekimleri yanına çağırtmış ve onlardan derdine bir derman bulmalarını istemiş. Gelenlerden biri, hergün iki genç erkeğin beyinlerini yılanlara yedirmesini Dehak'a önermiş. Bunun üzerine Dehak'ın zulmüne bir yenisi daha eklenmiş. Hükümdarın askerleri ülkeyi bir boydan bir boya dolaşmışlar ve hergün iki tanesinin beyinlerini yılanlara yedirmek için gencecik erkekleri toplamaya başlamışlar. Bu durum halk kitleleri arasında tedirginliğin artmasına, kin ve öfkenin günden güne büyümesine neden olmuş. Dehak'ın yaptıklarını benimsemeyenlerden biri de gençleri öldürtüp beyinlerini yılanlara yedirmekle görevli kişiymiş. Adı geçen görevli, hergün iki yerine bir genci öldürür, diğerinin ise kaçıp kurtulmasına yardımcı olurmuş. Kurtulan gençler, ülkenin erişilmesi güç dağlık ve ormanlık yöresine kaçarak orada yaşamaya devam ederlermiş. Sayıları her gün çoğalan gençler, el ele vererek Dehak'a karşı savaşmaya başlamışlar. Derken demirci ustası Kava, kin ve öfkesi büyüyen halkı örgütleyip harekete geçirmiş, ayaklanan kitleler karşısında tutunamıyan Dehak'ın askerleri dağılmışlar. Zalim Dehak'ı ele geçiren Kawa'da balyozunu kafasına indirmek suretiyle hükümdarın beynini dağıtmış. O gün bugündür adı geçen halklar, Dehak'tan kurtuluş gününü bayram olarak kutluyorlar.

Bölgedeki birçok halkın ortak geleneksel bayramı olamakla birlikte, bugün Newroz'a ençok Kürt halkının sahip çıktığına, bütün baskı ve yasaklamalara rağmen onu yaşatmak için büyük çaba gösterildiğine tanık oluyoruz. Bu da Kürt halkının yüzyıllardan bu yana barbarca baskılarla, terörle yüz yüze yaşamasından kaynaklanıyor. Kürt halkı açısından Newroz, yalnız 2661 yıllık geleneği sürdürmeyi, Dehak'ın zulmünden kurtulmanın yarattığı sevinci dile getirmeyi ifade etmiyor; o, bu halkın bugün de kölelik zincirlerini kırma mücadelesinde bir araç, bir kaldıraç rolünü üstleniyor. Kürt halkı için Newroz, günümüz Dehak'larından kurtulma mücadelesini, özgür bir geleceğe ulaşmayı sembolize ediyor.

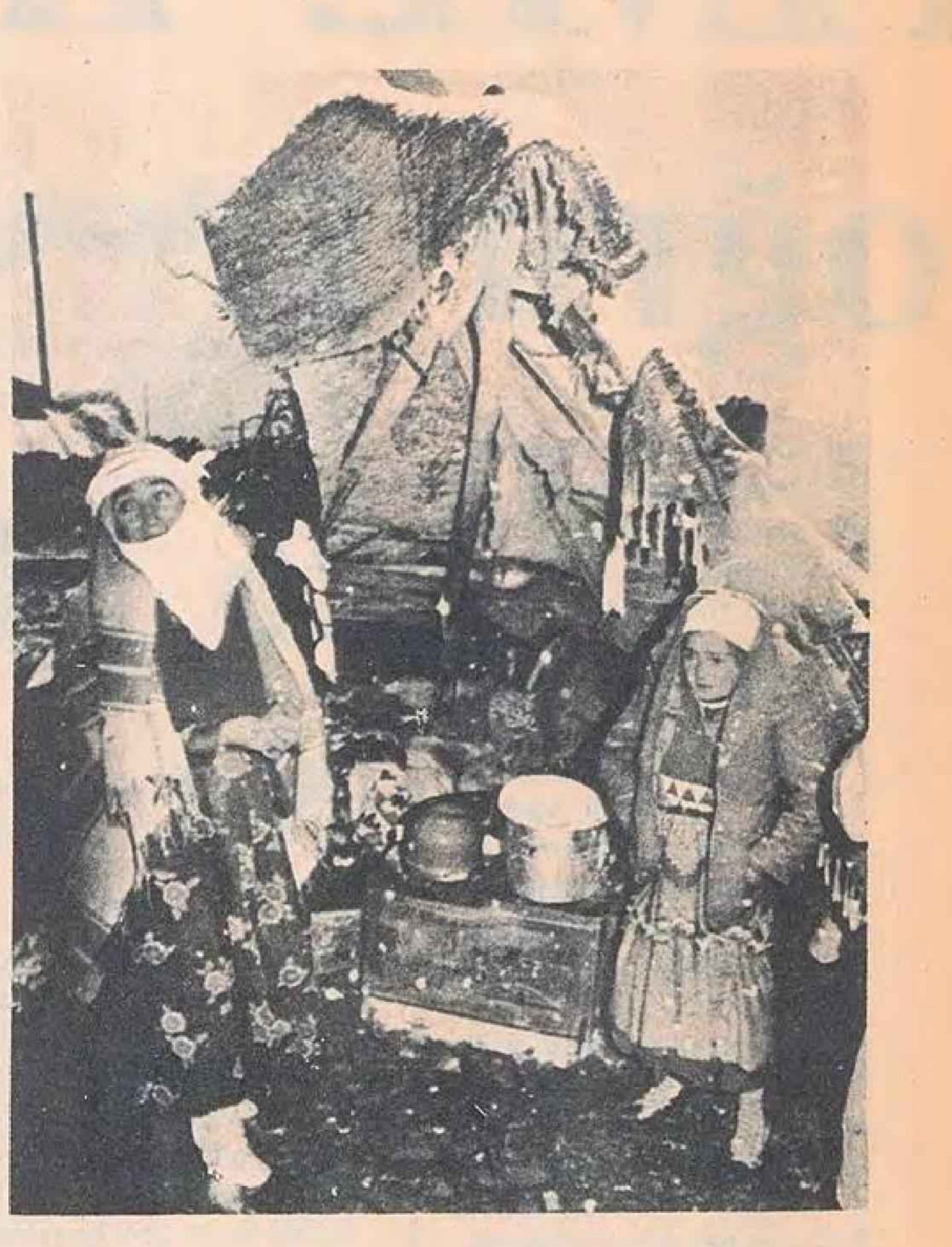

Newroz günlerinde en güzel giysiler giyilir, dere boylarına, çeşme başlarına gidilir, türküler söylenerek gövend(halay) çekilir, kardeşlik ve dostluk duyguları güçlendirilir. Ne var ki, günümüzde Kürt halkı, öteki ulusal demokratik haklarını kullanamadığı gibi, Newroz'u da özgürce kutlayamıyor. Kürt halkını baskı altında tutanlar, onun temel hak ve özgürlüklerini ayaklar altına alanlar buna izin vermiyorlar. Onlar, dağlarda yanan Newroz ateşinin karanlık yüzlerini açığa çıkarmasından korkuyorlar.

Newroz kutlamaları yıldan yıla yaygınlaşıyor, kitleselleşiyor. Kürdistan'ın köy, kent ve dağlarında insanlarımız ulusal bayramlarını özüne uygun biçimde kutlamaktan geri kalmıyorlar. Yurt dışında düzenlenen Newroz kutlamalarına heryıl katılanların sayısı onbinleri buluyor. Avrupa'nın çeşitli kentlerinde düzenlenen Newroz şenliklerine çeşitli milletlerden binlerce kişi katılarak Kürt halkıyla dayanışmalarını dile getiriyorlar. Ayrıca bu eylemler, Kürt halkının kurtuluş mücadelesine bir katkı biçimine dönüşüyor, halklar arasında dayanışma ve kardeşlik duygularının güzel bir örneğini oluşturuyor.

Türk devletinin baskı ve yasaklamalarına rağmen Türk halkı, onun ilerici ve demokratik güçleri arasında da Newroz'a duyulan ilgi giderek artıyor. Egemen güçlerin onyıllardır ördüğü şoven duvarlar hızla yıkılıyor, hergün daha çok sayıda insan Kürt halkının ulusal demokratik haklarına sahip olması yolunda sürdürülen mücadeleye omuz veriyor. Bu da halklar arasında karşılıklı güvenin pekişmesine, daha güçlü kardeşlik bağlarının gelişmesine katkıda bulunuyor.

Harcadıkları bunca çabaya rağmen Newroz'u unutturmayı, onun kutlanmasını önlemeyi başaramayanlar, yeni bir oyun tezgahlama yolunu seçiyorlar. Bu kez de Newroz'un eski bir Türk bayramı olduğu yolunda propaganda yapılıyor. Yıllardır Newroz kutlamalarını yasaklayan, yasaklara uymayanları işkence çarklarından geçiren, sıkıyönetim komutanlarına bildiriler yayınlatıp Newroz günlerinde ateş yakmayı ve toplu gezmeyi önlemeye çalışanların bu gülünç iddiaları elbette ciddiye alınamaz. Zaten bu saçma iddiaları kimse de ciddiye alıp tartışmıyor.

Aslında bu tür iddialara, Kürt halkına düşman güçlerin içine düştükleri aczin, çaresizliğin ve gülünç durumun sergilenmesinden başka bir işe de yaramıyor.

Ne var ki bu yalan ve demagojiye dayalı düşmanlık politikası yalnız Kürt halkına değil, Türk halkına da zarar veriyor, halklar arasındaki güven duygularını zedeliyor. Bu politikaya karşı sessiz kalanlar, halklar arasında örülen kardeşlik duvarına harç koymaktan kaçınanlar ise, geleceğin güzel günlerinde büyük bir eziklik içerisinde yaşamaktan kurtulamazlar.

IRK AYRIMI SÜREKLİ GÜNDEMDE

21 Mart "Uluslararası Irk Ayırımını Tasfiye Günü"dür. Irk ayırımı ya da ırkçılık, bilindiği gibi, "bir etnik topluluğun bir diğerine ya da diğerlerine kıyasla doğuştan bir üstünlük taşıdığı" savıdır. Bu savın temelinde şu görüş yatar: İnsanların bir takım kültürel ya da psikolojik özellikleri, onların soya çekim yoluyla kazandıkları özelliklerdir. Dolayısıyla başlangıç noktasına gidersek, bu özellikleri örneğin A şekliyle taşıyan bir ırkın B şekliyle taşıyan bir başka ırka ya da ırklara olan üstünlüğü âdeta işin başından tayin edilmiştir.

GEÇMİŞTE IRK AYIRIMI

Irk ayırımının kökü çok eskilere dek gider. Eski Yunanlıların tarih öncesi çağlarda kendilerinden yani "Akhalı" olmayanları "Barbaroy"(Barbar) diye adlandırmaları ve bu şekilde kendilerini tüm diğer insanlardan üstün tutmaları, daha sonra Romalıların bu üstünlük hastalığını Yunanlılardan miras almaları, yine Makedonya kralı Büyük İskender'in "cihana sahip olma" için giriştiği amansız savaşlar hep ırkçı düşüncenin önemli bir etken olarak devreye girdiği tarihsel olgulardır. Örnekler çoğaltılabilir: M.S. 5.yüzyılda Britanya adasını istila eden Anglo-Saksonların adanın yerlisi olan Keltleri aşağılayarak köle durumuna sokmaları ve tüm yönetim işlerinin başına kendilerinin geçmeleri, daha sonra 2.yüzyıldakı ikinci ve daha büyük bir istilacı Normanların yönetimi ellerine geçirip Norman soyundan olanlarla olmayanlar arasında kesin bir soylu-köylü ayırımı yapmaları, orta Afrika'daki Tutsi, Hutu ve Tua ırkları içinde toplam nüfusun sadece yüzde onbeşini oluşturan Tutsilerin diğerlerine kıyasla daha uzun boylu ve daha az zenci özelliği taşıyan bir ırk oluşları nedeniyle kendilerini daha üstün bir duruma yükselterek uç yüz yıla yakın bir süre yönetici-egemen ırk durumunda bulunmaları Kuzey Nijerya'daki Müslüman emirlikler içinde 18 yüzyılda Fulani soyundan olanlar üstünde egemenlik kurmaları, ırk ayırımına tarihte hemen hemen her yerde rastlandığını gösteriyor bizlere.

BİR SİLAH OLARAK IRK AYIRIMI

Yukarıda saydığımız örneklerden ırk ayırımının niteliği ve işlevi konusunda şunu çıkarabiliyoruz: "Kendi ırkının üstün olduğunu" iddia ederek ortaya çıkanlar bu iddianın yol açtığı saldırgan bir tutum içine girerek kanlı, amansız istila savaşlarına yol açıyorlar, temelinde başkalarında olup ta kendilerinin göz diktikleri topraklara, zenginliklere sahip olma hırsının yarattığı ve buna vesile olarak ortaya atıp gerçekliğinden de en ufak bir kuşku duymadıkları bu iddia ile binlerce, yüzbinlerce hatta milyonlarca suçsuz insana insanlık dışı muameleler yapıp canlarına kıyıyorlar. Böylece geliyoruz ondokuzuncu yüzyıla.

Şimdi bu noktada durup ondokuzuncu yüzyıl öncesi ırk ayrımının kaba çizgileriyle bir irdelemesini yapalım. Irk ayırımının böylelikle ortaya çıkacak niteliği, ondokuzuncu yüzyıl sonrasındaki işlevi hakkında daha iyi bir ışık tutacaktır bize.

Dedik ki, tarihte bir takım insanlar bir takım başka insanlarla çatışıyor, onların yaşadıkları yerleri zorla ellerinden alıyor, sonra da aynı toplum içinde onlarla birlikte yaşarken aynı zamanda kendilerini onlardan daha üstün bir düzeyde tutuyorlar; yani ırk ayırımı, görünüşte kendilerinin diğerlerinden üstün olduğunu gören bir takım insanların kafalarında gelişen, tamamiyle somut tarihsel koşullara bağlı bir düşünce oluyor.

Bu düşünce aşamasına vardıktan sonra da daha bir saldırgan, daha bir acımasız oluyor insanlar; ve daha bir canı yanıyor, daha bir dünyası kararıyor başka insanların.

Demek ki, çözümlersek, düşüncesi ve uygulamasıyla ırk ayırımı, bir takım tarihsel koşullar sonucu (örneğin, bir istila hareketi ve bunun getirdiği askeri üstünlük) bir takım üstünlükler kazanan bir soy insanın bu üstünlüklerini salt kendilerine özgü bir nitelik olarak görmeleri ve bu şekilde kendilerinden olmayanları ezmek, onların olan herşeye sahip olmak için kuşandıkları bir zırh, hatta bir silahtır.

Ondokuzuncu yüzyıla gelindiğinde işin tersine döndüğünü görüyoruz. Bu dönemin hemen öncesinde ve dönem içinde büyük bir sanayi atılımı içersinde olan Batı Avrupa burjuvazisi her alanda yeni yeni kaynaklar aramaktadır kendisine. Elinde olan kaynaklar onun doymak bilmezliği karşısında yetersiz kalmakta, bu nedenle dünyanın başka bölgelerindeki doğa ve insan kaynaklarına çevirmektedir gözlerini. Bu da Asya, Afrika, Avustralya ve Amerika'da geniş sömürge devletlerinin kurulmasına yol açmaktadır. Ve bu kez daha önceki tarihsel koşulların ortaya çıkardığı ırk ayırımı düşüncesi yeni tarihsel koşullar yaratmak için kullanılmaktadır. Yani daha önceki dönemlere kıyasla çok daha bilinçle kullanılan, dolayısıyla çok daha etkili bir silahtır. Ondokuzuncu yüzyılın ortalarına dek gelen dönem ise daha önceki kölecilik döneminin önemli kararlarla kapatıldığı köleciliğin tüm dünyada sonsuza dek yasaklandığı bir dönemdir. Demek oluyor ki, kapitalizm Batı'da, her zaman olduğu gibi o dönemde de sömürüsünü, zulmünü gizlemek, hatta daha da öteye haklı göstermek için bir takım yollar aramış o dönem için bunun çözümünü ırk ayırımında bulmuştu.

Tarihin hiç bir döneminde ırk ayırımı Batı'nın kapitalist burjuva toplumlarında görüldiği kadar hayatın her dalını etkileyen örgütlü bir düşünce durumuna gelmemiştir. Bu silahı keşfeden Batı, sömürgeciliğe daha bir şevkle sarılmış, âdeta daha bir "arslan" kesilmiştir. Öylesine işe yaramıştır ki bu silah, burjuvazi bu konuda düşün adamları ve düşünceler üretmeğe bile başlamıştır o dönemde.

Yirminci yüzyılda bu yollardan geçerek ulaşan ırk ayırımı, kapitalizmin gelişip emperyalist aşamaya ulaşmasıyla birlikte ve ona paralel olarak gelişmiş ve yüzyılımızda en korkunç en acımasız şekline ulaşmıştır. Bu son şeklin adı faşizm'dir.

Bugün de Güney Amerika, Güney ve Orta Afrika ile Güneydoğu Asya başta olmak üzere dünyanın pek çok yerinde yaşayan milyonlarca insan emperyalizmin yönettiği ırkçı ırkçı ideolijiyi canlandırmaya çalışan akımların varlığı ve faşist uygulamalarla sindirilmek istenmektedir.

Demek ki, ırk ayırımından doğan kavganın diğer adı ve esası sınıf kavgasıdır.

GÜNÜMÜZDE IRKÇILIK

Irkçılık bugün gerek ideolojik ve gerekse pratik olarak iflas etmiş gerici bir burjuva politikası ve uygulamasıdır ama çağımızda hâlâ daha, ırkçı rejimlerin bu lunması bir yana, bunların çeşitli gerici tekel güçleri tarafından desteklenmesi, ırkçılığa karşı somut mücadele görevlerinin sürdüğüne işaret etmektedir. Klasik ırkçı yönetimler son kalelerini demokratik yönetimlere terketmenin sancılarını yaşamaktadırlar.

Ne ki, ırkçılığa karşı mücadele bugün, bu ırkçı rejimlere karşı mücadele ile sınırlı değildir. Çünkü ırkçılık bir yönetim biçimi ve devlet örgütlenmesi olarak yeryüzünde tecrit edilmiş olmakla birlikte, faşist rejimler altında yeniden canlandırılabilmekte, farklı uygulamalar olarak belli bir millete veya halka yönelik olan emperyalist ve gerici saldırılar içinde motifler olarak bile önemli bir etkinliğe tırmanabilmektedir.

Belli bir halka karşı güdülen ve imhaya yönelik olan "kafatasçı" ırkçılık bugün hâlâ daha faşist ideolojinin besin kaynaklarından birini oluşturması bakımından da insanlık için küçümsenmiyecek bir tehlikedir. Türkiye'deki faşist hareket, çeşitli tekel gruplarının Almanya'da, İtalya'da ve hatta ABD'de canlandırmaya çalıştıkları neo-faşist hareketler, milliyetçi siyasi hareketlerin emperyalizm ekseni etrafında geliştiği durumlarda vardıkları biçimler ırkçılığın sonuçlarına yakın amaç taşımaları bakımından, dünya barışı ve temel insan hakları üzerinde ciddi bir tehdit olabilmektedirler.

Klasik biçimleriyle bazı ülkelerde devam edegelen ırkçılığın emperyalist metropollerdeki bir başka kalıntısı olarak da, göçmen işçiler sorununu, özel olarak da kızılderililer olayını saymak mümkündür. F.Almanya'da, Fransa'da yabancı ve göçmen işçiler, yerli işçilerden farklı işlemlere tabi tutularak açıktan ırk ve millet düşmanlığı güdülmekte ve emekçilerin birliğine saldırılmaktadır.

ABD'de de ise kızılderililer, yokolmanın sınırına kadar sürüklenmişlerdir ve tüm dünyanın tepkilerine rağmen ABD yönetimi bu alanda geri bir adım atmış değildir.

Bu nedenle günümüzde ırkçılığa karşı mücadelenin alanı ve somut görevleri, ırkçı yönetimlerle sınırlı kalmamakta, emperyalizmin bütün eylem alanlarını da içine almaktadır. Faşist ve gerici rejimler, emperyalizmin desteğinde, emekçi halk muhalefetini sindirme girişimlerini bazen öylesi boyutlara vardırmaktadırlar ki, burjuvazi zorbalıkla içiçe geçmektedir. Bu, temel insan haklarını ve özgürlüklerini güvence altına alan uluslararası anlaşmaların toptan çiğnenmesi ve reddi anlamına gelmektedir. Bu yoldan ulusların egemenlik haklarına karşı girişilmiş sabotaj girişimleri, dünya barışının üzerinde ciddi bir tehdit unsuru olarak görülmelidir.

O halde ırkçılıkla, emperyalist saldırganlık ve faşist rejimlerin uyguladığı zulüm biçimleri büyük ölçüde birbirlerinden etkileniyorlar. Bu, insan hakları için çizilen çerçeve içinde ırkçılıkla mücadeleyi olduğu kadar, tüm milli baskılara ve emperyalist saldırılara karşı mücadeleyi de vurguluyor.

İnsan hakları için, bu hakların elde edilmesi, korunması ve geliştirilmesi için verilen mücadele, taşıdığı zengin muhteva bakımından, ırkçılıkla mücadeleyi de, 21 Mart'larla sınırlı olmayacak biçimde ve sürekli olarak gündemde tutmaktadır.

8 **Martımız kutlu olsun sevgili kızkardeşlerim, Bugün bir tabak daha az bulaşık, bir leğen daha az çamaşır yıkayarak ve bir kap daha az yemek pişirerek kurtuluşumuza olan inancınızı tekrarlayın, e mi? Daha bir hayli uzakta görünen kurtuluşumuza dek harcanan kadın kuşakları arasında biz de varız, olacağız. Sağlık olsun, yeter ki bir gün güzel güzel kızlar, kadınların geçmişe, bize şöyle bir bakıp çektiklerimizi anlamadan acıdıkları, yaşadıklarımızın onlara tümüyle yabancı olduğu bir hayat kurulsun. Bunu ne kadar da istiyorum-istiyoruz, değil mi?**

Bu sabah büroya gelirken kendime güzel bir tomurcuk gül aldım. Onu size de uzatıyorum, kokusu oralara ulaşıyor mu?

Hepinizi kucaklıyor ve öpüyorum.

Ayşe Sarı
Gençlik Dünyası Yurtdışı Temsilcisi

Kadınların doğası ve eşitliği üzerine

Yüzyıllarca ev hizmetçisi konumuna indirgenmiş olan kadınların gerçek toplumsal ve ekonomik eşitliği kazanmanın yanı sıra, erkeğin üstünlüğü ve egemenliği ile ilgili derinlere kök salmış düşüncelerin aşılması için de çetin bir mücadele vermeleri gerekiyor.

Insanlar ev işi ve çocuk bakımının kadının görevi olduğu şeklindeki eski düşüncelerden sıyrılmadıkları sürece, eşler arasındaki tüm diğer ilişkilerde eşitlik var olsa dahi, sağlanan her türlü kolaylığa rağmen esas yük eskiden olduğu gibi hâlâ kadının sırtında kalacaktır.

Kadınların toplumsal konumları, sorunları ve eşitliği tüm dünyada geniş bir biçimde, yaklaşım çeşitliliği, ortak ve farklı yanları içeren çözüm önerileriyle ele alınıyor. "Kadın sorunu" işçi sınıfı partilerinde de yoğun biçimde tartışılıyor. PFS 1/88'de yayımlanan ve aşağıda kısaltılmış çevirisini yayınladığımız yazısında Kanadalı siyasetçi Gerry van Ilouten, sorunun biyolojik ve toplumsal yönleri arasındaki ilişkiyi irdeliyor.

Kadın sorununun kuşkusuz birçok yönü var. Bunlar arasında en başta kadının *eşitliği* ya da daha doğrusu erkekle kadın arasında eşitliğin olmayışı konusu geliyor. Cinsiyetler arasındaki eşitsizlik o kadar uzun zamandır var ki, diğer yönleriyle devrimci olan erkekler arasında dahi kadının sosyal ve biyolojik varlık olarak doğası üzerine gününü doldurmuş görüşler hâlâ sürüyor.

Kadın sorununu tarihi materyalizm açısından inceleyen ilk kişi Frederick Engels oldu. Engels kadının eşitsizliğinin insanlığın ilkel komünal toplumdan sınıflı toplumlara geçişiyle aynı zamanda ortaya çıktığına ve bununla bağlantılı olduğuna işaret etti: "Tarihte kendini gösteren ilk sınıf çatışması erkekle kadın arasındaki uzlaşmaz karşıtlığın karıkoca evliliği içindeki gelişmesiyle ve ilk sınıf baskısı da dişi cinsin erkek cins tarafından baskı altına alınmasıyla aynı zamana rastlar". *Kadının ezilmesi insanlık tarihinde eşitsizliğin ilk biçimini oluşturdu.* Bu durum toplumsal bilinçte öylesine derin kök salmıştır ki, sömürü toplumunda ortaya çıkan bir sosyal olay olmaktan çok, cinsel, neredeyse genetik farklılıkları yansıtan doğal, biyolojik bir olgu olarak görülegeldi.

Bu sözde "biyolojik özgüllük" konusu daha sonra diğer alanlara da aktarılıyor. Örneğin barış isteği, sanki barış kadının ana olmasından dolayı doğal, yaradılışında var olan bir nitelikmişçesine ele alınıyor. "Kadın bizzat doğasından dolayı insan soyunu koruma ve sürdürme misyonuna sahiptir" ya da "hayat veren olarak" türünden sözler kadınların barış isteğinin erkeklerden daha fazla olduğuna dair nedenler olarak öne sürüldüğünde, kadının doğasıyla ilgili kaçınılmaz bir gizemlilik ortaya çıkıyor. Gerçekte, kadının doğası onun sosyal varlığının ve sosyal ilişkilerinin sonucudur, biyolojik yapısının değil.

Cinsiyetler arasındaki işbölümü sonucu çocukların ve evin bakımı kadınlar, özel mülkiyetle ve savaş dahil devletle ilgili işlerle erkekler uğraştığından, kadınlar tarihi olarak belirlenmiş *sosyal ve sınıfsal nedenlerle,* ailenin esenliğiyle ilgili hemen tüm sorumluluk kadına verilmiştir. Genel olarak kadınlar da barışa yönelik insanî bir ilgi gelişti, çünkü barış onların çocukları doğuran olarak değil, yetiştiren olarak sosyal fonksiyonlarını başarılı biçimde yerine getirmenin gerekli önkoşuluydu. Kadınların erkeklerden daha güçlü bir barış isteğine sahip olmalarının objektif temeli - hiç değilse tarihi olarak- budur.

Aynı nedenle, sosyal ve sınıfsal ilişkiler erkek ve kadının geleneksel rollerini de tersine çevirebilir. Mahatma Gandhi ve Albert Schweitzer gibi büyük hümanistleri, kumandanı olduğu Nazi toplama kampında pekçok kişinin işkence görmesini ve öldürülmesini izlemiş olan "Buchenwald Canavarı" İlse Koch'la karşılaştırın. Ya da Arjantin'e karşı savaş açan, Kuzey İrlanda'da "öldürmek üzere ateşkes politikası uygulayan ve Güney Afrika'daki apartheid rejimine hatırı sayılır desteğini sürdüren Britanya başbakanı Margaret Thatçher'ı ele alın. Bu iki kadın da annedir. Sözü edilen dört kişi, "bireylerin davranışlarını belirleyen biyolojik faktörler değil, sosyal ilişkilerdir" kuralını kanıtlayan istisnalardır.

Hele atom çağında, barış arzusu kadınlarda çocuk doğurdukları için herhangi bir şekilde daha güçlü bir biyolojik özellik değildir. Bu istek hayatın her kesiminden erkek ve kadınların büyük bir çoğunluğu tarafından hayatı, son derece gerçek olan nükleer yok olma tehlikesinden korumadaki ortak çıkarlarından dolayı paylaşılmaktadır.

Engels sınıflı toplumun ortaya çıkışının kadının yalnızca toplumsal olarak değil, aile ve ev içinde de ezilmesine yol açtığını vurgulamıştır: "Analık hukukunun yıkılışı, *kadın cinsinin büyük tarihi yenilgisi* oldu. Evde bile idareyi elde tutan erkek oldu, kadın aşağılandı, köleleşti ve erkeğin keyif ve çocuk doğurma aleti haline geldi. Kadının bu aşağılanmış durumu... giderek süslenip püslendi, aldatıcı görünüşlere sokuldu, bazen yumuşak biçimler altında saklandı; ama asla ortadan kaldırılmadı".

Ev işlerinin niteliği temelden değişti. Ev işlerinin yönetimi kamusal ve toplumsal niteliğini yitirtip kadının erkeğe kişisel hizmeti haline geldi. Evli kadın ilk ev içi hizmetçi oldu.

Yüzyıllarca ev hizmetçisi konumuna indirgenmiş olan kadınların gerçek toplumsal ve ekonomik eşitliği kazanmanın yanısıra, erkeğin üstünlüğü ve egemenliği ile ilgili derinlere kök salmış düşüncelerin aşılması için de çetin bir mücadele vermeleri gerekiyor.

Bu mücadelede ortaya çıkan çelişkilerden biri şu: Kadınlar gebelikleri, doğum ve çocuk bakımı için zaman ayırmalarını gerektiğini biliyorlar, uygun çocuk bakım kolaylıkları son derece az olduğu için part-time işleri kabul ediyorlar. Yine aynı faktörler kadınların mesleki çalışmalarını erkeklerle aynı yoğunlukta sürdürmelerini geciktiriyor ya da önlüyor. Böylelikle kadın -bu durum hem kapitalist hem sosyalist toplumu ilgilendiriyor- aynı nedenle iki kez cefa çekiyor: Ana ve eş olarak fonsiyonların yerine getirmeye girişirse, bir işte çalışanlar kategorisinden çıkıyor ve bunun sonucunda hiçbir şey kazanamıyor; ama bir işe girip kendi hayatını bağımsızca kazanmak istediğinde ise kısa bir süre sonra kendisini aile içi sorumluluklarını gereğince yerine getiremez durumda buluyor.

20. yüzyılın sonunda kapitalist toplumda, kadınların ezilmesi önceki sınıflı toplumlardakinden ya da hatta kapitalist gelişmenin önceki evrelerinden bir ölçüde yumuşaktır. Bununla birlikte eşitsizlik aşikârdır. Kadınlar sosyal, ekonomik ve hukuki bakımdan hâlâ ikincil konumdadırlar.

Modern kapitalist toplum kadının ideolojik bakımdan ezilmesinin maddi temelini sürdürmekte ve aynı zamanda bu ideolojiyi onların ekonomik ve sosyal eşitsizliğini sürdürmek üzere kullanmaktadır. Sınıflı toplum kadının biyolojik doğasıdan, kadınlığından dolayı ekonomik ve toplumsal olarak aşağı olduğu yolundaki inancı körüklemektedir. Kadın-erkek birçok Kanadalı için cinsiyetler arasındaki eşitsizlikleri biyolojik-cinsel farklılıklara indirgeme eğilimi çok güçlüdür, zira bu sömürüye, baskıya ve sınıf uzlaşmazlıklarına dayalı sosya-ekonomik formasyonlarda oluşmuş eşitsizlikleri açıklamanın kolay bir yoludur. Kadınlar erkeklerin sahip olduğu pekçok haktan fiilen mahrum edilirken, erkek hakimiyeti ideolojisi analığı kadının varlığının temel fonksiyonu olarak yüceltmektedir. Kadın artık sosyal bir kişi değil, "erkeğin keyif ve çocuk doğurma aracı" olan biyolojik bir varlıktır. Gerçekten de Kanada'da gericiler kadının

gerçek eşitliğini kabul etmek ve onun hem ana, hem de toplumun üretken bir ferdi olmasını mümkün kılmak yerine analığı göklere çıkarmaktadırlar. Anneliğe övgü kadınları erkeklere çalışma ve eğitim alanında erkeklerle eşit fırsatlardan, onların çocuk yapma ya da yapmamaya karar verme hakkından ve çocuk bakımından mahrum etmek üzere kullanılmakta, bütün bunlara "kadının yeri ev"dir gerekçesi gösterilmektedir.

Toplumun sosyalist dönüşümü aile ve kadının rolüne doğrudan etkide bulunmakta, ama diğer yandan aile de toplumsal ilişkilerin düzenlenmesinde etkili olmaktadır. Engels, insanın kurtuluşunu bir cinsin diğeri üzerinde egemenlik kurmasının tümüyle önlenmesi ve kadınların üretime katılmasına bağlamaktadır: "Aynı şekilde çağdaş ailede erkeğin kadın üzerindeki egemenliğinin mülkiyete değgin karakteri, bu iki cins arasında gerçek bir toplumsal eşitlik kurmak zorunluluğu ve bunun tarzı, bütün bunlar, kendilerini ancak erkekle kadın tamamen eşit hukuki haklara sahip oldukları zaman apaçık gösterecektir. O zaman görülecektir ki, kadının kurtuluşunun ilk şartı bütün kadın cinsinin yeniden kamu işlerine dönmesidir ve bu şart karı-koca ailesinin toplumun ekonomik birimi olma özelliğinin ortadan kaldırılmasını gerektirir".

Sosyalizm kadının eşitliği için maddi ve hukuki koşulları yaratacaktır, ama ne Marx, ne de Engels sosyalizmin cinsler arasında eşitliğe ve bir bütün olarak toplumda derhal gerçek eşitliğe otomatikman yol açacağı konusunda illüzyona kapılmıştır. Sosyalizm uzlaşmaz sınıfları ortadan kaldırmıştır, fakat daha önceki sınıflı toplumlardan devralınmış olan maddi ve ideolojik alanlardaki eşitsizlikleri aşmak zorundadır. Marx sosyalizme gerçekçi bakılmasını istemiş, uğraşmak durumunda olduğumuz toplumun tam da kapitalizmden çıkan bir toplum olmakla "ekonomik, ahlaki ve zihinsel her bakımdan eski toplumun izlerini taşıdığını" belirtmiştir.

Rusya'da 1917 sosyalist devriminin zaferi kadının eşitliği mücadelesinde ileriye doğru tarihi bir adımı oluşturdu, zira yüzyıllardır tarihte ilk kez kadınlara hukuksal eşitliği gerçekten tanıyan ve bunu anayasasına alan bir devlet ortaya çıkıyordu. Eşitsizliklerin sosyalizm koşullarında var olmayı sürdüğünün tamamen bilincinde olan Lenin, "kanun önünde eşit olmanın daha yaşamda eşit olma" anlamına gelmediğini yazmış, evişini erkekle kadın arasında devam eden eşitsizliğin en açık ve belirgin örneği olarak görmüştür: "Kadınlar bütün haklara sahip olsalar da yine mağdur durumdadırlar, çünkü bütün evişi onların üstündedir. Çoğu durumlarda ev işi bir kadının yapabileceği en verimsiz, en barbarca ve en güç iştir. Ev işi fevkalade önemsizdir ve kadına gelişimini herhangi biçimde ilerletecek hiçbir şey katmaz".

Sosyalist ülkelerin hukuki, sosyal ve ekonomik alanlarda kadınlar için gerçekleştirdikleriyle gurur duymaya her bakımdan hakları var. Örneğin yaygın bir çocuk bakım kurumları sistemi yaratılmış ve böylelikle annelerin ekonomik ve toplumsal yaşamda daha etkin olmalarına olanak sağlanmıştır. Kapitalizmdekinin tersine, kadınların öğrenim görerek yüksek uzmanlık gerektiren ve ücreti yüksek olan işlerde çalışmalarını ya da üretimde, devlet ve parti organlarında yöneti görevler üstlenmelerini önleyecek doğrudan ekonomik kısıtlamalar yoktur. Kadınların sosyalist toplumun pekçok alanında ve düzeyinde gösterdiği katılım kapitalist ülkelerdeki kadınlarınkinden çok daha ileri bir ölçüde.

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde yayımlanan *"Für Dich"* adlı bir kadın dergisindeki samimi ve açık tartışmalar şunu gösteriyor: Bu ülkede kadınların en büyük sorunlarından birisi onların mesleğin getirdiği zorunluluklarla, ev işleri ve çocuk yetirtirme sorumluluklarını bağdaştırmak. Kadın ve erkeğin fiili eşitsizliği işte bu yüzden bir gerçeklik olarak kalmaktadır, özellikle çünkü ev işlerinde en büyük yükü kadın omuzlamaktadır.

Dahası toplumsal bilinç, özellikle de erkeklerin bilinci (ama sadece onlarınki değil) kadınların özgül sorunlarının çözümü talebinin gerisinde kalmıştır. *Ekonomik ve hukuki eşitlik fiili gerçeklik değilse gerçek bir imkân olmasına rağmen, eski toplumun izlerinden olan erkeğin hakimiyeti görüşü, sosyalist toplumlarda etkisini sürdürmektedir.* Bu görüşler, kısmen, sosyal eşitsizliğin henüz fiilen aşılamamış olmasıyla açıklanabilir. Ne olursa olsun, sosyalist ülkelerde kadınlar evişlerindeki sorumlulukları ile göreceli olarak yeni toplumsal fonksiyonları arasındaki çelişkinin çözümünü aramaktadırlar.

Nihayet eşitsizliğin sürmesinin bir diğer nedeni şudur: Komünistler dahi kimi zaman zihinlerinde binlerce yıllık düşünceleri taşıdıklarının farkında olmuyorlar. Sosyalist ülkelerde hem erkek hem de kadınların, evişi ve aile sorumluluğunun esas olarak kadına ait olduğu ve onun cinsiyetinden kaynaklanan belirli toplumsal ve politik nitelikleri bulunduğu şeklindeki konuşmaları hâlâ yaygınca işitiliyor. Bu ise, cinsiyetler arasındaki eşitsizliğin sonsuza dek sürdürülmesine ve gününü doldurmuş sosyal bilinç biçimlerinin gizlenmesine ideolojik bir mazeret sağlamaktadır.

Kadınlar, Engels'in de öngördüğü üzere, tarihi olarak kök salmış eşitsizliklerinin pek çoğunun üstesinden toplumsal üretime geniş biçimde katılımları ve kendi ekonomik bağımsızlıklarını güvence altına almak suretiyle gelmişlerdir ve geleceklerdir. En gelişmiş sosyalist ülkeler bu konuda en büyük ilerlemeyi de gerçekleştirenler olmuştur. Bununla birlikte Engels ev işlerini asgariye indirmek ve çocuk yetiştirmenin yükün hafifletmek üzere nelerin yapılabileceğine girmemiştir. Lenin ise gerçek sınıfsız toplumun ancak "bu küçük ev bakıcılığına karşı geniş bir mücadele başladığında ya da daha doğrusu, bu küçük ev bakıcılığının geniş ölçekli sosyalist ekonomiye tamamen aktarılmasıyla birlikte başlayacak olduğunu belirtmiştir.

Ne yazık ki Lenin'in tezi sık sık şöyle yorumlanmıştır: Kadınların ev işlerini kolaylaştırmak için modern ev aletleri, çocuk bakımı için harcamaları gereken zamanı azaltmak üzere de çocuk bakım kurumları sağlanmalıdır. Elbetteki komünistler böylesi değişimlerden yanadırlar. Ne ki teknoloji ve sosyal programlar aracılığıyla ev işi yükü ne kadar azaltılırsa azaltılsın şu gerçeklik değişmeyecektir: *İnsanlar ev işi ve çocuk bakımının kadının görevi olduğu şeklindeki eski düşüncelerden sıyrılmadıkları sürece, eşler arasındaki tüm diğer ilişkilerde eşitlik var olsa dahi, sağlanan her türlü kolaylığa rağmen esas yük eskiden olduğu gibi hâlâ kadının sırtında kalacaktır.*

Bu yüzden sosyalizm, yalnızca eşitsizliğin hukuki ve ekonomik biçimlerini ortadan kaldırmakla yetinmeyip, erkeklere daha büyük en büyük ayrıcalık ve öncelikleri tanıyan bir ideolojiyle de uğraşmak zorundadır. *Hukuki ve ekonomik alanda gerçekleştirilen eşitlik, sosyalizmde var olan cinsiyetler arasındaki eşitsizliği giderme yönelimi ile eşitsizlik ve baskının ideolojik ve psikolojik olarak tezahürlerinin sürmesi arasındaki çelişkiyi ancak daha da keskinleştirebilir.*

Erkeklerle ilgili olarak Lenin, "proletarya, kadının tam kurtuluşu için mücadele etmeden kendi nihai kurtuluşunu gerçekleştiremez" diye yazmıştı. Ne kadar doğru! Ev işleri herhangi biçimde hep var olacak, anne ve baba şefkatine ihtiyaç duyan ve bunu isteyen çocuklar hep var olacak. Bu yüzden, tüm diğer bakımlardan eşit şartlar altında, kadın ve erkek, ev işleri ve çocuk bakımını eşit olarak paylaşmadıkları sürece cinsiyetler arasında gerçek bir eşitlikten söz etmek mümkün değil.

Çeviri Servisi
(İng.-Alm. karşılaştırmalı çeviridir).

8 **Mart Uluslararası Kadın Günü'dür. Böyle bir günün kutlanması Sosyalist Kadınların 1910'da Kopenhag'da toplanan II. Kongresi'nde uluslararası işçi ve kadın hareketinin yılmaz savaşçısı Clara Setkin ve arkadaşlarının önerisiyle gerçekleşti. 19. yüzyılın ikinci yarısında ve 20. yüzyılın özellikle işçi ve emekçi kadınların yükselen mücadelesi, canları pahasına gerçekleştirdikleri grev ve direnişler kadınlarını sömürüye, baskıya ve eşitsizliğe karşı mücadelesinde bir uluslararası dayanışma gününü gündeme getirdi. Uluslararası Kadın Günü ilk kez 1911 yılında Danimarka, Avusturya, Almanya ve İsviçre'de kutlandı. Kısa sürede gelenekleşti ve pekçok ülkede yasal bayram olarak kutlanmaya başlandı.**

8 Mart onlarca yıldır kutlanıyor. Ülkemizde de kadınların mücadele ve dayanışmasının simgesi olarak gelenekleşmesi için yıllardır çaba gösteriliyor. Birkaç yıldır bu uluslararası dayanışma gününün anlam ve içeriğini saptırmak üzere "Türk Kadını" yürüyüşleri vb. yapıldığı da izleniyor. Ama bütün bunlar kadınlarımızın baskıya, sömürüye karşı, hayatı erkekle eşit şartlarda yaşama mücadelesi karşısında; grev çadırındaki, barış, demokrasi, özgürlük mücadelesindeki kadının direnişi karşısında tutunamıyor, tutunamaz.

8 Mart her yıl kadınların yaşadıkları ülkeye, sosyo-ekonomik sisteme, siyasi ve sosyal hakları bakımından durumlarına, toplumsal konumlarına göre farklı taleplerle kutlanıyor. Ama dünyanın her yanında barıştan, özgürlükten, eşitlikten yana olan kadınların talebi ortak: Hayatı savaşın ve sömürünün olmadığı bir dünyada, erkekle gerçekten eşit koşullarda yaşamak.

'GENÇ EMEK' SÖMÜRÜSÜ

Sevgili okuyucularımız dizi soruşturmalarımızı bu kez de işçi gazeteleriyle sürdürüyoruz. Amacımız genç işçi olgusunu sendikalar, gazeteler ve işçi önderlerinin düşüncelerini de alarak irdelemek, geleceğe ilişkin ipuçları çıkartmak.

İşçi gazeteleriyle yaptığımız görüşmeleri yayınlamaya İŞÇİ DÜNYASI gazetesi ile başlıyoruz. Daha sonra EMEK DÜNYASI ve İŞÇİ GÜNDEMİ gazeteleriyle devam edeceğiz.

Soruşturmalarımıza katılan gazetelere teşekkür ediyoruz.

SORULAR

I- 12 Eylül öncesi ve sonrasında genç işçilerin nicel ve nitel durumundaki gelişmeleri kısaca özetler misiniz?

II- Bu değişim ve gelişmeler "işçi gençlik" sorununu gündeme getirebilecek düzeyde midir?

III- Bu değerlendirmeler ışığında işçi gençliğin örgütlenmesi sorununda sendikalara düşen görevler nelerdir?

IV- İşçi Dünyası'nın işçi gençliğin örgütlenme sorununa bakışı ve yaklaşımı nasıl, önerdiği bir çözüm var mı?

Seçkin Kır
(İşçi Dünyası yazarı)

Ülkemizde ortalama kıdem süresinin 7 yıldan düşük olduğu gözönüne alındığında, bugün işçi sınıfını oluşturanların çoğunluğunun 12 Eylül sonrası işçi olduğu gerçeği ortaya çıkar. Bu da 12 Eylül'ün olumsuz koşulları altında işçi sınıfına katılan gençlerin bu döneme özgü sorunları da beraberlerinde taşıdıklarını gösteriyor. Gençlik yoğun depolitizasyon koşullarında moral değerlerde bir yıkıntıya, kendilerine özgü sorunlarda tam bir açmaza terkedildiler. Buna, ilişkin sendikaların olağanüstü ilgisizliği de eklenince gençlik burjuvazinin açtığı etkileme alanlarına hapsedildi. Burada kısaca şunu vurgulamakta yarar var sanıyorum. Türkiye'de işçi hareketinin mücadelesi aynı zamanda öncü ve sınıf bilinçli işçilerin tasfiyesi tarihidir. Burjuvazi çoğu kez de sarı sendikalar sayesinde öncü işçileri sınıftan koparmanın yollarını denedi. Bunu kısmen de olsa başardılar. Öncü ve sınıf bilinçli işçilerden yalıtlanmış bir işçi hareketi her zaman için bu hareketi kontrol ve denetim altına almanın ön koşulu oldu. Ancak herşeye karşın işçi hareketi kendi önderlerini çıkarttı. Bir de buna devrimci hareketin işçi hareketiyle bütünleşememesi eklenince depolitizasyon için uygun koşullar böylece sağlanmış oluyor.

Ancak herşeye karşın çağımızda büyük değişiklikler oluyor. Bu değişiklik sürecinde eski ile yeninin, ileri ile gerinin kavgası giderek sertleşiyor. Ve bu sınıflar savaşında, yaşadığımız dünyanın yaklaşık % 50'sini oluşturan gençler giderek daha etkin rol oynuyorlar. İnsanlığın geleceği için muazzam bir sorumluluk gençliğin üzerine yüklenmiş bulunuyor. Bulunuyor çünkü gelecek gençliğindir. Gençliğin dinamizmi, heyecanı, coşkusu, ileriye yönelik eylemleri burjuvazinin egemenliğini sarsıyor. Çünkü kapitalizm gençliğe ne rahat bir yaşam ne de güvenli bir gelecek vaaddediyor. Aksine işsizliği, açlığı, eğitimsizliği dayatıyor. Gençler ise istemlerinin gerçekleşebileceğini işçi sınıfının iktidarında görüyor.

Böylesi önemli bir toplumsal gücü burjuvazi etkisizleştirmek veya kendi etki alanına sokmanın yoğun bir çabası içinde bulunmuştur, bulunuyor. Bu çabalar gençliğe yönelen ayrımcı politikalarda somutlaşmıştır ve bu politikalardan en fazla emekçi-işçi gençler etkileniyor. Çünkü genç olmalarının yanısıra, üretim sürecinde de olmaları, ikili, katmerli bir sömürü ağını da beraberinde getirmektedir. Tek amacı kâr olan kapitalizm gencecik insanların üretimde posasını çıkarıyor.

Ülkemizde de gençlere ve özellikle işçi gençlere böylesi bir yaklaşımı burjuvazi dayatmış durumda. Gençlere 1920'lerden beri işsizlikten, açlıktan, eğitimsizlikten, zindanlardan, işkencelerden, kurşundan başka birşey vermedi. Özellikle işçi- emekçi gençler işverenlerin en ucuz işgücü kaynağını oluşturmuşlardır. Genç işçileri ucuz işgücü kaynağı gören burjuvazi 1920'lerden beri çıkardıkları yasalarla, genç emeğin azgınca sömürüsünü yasallaştırmışlardır. Örneğin 1930'da umumi hıfzısıhha yasasının 173.maddesinin ilk bölümü şöyle: "12 yaşından küçük bütün çocukların fabrika ve imalathane gibi, her türlü sanai müesseseleri ile maden işlerinde amele ve çırak olarak istihdamı memnudur." 1970 yılında çıkarılan 2089 sayılı çırak-kalfa ve ustalık yasası bu durumu pekiştirmekte, 12-18 yaş gruplarındaki genç emekçilere meslek öğrenimi adı altında azgın sömürüyü yasal olarak dayatmaktadır. Ki bu yasa tekstil işkolunda 9 yaşındaki çocukların çalışmasına bile izin vermektedir. Burjuvazinin ucuz işgücü nedeniyle üretim sürecine soktuğu 15 yaşından küçüklerin sayısı 1970 verilerine göre 1.067.678 dir. Ve bu yaş sınırına kadarki çocuk sayısı ise 1970'de toplam 14.867.678'dir. Yine istatistik verilere göre 12-18 yaşları arasında 3.6 milyon çocuk ve genç üretim sürecinde aktif olarak çalışmaktadır. Her yıl üretim sürecine 15 yaşını bitirmiş 800 bin işgücü girmektedir.

Yaşamlarının en güzel yıllarında iş kazaları denilen, aslında birer iş cinayeti olan bu olgunun, sonuçları en fazla genç işçileri etkiliyor. İstatistiklere göre en çok iş görme gücünün % 15'inin üzerinde yitirenler 20-24 yaş arasındaki genç işçiler. Yine iş kazaları nedeniyle ölenlerin büyük bir bölümünü genç işçiler oluşturmaktadır.

Özellikle küçük üretimde yoğunlaşan genç işgücü, çalışma saatlerinden tutun da işyeri sağlık koşullarına, makinalara karşı bireysel güvenliğin olmamasına kadar can alıcı sorunlarla karşı karşıyadır. Kapitalizmin gelişimiyle birlikte kırsal alandan sanayinin yoğun olduğu bölgelerde göç nedeniyle gelen genç işgücü, iş koşullarının bu olumsuzlukalrının yanısıra gecekondu bölgelerinde tam bir yıkım ortamında yaşam kavgası vermektedir. Ekonomik, kültürel, moral, psikolojik sorunlarla tam bir kıskaç içine girmişlerdir.

Burjuvazi daha fazla kâr gereği ile genç işgücünü böylesine şartlarda çalışmaya itiyor. Yaşamlarının en güzel yıllarında iş kazaları denilen, aslında birer iş cinayeti olan bu olgunun, sonuçları da doğal olarak en fazla genç emeği etkiliyor. İstatistiklere göre en çok iş görme gücünü % 15'inin üzerinde yitirenler 20-24 yaş arasındaki genç işçilerdir. Yine iş kazaları nedeniyle ölenlerin büyük bir bölümünü genç işçiler oluşturmaktadır.

Genç emek, iş kazalarından böylesi derin etkilenmekte, yaşamın tadını bile alamamaktadır. Sosyal güvenlikten yoksun azımsanmayacak sayıda genç işçiler iş kazalarının olumsuz sonuçlarını daha da derinden duymaktadır. Öte yandan Kürt gençliği üçlü bir baskı mekanizması altında bulunuyor. Ulusal baskı ve avrımcılık gençliğin özgül sorunlarıyla birlikte bütünleşmiş bir şekil de sömürü ilişkilerinin üzerinde yoğunlaşıyor.

Şimdi belirteceğim rakamlar Türkiye'de işçi gençlik sorununun ne denli yakıcı bir şekilde gündemde olması gerektiğini ortaya koyuyor. Ülkemizde genç nüfus olarak kabul edilen 12-24 yaş arası nüfus oranı % 27'lerdedir. 1975'de % 27'nin altına inen nüfus oranı 1987'de bu oranın altına inmemekle birlikte görece az da olsa bir iniş eğrisi göstermektedir. Gençlerin toplumda 'iktisaden faal' nüfus olarak belirlenen oranı toplam faal nüfusun % 58'i gibi bir orana erişmektedir. Bu oran gençlerin toplumumuzdaki 'faal nüfus' olarak etkinliklerinin büyüklüğünü ortaya koyuyor.

Gençler, işsizler ve işsizlik toplumsal sorunlarımızın başında gelmektedir. Öyle duruma gelindi ki genç demek işsiz anlamına geliyor.

Ülkemizde işgücüne katılma oranları:

1983'de % 60, 1984'de % 59, 1985'de % 58, 1986'da % 57'dir. 1979 yılında iş ve işçi bulma kurumuna kayıtlı genç işsizlerin oranı % 53 iken bu oran 1985'de % 54, 1987'de de % 58 olarak tahmin edilmektedir.

İşçi gençliğin örgütlenmesi sorununda sendikalara önemli görevler düşüyor kuşkusuz. Ama özellikle belirtmekte yarar var. Sendikaların gerek 12 Eylül öncesi, gerekse de sonrası işçi gençliğe gereken önemi verdikleri pek söylenemez.

Herşeyden önce gençliğin sendikalaşma sorununun önüne dikilen engeller var. 16 yaşını geçmeyen bir işçinin sendika üyeliği vasisinin iznine bağlanarak örgütlenmelerine engel getiriliyor. Genç işçiler asgari ücret ile yoksulluğa mahkum ediliyor; öğrenci işçilere asgari ücretin üçte biri oranında ücret ödenerek katmerli sömürü altında tutuluyor; gene öğrenci işçilere, stajyerlerine sendikalaşma yasağı getirilirken aynı zamanda grev kırıcısı olarak kullanılmak isteniyor. Sendikalar gençliğin önündeki bu sorunları aşma mücadelesini yükseltmeliler herşeyden önce. Öte yandan gençliğin kendisine özgü sorunları aşmada genel bir eğitimin uygulanması zorunluluk durumunda. 12 Eylül sonrası sendikaların bilinçli bir şekilde bu konuya el atmamaları sanırım oldukça düşündürücü. Ama buna AAFLI el atmaya çalışıyor. Tıpkı Türk-İş bünyesinde "Kadınlar Komitesi"nin oluşturulması gibi. Bilindiği gibi TÜRK-İŞ bünyesinde oluşturulan bu komiteyi AAFLI finanse ediyor. Aynı şekilde şimdi TÜRK-İŞ bünyesi içinde gençlik hedefleniyor.

Sınıf ve kitle sendikacılığını temel aldığını söyleyen sendikaların tutumu da aslında pek farklı değil.

İşçi gençliğin örgütlenme sorununa gelince. Kuşkusuz İşçi Dünyası'nın bu konuya ilişkin söyleyeceği çok şeyler var. Ancak işçi gençliğin örgütlenme sorununu nasıl aşacaklarına, hangi perspektifle hareket edeceklerine bizzat gençliğin kendisi karar verecektir, veriyor da... Ancak İşçi Dünyası başta işçi gençlik olmak üzere genel olarak gençliğin kapitalist sömürüye karşı mücadelesini destekliyor.

TORNAMIZDAN
KAMPANYALAR

Güven Pektaş

İşçi Gündemi gazetesinin "Türk-İş Değiştirilmelidir" kampanyaları işçiler ve sendikalar tarafından ilgiyle izleniyor. Değişik düşüncelerdeki sendikacılar ve işçiler işçi sınıfının sendikal birliği hakkındaki düşüncelerini geniş kitlelere açıklayarak hem "Türk-İş Değiştirilmelidir" düşüncesini ilgi odağına sokmaya, hem de nasıl bir Türk-İş istediklerini tartışmaya sunuyorlar.

İşçi Gündemi yetkilileri kampanyaların gördüğü ilginin sevindirici olduğunu, sorunun işçi sınıfının gündemine sokulduğunu söylüyorlar. Kampanyanın yükseliş döneminde olduğunu ifade eden yetkililer panelleri Anadolu'da da yaygınlaştırmaya çalışacaklarını Türkiye genelinde sıcak bir ilgi ve çözüm ortamı sağlamaya çalıştıklarını dile getirdiler.

İşçi Gündemi bugüne kadar Bakırköy ve Kartal'da paneller düzenledi. Buna paralel olarak sendika ve sendikacılar da bu tür panel ve konferanslar düzenlemeye başladılar.

Kampanyanın özünü oluşturan "Türk-İş değiştirilmelidir" olgusu biz genç işçilerin de ilgisiz kalamayacağı bir sorun. Bu nedenle zaman zaman bu konudaki düşünce ve çözüm önerilerimizi açıklayacağız.

12 Eylül öncesinde işçi sınıfının sendikal birliği sağlanamamış, işçi sınıfının büyük bölümü bu dönemde sendikal örgütlerinden yoksun kalmıştı. Örgütsüz kalan büyük çoğunluk Türk-İş'te örgütlenme yolunu seçmiştir. Bu katılım mücadeleden kopukluğu rehavetini yaşayan Türk-İş'te kıpırdanmalara neden olmuştur. Son kongrede yönetime adaylığını koyan solcu sendikacılar hiç te azımsanmayacak bir kitleyi temsil ettiklerini ortaya koymuşlardır. Türk-İş'te şu anda yetersiz de olsa değişim vardır. Kaldı ki Türk-İş'in geleneksel tabanını oluşturan işçiler de yönetimin oyalayıcı tavrından ve yönetiminden hoşnut değildir. Bu gerçeği de gözönünde tutarsak Türk-İş'in değiştirilmesinin olanaklarının olduğunu görürüz.

Türk-İş neden değiştirilecektir?

Birincisi Türk-İş'in (partiler üstü, devlet yararına) tavrı üyelerinin ve tüm işçi sınıfının çıkarlarına yanıt vermemektedir. Bugünkü durumuyla sınıf çıkarlarını yansıtmaktan ve egemen güçler karşısında kararlılıkla savunmaktan uzaktır. Türk-İş sınıf tepkilerinin emildiği bir subap görevi görmektedir.

İkincisi Türk-İş'in tüm sınıfı temsil edebilmesi için değiştirilmesi gerekmektedir. Bugünkü işleviyle sendikalı işçi sayısını arttıracak performans ve çekim gücünden uzaktır. Geçmişteki parçalanmışlıktan kurtulup güçlü ve etkili bir sendikal birlik oluşturmanın önemli ögelerinden biri de sendikaların dışındaki işçileri örgütleyebilmektir.

Üçüncüsü 12 Eylül'ün yarattığı boşluktur. DİSK'in faaliyetten yasaklanmış olması, yürürlükteki Anayasa ve yasaların öngörülebilir bir gelecekte de yürürlükte kalacağının anlaşılması gerçeği, Türk-İş'in kitle ve sınıf sendikacılığı yeteneğini kazanarak mücadelenin aktifleştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Sorulabilir; Türk-İş'in değiştirilmesi DİSK'in açılması isteğiyle çelişir mi? Buna hayır diyoruz. Çünkü DİSK'in açılması mal varlığının gerçek sahiplerine devredilmesi 12 Eylül gericiliğinin geriletilmesi sendikal birliğin sağlanması yolunda ileri bir adım olacaktır. Böylece DİSK'in son kongresinde karara bağladığı sendikal birliği gerçekleştirme isteği daha çabuk gerçekleşebilecektir.

Çıraklıktan kalfalığa

Döndü Akkuş

İlkokulu bitirdikten sonra, babası ona "oğlum artık büyüdün, seni bir konfeksiyon atölyesine vereyim hem bir mesleğin olur, hem de bana yardımcı olursun. Hiç olmazsa sorunların bir ucundan da sen tutarsın. Yalnız benim çalışmış olmam yetmiyor. Şunu da unutmamanı isterim. Sanat altın bileziktir. Bir sanatın olursa hiç bir zaman aç kalmazsın. Seni okutmayı çok isterdim ama görüyorsun zor geçiniyoruz. Okuyamayacağına göre bir mesleğin olsun istiyorum" dedi.

Oysa Hasan okumak istiyordu. Okuyup öğretmen olacaktı hem de öğretmeni gibi. Babasının söylediklerine inanmak istemiyordu. Ama babası kesin konuşuyordu. Çaresiz, Hasan sonunda küçük bir konfeksiyon atölyesinde işe başladı.

İlkgün fena değildi. Çalışanlarla tanıştı, neler yapacağını öğrendi. Sonra patronu bir kenara çekip öğütler verdi. "Çalışırsan kazanırsın oğlum, gayret ettiğin takdirde bir süre sonra seni overloka veririm, daha sonra makinaya. Bakarsın bir iki yıla kalmaz iyi bir makinacı olurun. Biz hazıra konmadık oğlum. Şimdi bir atölyem varsa bu benim gayretimden, gecemi gündüzüme katmamdan büyüklerime itaat etmemdendir. Ben de senin gibi çırak olarak bu işe başladım. Çok şükür Allah emeğimi boşa salmadı." dedi.

Sonraki günler ilk günki gibi olmadı. Makinalar arasında mekik dokuyup, o makinaya bu makinaya iş yetiştirmek için koşturup durdu. İşi biraz geciktirince patrondan önce makinacı abilerden, ablalardan azar işitti. Zaman zaman tekme tokatla karşılaştı. Mesai bitiminde atölyeyi onun süpürmesi isteniyordu. Boyundan büyük süpürge, ağırlığından fazla kumaş parçaları. Çalışanların, patronun alışverişlerini yapmak ta Hasan'a düşüyordu. Alışverişe çıktığında, top oynayan, misket oynayan yaşıtlarını görüyor, onların yerinde olmak istiyordu.

Diğer yandan onları izleyemiyordu dahi. Döndüğünde azarlanacağını biliyordu. Hasan akşamları eve kendini zor atıyor, çoğu zaman sofrayı beklerken uyuyakalıyordu.

İşyerindeki ablaların ve abilerin Hasan'ı itip kakmaları, azarlamaları, her yere koşturmaları sonucu, Hasan kinleniyor, hırslanıyordu. Hatta bir

iki defa patrona şikayette bulundu. Ama değişen bir şey yoktu.

Birgün patron Hasan'ı çağırıp "Bak oğlum, senden bir isteğim var. Benim olmadığım zaman işçiler ne yapıyor nasıl çalışıyor, geldiğimde bana hepsini anlatacaksın, sana güvendiğimi bilesin" dedi.

Sonunda Hasan'ın da eline fırsat geçti. Görsünler bundan sonra kendisine öyle kötü davranmak ne demekmiş. Patronun isteğini her gün daha iyi bir şekilde yerine getirdi. Bu arada fırsat buldukça makinalarla ilgileniyor, iplik takmasını, çalıştırmasını öğreniyordu. Öğle paydoslarında akşam mesai bitiminde makinada çalışıyordu.

Bir süre sonra makinada çalışacak duruma gelmişti. Fakat makinaya vermiyorlardı. Oysa Hasan artık azarlanmak değil azarlamak, hizmet etmek değil hizmet görmek istiyordu.

Hem üç yıldır çalışıyordu, hâlâ ücreti çok düşüktü. Makinacılar daha fazla para alıyorlardı. Evde sefer tasıyla yemek getirmekten de bıkmıştı. Gerçi makinacılardan da yemeğini evden getirenler vardı ama onlar herhalde para biriktirmek için fazla masraf yapmak istemiyolardı.

Sonunda makinacılardan biri işten ayrıldı ve Hasan'ın da rüyaları gerçekleşti. İlk günler keyfine diyecek yoktu. Hem artık onun yerine bir çırak da alınmıştı. Durup dinlenmeden çalışıyor, çok para kazanmak istiyordu. Askere gidip gelince, kendi işini kurmayı hayal ediyordu. Fakat bir türlü maddi anlamda rahat bir nefes alamıyordu. Yine sefer tasıyla yemek getiriyor, yine kısa sigara içiyor, o sevdiği M.Gürses'in, Emrah'ın kasetlerini yine alamıyordu.

Hasan düşünüyordu. Zengin olmanın sihiri nedir acaba? Bu kadar çalışmama karşın kendimi zor geçindiriyorum. Çalışan aç kalmaz dedikleri bu mu? "Ben insan gibi çalışıp insan gibi yaşamak isterim" diyordu. Hem aklının almadığı bir şey de patronun her geçen gün daha da zengin olmasıydı. Çalışan biz, varlığına varlık katan o. Lanet olası enflasyon yalnız bizi etkiliyor. Makinacı olmak da sonunu çözmüyormuş diye aklından geçirdi.

Acaba dünyada bütün insanlar birilerinin zenginliği için mi çalışıyorlar, enflasyon dedikleri hep çalışanın üstünde bir yük mü? Yoksa kendisi için çalışan, aldığı ücreti enflasyonda erimeyen insanlar da var mı?

Babasının ilk nasihatını hatırladı. "Sanat altın biléziktir". Lanet olsun böylesi altın bileziğe, bu daha çok kölelik halkasına benziyor diye düşündü.

"Bilim içeri polis dışarı"

Baştarafı 1. sayfa'da

Öylesi bir ülke ki, devletinin Milli Eğitim Bakanı "Gençlerin politikaya katılmasından yanayım, cici çocukları sevmem" derken aynı saatlerde bir üniversitede "Üniversitede polis değil bilim isteriz" diyen öğrencilere aynı devletin polisi copla saldırıyor, yerlerde sürüklüyor hatta üzerlerine ateş etmeye cesaret ediyor.

En basit akademik haklarını aramaya çalışan Yıldız Üniversitesi öğrencilerinin üzerine ateş eden sivil polis te aynı devletin memuru. Devletin üst kademe yöneticileri demokrasi havariliği yaparken polis üniversitelerde elini kolunu sallayarak dolaşıyor, gerekli gördüğünde öğrencilerin üzerine ateş ediyor, tartaklıyor, fişliyor.

Mart ayına girdiğimiz şu günlerde Yıldız Üniversitesi'nde yaşananlar ve beraberinde gelişen olaylar 12 Eylül faşist diktatörlüğünün ve onun gerici iktidarının politikasının doğrudan yansımasıdır.

Yıldız Üniversitesi'nde ikinci dönem başında yeni çıkarılan yönetmelikle öğrencilerin daha önce sahip oldukları hakların bir bölümü ellerinden alındı. Gece bölümünden ders alma hakkının kaldırılması, toplam ders alma hakkının 30 saate düşürülmesi, son sınıf öğrencilerinin saat 2'deki dersleri nedeniyle proje alamamaları, harçlarını yatırmayanların kaydının yapılmaması, kayıt sırasında 2000 TL. alınması kararlarını protesto eden ve demokratik istemleri için 700 imza toplayan Yıldızlı öğrenciler rektörlüğe başvurdular. 24 Şubat günü dilekçelerinin yanıtını almak için rektörlük binasının önünde toplanan öğrenciler sivil polisin olayı kameraya çekmek istemesini tepki ile karşıladılar bunun üzerine bir başka sivil polis havaya bir el ateş ederek öğrencileri dağıtmak istedi.

'80 sonrası üniversite içerisinde öğrencilere ilk kez ateş edilmesi olayı tüm kamuoyunda tepkiyle karşılanırken, İstanbul Üniversitesi öğrencileri de olayı protesto etmek için rektörlüğe yürüdüler.

Polisin üniversite içine girmesini ve ateş dahi edebilmesini protesto eden 10 fakülteden yaklaşık 800 öğrenci 28 Şubat günü Yıldız Üniversitesi bahçesinde bir forum düzenledi. Daha sonra Beşiktaş'a doğru yürüyüşe geçen öğrencilerin üzerine copla saldıran çevik kuvvet 110 öğrenciyi yerlerde sürükleyerek, kahvehane ve evleri basarak gözaltına aldı. Bu arada bazı polislerin

"Şu orospuların saçları uzun olsa da yerlerde sürüklesek" diye bağırdıkları duyuldu. Ertesi gün olayı kınamak için valilik önünde toplanan 50 kadar öğrenciden 9'u gözaltına alındı. Aynı gün Çapa Tıp Fakültesi öğrencileri dekanlığa yürüyerek olayı protesto ettiler. Dekan, polisin okuldan çıkartılmasını isteyen öğrencilere "okulda polis yok" derken o sırada okulda bulunan Çevik Kuvvet Şube Müdürü Necmettin Yıldırım, "Polisi öcü olarak görmeyin, sizden sağduyu bekliyoruz. Bu vatan hepimizin" diye açıklama yapıyordu. Son olarak Yıldız Üniversitesi öğrencileri kendilerine ateş eden sivil polis ve rektör hakkında savcılığa kamu davası açtılar.

Üniversitelerdeki sivil polislerin başı olan ekipler amiri Yıldız Üniversitesi'ndeki eylemde gözaltına alınan öğrencilere "Biz faşist olduğumuzu zaten inkar etmiyoruz. Çıkıp sokaklarda bağırmanıza ne gerek var. Hem siz öğretim görevlilerinin yarısının faşist olduğunu biliyor musunuz?" diyebiliyor. Bu anlayışın bırakın havaya ateş ettirmeyi, öğrencileri rahatlıkla vurdurması bile mümkündür.

Yerel seçimler öncesinde "huzur ve güven ortamı" politikasını bir kez daha gündeme getiren iktidar ve onun silahlı koruyucusu olan polis üniversite içinde ateş ederek öğrencileri provakasyona getirmek istiyor. Öğrenciler can güvenliklerini istedikleri zaman iktidarın sözcüsü olan boyalı basın her defa yaptığı gibi eylemlerin arkasında yasa dışı örgütler aramaya başladı. Ve böylece hortlattıkları komünizmin kafasını kendilerince ezerek "huzur ve güven ortamı"nı sağlıyor ve seçimler öncesinde puan toplamaya çalışıyorlar.

Öğrenciler polisi üniversite dışına çıkartacak ve bilimi bir daha sökülemeyecek şekilde bütün birimlere yerleştirecekler.

Spor basınında yozlaşma

Baştarafı 1. sayfa'da

lük ortalama satışı olan gazete sayısı, 1980'den sonra hızla artmaya başladı. Bu artışı yaratan gazetelerin ortak niteliği de, magazin ağırlıklı olmasıydı. Gazete sayısındaki bu artışa karşılık,tirajlarda bir ilerleme görülmedi. Tersine, yeni gazeteler daha önceki gazetelerin tirajına ortak oldular. Hatta, okur sayısının azaldığını bile söyleyebiliriz. 1980 öncesi gazetelerin okurlarını kaptırmalarına en büyük neden de siyasal içerikten magazin içeriğine geçiş çabası içinde bir kimlik bunalımına girmeleriydi. Oysa yeni yayın yaşamına giren gazeteler için böyle bir sorun yoktu. Yeni kimlikleriyle ortaya çıktılar ve tirajın büyük bölümüne el koydular.

Magazin basınındaki bu gelişmeye karşılık, siyasal nitelikli gazete denemelerinin tümü hüsranla sonuçlandı. Hürgün, Söz, Yenihaber gibi girişimler kısa sürede olumsuz sonuçlarını gösterirken, bu gazetelerde göreve başlayan basın emekçileri de bir kez daha ve çok kısa süre içinde işsiz kalmanın acısını yaşadılar.

Magazin basınındaki bu gelişme, toplumun birçok kesiminde tepki toplamakla birlikte, siyasal iktidarın depolitizasyon politikasının bir sonucu olan baskı ve saldırıların hazırladığı ortamda, rahatça yerleşme ve varlığını sürdürme olanağı da buldu.

Ancak dikkatlerden kaçan bir husus, magazin basınında yaşanan bu olayın, basının bir başka kesiminde de aynı doğrultuda yaşandığı gerçeğiydi. Toplumun özellikle aydın kesiminin görmezlikten geldiği, yok saydığı **"spor basını"**da 1980'den sonra önemli bir değişim sürecine girdi.

Bu değişimin temel nedeni, kimlik değiştiren ve okur yitimine uğrayan gazetelerin, tiraj sorununun çözümünü spor sayfalarında aramalarıydı. Bunun için de sporu bırakmış olan eski futbolcuları "spor yazarı" olarak gazetelerinde çalıştırma yolunu denediler. Bünyelerine kattıkları her eski futbolcu için de televizyon reklamlarına milyonlarca lira ödediler. Bu, öylesine bir yarışa dönüştü ki, hemen her fazetenin spor servisi, neredeyse bir futbol takımı kuracak duruma geldi.

Birçoğunun okur-yazarlığının bile tartışma konusu olduğu eski futbolcuların gazetelere tiraj kazandırıp kazandırmadığı bilinmez ama, bu politikanın ilk etkisi, haber konularının dağılımında kendisini gösterdi. Atletizm, bisiklet, jimnastik gibi spor dallarına ayrılan yer, çok büyük organizasyonlar dışında, hemen hemen "kısa haberler" e dönüştü. Spor, eskiden de büyük ölçüde aynı olmakla birlikte, neredeyse tamamen futbolla özdeşleşti.

Bundan böyle "spor" değil de "futbol"basını nitelemesine yol açabilecek bu değişmenin ikinci etkisi, haber ve yayın politikasında kendini gösterdi. Birçoğu transfer döneminde oyuncu pazarlayan bu eski futbolcuların, gazete sayfalarını da aynı amaçla kullandıklarını, yalnız gazeteci olarak değil, teknik yöneticilik, kulüplerde dernekçilik yapmaya başladıklarını görüyoruz.

Gazetelerin spor sayfalarındaki bu değişimin zararlı etkileri, zaman içinde giderek somut örnekleriyle kendini göstermeye başladı. Aklımıza ilk gelen örneklerden biri, Naim Süleymanoğlu olayında karşımıza çıkıyor. Bu genç sporcu, Türkiye'ye iltica ettikten birkaç hafta sonra, bir gazete tarafından "Türkiye'de Yılın Sporcusu" seçildi. Aynı gazete, dünyada "Yılın Sporcusu" olarak da bir başka yabancıyı seçmişti. Sonuç alkışlarla karşılandı. Ama hiç kimsenin aklına, "Kardeşim, bu çocuk daha Türkiye'de bavulunu bile kaldırmadı, hiçbir spor karşılaşmasına katılmadı. Nasıl Türkiye'de yılın sporcusu olur?" sorusunu sormak gelmedi. Oysa dünya çapındaki bu genç, pek âlâ "dünyada yılın sporcusu" seçilebilirdi. Hiç kuşkusuz dünyada yılın sporcusu olmak, Türkiye'de yılın sporcusu seçilmekten daha büyük bir olay olsa gerek. Süleymanoğlu, spor sayfalarındaki yerini korudu, hâlâ koruyor. Ülkeye geldiği gün siyasal amaçlarla bir anda milyarder olan, buna karşılık spordaki tüm becerisini bir başka ülkenin koşullarına borçlu olan Naim, Seul Olumpuyatları'nda da ardı ardına rekorlar kırdı, sonuçta hak ettiklerini de aldı. Evler, arabalar ve kaldırdığı kilolar kadar altın sahibi oldu.

Gecekonduda oturan, zaman zaman yiyecek ekmek, giyecek ayakkabı bulamayan, ama Türk Ulusu'nca olimpiyatlara katılma onuru verilen sporcularımız Naim kadar başarılı olmadıklarından, onlardan söz etme gereğini duymadık!

"İLME HAKEM"!.. Bir eski futbolcu, tam sayfa, bir ulusal maçın eleştirisini yapıyor. Taraf tutan hakemi de bu sözlerle eleştiriyor ve onu "ilme"(!) çağırıyor. "Yazar" arkadaşımız, bu ince sözcükle ne demek istediğini kitlelere tam olarak aktarabilmiş olmalı ki, bir hafta sonra yine birinci ligden bir takımın İsviçreliler'le yaptığı karşılaşmada, seyirciler yalnız bu değerli spor eleştirmeninin istediği biçimde bağırmakla kalmayıp, sahaya attıkları çeşitli maddelerle, karşı takımın bir oyuncusuyla yan hakemini de yaralayı veriyorlar.

Bu yaralama olayının ardından Türk takımı cezalandırıldı. Ceza, benzeri örneklerine oranla çok ağır bulunduğundan, spor basınımız da eleştirinin dozunu artırdı: **"O... Çocukları"**. Cezayı veren uluslararası kuruluşun üyeleri, böylece bu saygın eleştiriden nasiplerini alırken, maçın hakeminin de "HÖTÖ" olduğu vurgulanıyordu. Ama hiç kimsenin aklına, "İyi ama kardeşim, ülkemize biri top oynamaya, diğeri iyi-kötü maç yönetmeye gelmiş iki insanın kafasını, gözünü yarmanın âlemi var mı?" diye sormak gelmiyordu. Bu ilginç durum, spor basınımızın ulaştığı aşamanın bir göstergesiydi.

Aslında bir-iki spor yazarı, satır arasında da olsa "eli kırılsın" demişti ama, ilenme, o iki insanın canına kastedildiği için değil, maçın iptal edilmesi yüzündendi.

Bunlar spor basınımızın ulaştığı düzeyi gösterecek kimi somut örnekler... Aydınlarımız, araştırmacılarımız, düşünürlerimiz spor basınını küçümseyip, yadsıyabilirler. Ama bu bir olgudur ve gazetelerin en çok okunan yeri spor sayfalarıdır. Milyonlarca insan, hem de çoğu genç, bu sayfaları öncelikle izliyor. Bu nedenle, yadsımak yerine, en az magazin basını kadar tartışılması gereken bir alan olarak karşımıza çıkıyor spor basını.

Sonun başlangıcı

Baştarafı 1. sayfa'da

işyerinde devam edip gidiyor. Böylece köşeleri kalın çizgilerle belirlenmiş "cins" ayrımına dayalı davranış modellerimiz oluşuyor.

Ama bu sadece, bir yanda "saldıran" diğer yanda "saldırılacak olan" ayrımından ibaret kalmıyor. Aynı zamanda, akıllı olanla, olmayan; okuması gerekli olanla, olmayan; bir iş tutmak zorunda olanla, kocası-babası tarafından bakılması esas olan; aynı işin karşılığı olarak daha az ücret alması gerekenle, daha çok ücret alması gereken biçimdeki ayırmaların da başlangıcı oluyor.

Böylece dünya nüfusunun yarısı, diğer yarısı üzerinde açık bir egemenlik kurup, inkâr edilemez bir "sömürü" çarkının efendiliği mertebesine (!) yükseliyor.

Bu efendi/köle ilişkisini hepimiz şu ya da bu biçiminde, yaşıyoruz. Asıl şaşırtıcı olan bunun dışında bir yaşama biçimi bilmeyen, başka bir yaşama biçimiyle tanışmamış olan milyarlarca insana dayatılmış bu ilişki biçiminin dünyada ırk, dil, din, sınıf ve cins ayrımına karşı olan sosyalistlerin de yaşama alışkanlıkları arasında-farkında olarak ya da olmayarak- yer alması.

Kuşkusuz insanın bilinci kadar, alışkanlıkları da maddi çevresi ile koşut gelişip, biçimlenir. Ama unutmamak gerekir ki, bizler ait olduğumuz toplumun şartlanmalarından geniş ölçekli bir sıyrılmayı başaramadığımız ölçüde, mevcut durumun sürdürülmesine direkt olmayan katkılarımızı sürdürüyor olacağız. Öyleyse bugün karşımızda duran cevaplandırmamız gerekn soru şudur: Değişmenin şartlarının oluşturulmasını ileriye-sistemin değiştirilmesine- erteleyerek çıkışsızlığın kolaycılığını tercih eden tipik küçük burjuvalar gibi mi davranacağız? Yoksa değişimin, hareketin, hayatın esası olduğunu kabul edip- başkalarının değişmesini, ya da tarafımızdan değiştirilmesini beklemek yerine- kendi değişimimizi önümüze hedef olarak koyabilecek miyiz? Unutmamak gerekir ki, değiştirmenin öncülü değişmektir.

Yaşadığımız toplumdaki cinslerden birini aşağılamaya dayanan ayrımcılığın temelinin özel mülkiyit olduğunu bilmek, kadınların özgürlük ve eşitlik savaşının özel mülkiyetin ortadan kalkmasına bağlı olduğunu bilmek, yaşamını özel mülkiyeti ortadan kaldırmaya hedeflemiş olanlara apayrı bir görev yüklüyor. Onlar reddettikleri bir mülkiyet biçiminin icad ettiği cins ayrımını hayatlarından, düşüncelerinden ve davranışlarından çıkararak işe başlayabilirler.

Her konuda olduğu gibi bu konuda da hazır "formüller" beklemek yerine, "elimden ne gelir" diyen çaresizlik tümceleri yerine, "Nasıl değiştirebilirim?" in düşünsel aktifliğini hayata geçirmekle işe başlamaya ne dersiniz?

"Cins ayrımcılığını körükleyen, cinslerden birini aşağılıyan davranışlara Hayır!" demek sonun başlangıcı olabilir...

İşkencede çağ

Baştarafı 1. sayfa'da

timal olarak görünüyordu. Amerika Birleşik Devletleri'nde zenci ya da Kızılderili gibi bir sorun kalmış mıydı?

Konu bütün çabama rağmen dağılıyor. Demokrasinin demokrasi düşmanlarının ağzında sakız olduğu bir ülke de gündelik bir yayın organının bu yaklaşımı çağdaşlık, insan hakları ve demokrasi gibi kavramlardan burjuvazinin ne anladığını gösteriyor ve onun iki yüzlü iğrenç politikasının bir kez daha maskesini düşürüyordu.

Burjuvazinin kendine çok yakıştırdığı bir atasözü vardır: Tarih ezeli bir tekerrürdür. Belli sürelerde insanlık tarihinde insanlara insan dışkısı yedirme olaylarına rastlanıyorsa bu tarihin ezeli bir tekerrür olduğunu değil burjuvazinin hâlâ iktidarda olduğunu gösterir.

Haberi okuyan bir takım yetkili ağızlar herhalde modernleşme için gerekli dış kaynağın henüz sağlanamamış olmasından duydukları üzüntüyle iç geçirip bu malzemeye olacak olan budur diye düşünüyorlardır.

Olacak olanlar bu kadar değil 'başka' şeylerde olacak.

Chapman rüzgârı

Baştarafı 1. sayfa'da

Nelson Mandela onuruna düzenlenen konserde ve Uluslararası Af Örgütü'nün birçok ülkeyi kapsayan İnsan Hakları turnesinde söylediği besteleriyle dikkatleri üzerine çekmişti. Böylece bestelerini ne adına yaptığını ve kimin için söylediğini ortaya koymuştu.

Chapman insanları, kendi haklarını sıkı sıkıya savunmaya, korumaya ve yeryüzünün içinde bulunduğu durumu düşünmeye çağırıyor.

Dünya bundan sonra bu işçi sınıfı sanatçısından ve etkili sesinin yanısıra şarkılarının sözlerinden bahsedecek.

İnsan Hakları Derneği Çorum Şubesi 1. Olağan Genel Kurulu'nu 29 Ocak 1989 Pazar günü yaptı.

1987 Haziran'ında Avukat Sadık Eral başkanlığında 7 kişi derneğin Çorum'da şubesini açmak için başvuruda bulunmuş, girişim sonuçsuz kalmıştı.

3 Eylül 1988 tarihinde ise Çorum Milletvekili Rıza Ilıman'ın girişimiyle Şakir Otlamaz başkanlığında aralarında gazeteci, avukat, işçi, emekli ve tutuklu yakını 7 kişiye yetki verilmesiyle şube açmıştı.

21 üyeden 13'ünün hazır bulunduğu genel kurul, kurucu başkan Şakir Otlamaz'ın açış konuşmasıyla başladı. Divan üyelerinin seçiminden sonra gündeme geçildi. Gündem üzerine üyelerin düşüncelerini açıklamalarının ardından sunulan liste yapılan açık oylamada oybirliğiyle kabul edildi.

Kurucuların yerlerini genel olarak korudukları seçimde şube yönetimi şu isimlerden oluştu: Şakir Otlamaz, Bülent Şenlik, Yücel Ilıman, Haydar Koygun ve Gülcan Kolbüken (yeni).

Denetleme Kurulu ise Sami Akpınar, Sadettin Bakar ve Özgür Kolukısa'dan oluştu.

Seçilen dernek yönetimi yaptığı basın açıklamasında Şubat ayında konser, Mart ayı içerisinde de Gogol'un "Bir Delinin Anı Defteri" isimli oyununun şube yararına temsiller vereceğini bildirdiler.

Gençlik Dünyası
Çorum Şubesi

Gençlik Dünyası

Sahibi: **Cüneyt Can Oğuzer** • Genel Yayın Yönetmeni: **Yaşar Yiğit** • Yazı İşleri Müdürü: **Erdal Belenlioğlu** • Yönetim Yeri: **Divan Yolu Cad. Işık Sok. Ali Faik Han No: 6 Kat: 3 Sultanahmet-İstanbul** • BÜROLAR: **İSTANBUL (Kartal/Maltepe):** Bağdat Cad. Maltepe İşhanı No: 145/89 Kat: 2 Maltepe-İstanbul • **ANKARA:** Marmara Sok. Kirmir Apt. 12/21 Sıhhiye-Ankara • **İZMİR:** Sosyal İşhanı Gazi Bulvarı No: 100/704 Çankaya-İzmir • **DENİZLİ:** Atatürk Bulvarı Yıldız İşhanı Kat: 6 Denizli • **ÇORUM:** Kale Mah. Emek Cad. Eser Pasajı Kat: 2 No: 12/E • **BURSA:** Akbıyık Cad. İpekçioğlu Çıkmazı Akarsu İşhanı No: 22-23 Bursa • **TRABZON:** EBA İşhanı No: 59 Trabzon • **1 Yıllık Abone Bedeli:** 10.000 TL. • **Yurtdışı:** 25 DM. • **Hesap Numarası:** Yapı Kredi Bankası İstanbul Çemberlitaş Şubesi 039833-9 • **Baskı-Hazırlık:** SOS OFSET • **Matbaa:** DİZER KONCA OFSET

Genç yüreklere selam!

Bülent Uyguner

13. Uluslararası gençlik ve öğrenci festivali 1-9 Temmuz tarihleri arasında Kuzey Kore'nin başkenti Pyong-yang'ta başlıyor. Dünyanın dört bir yanından gelecek olan işçi, öğrenci, köylü, sanatçı gençlik dil, din, ırk, politik düşünce, ideolojik ve sosyal kültürel ayırım gözetmeksizin gençliğin katılım, gelişme, barış ve demokrasi için ulusalararası dayanışmasını pekiştirip, sorunlarını tartışacaklar, bilgi alışverişinde bulunacaklar.

Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu (DDGF) ve Uluslararası Öğrenci Birliği (UÖB) öncülüğünde yapılan 13. Gençlik Festivaline tüm dünyada DDGF ve UÖB'ye üye 150'den fazla ülkeyi temsil eden gençlik delegeleri katılmaktadır. Bugün DDGF ve UÖB tüm dünyada demokratik ve sosyalist ülkeler tarafından tanınmakta ve bu örgütlerle resmi ilişkilere geçilmektedir. Ayrıca DDGF ve UÖB'nin gerek Birleşmiş Milletlerde gerekse de Unesco'da saygın ve etkin bir işlevi vardır.

DDGF gücünü tüm dünyada emperyalizme, faşizme, sömürgeciliğe ve gericiliğe karşı verilen haklı ve meşru mücadeleden almaktadır. II.Dünya Savaşı'nda faşizme karşı verilen mücadelede gençlik her zaman en ön safta yer almış ve faşistlere aman vermemişlerdir. Faşizmin yenilgiye uğratılmasından sonra 1945 yılında "Bir daha asla" diyerek tüm demokratik, yurtsever ve sosyalist gençlik örgütleri Dünya Demokratik Gençlik Federasyonunu kurmuşlardır: DDGF ve UÖB bir yandan gençliğin uluslararası ortak taleplerini dile getirip gençliğin katılım, gelişme. barış ve özgürlük mücadelesini örgütlemeyi ve bu konuyla ilgili paneller, toplantılar, festivaller, ikili ilişkiler sürdürürken diğer yandan faşizmin ve sömürgeciliğin çizmeleri altında ezilen ülkelerin gençliğiyle de dayanışmasını sürdürmektedir. Güney Afrika'da mücadele eden gençliğin, Filistinde mücadele eden "genç generallerin", Kürdistan'da mücadele eden genç peşmergelerin haklı mücadeleşini uluslararası kamuoyuna duyurmak, dayanışmayı sürdürmek için aktif bir çalışma sürdürmektedir.

İşte böylesi bir dünyada tüm dünya demokratik gençliğin birliğini temsil eden DDGF ve UÖB'ye Türkiye gençlik hareketlerinin ve demokratik örgütlerin üye olabilmesi, uluslararası ilişkiye girilebilmesi kanunen yasaklanmıştır. Ve bu yasak 12 Eylül öncesine dayanmaktadır. Türkiye'deki gençlik örgütlenmeleri, siyasi ve demokratik gençlik örgütlenmeleri, gerek hukuken getirilen engellemeler gerekse de uluslararası dayanışmanın önemi bilince çıkartılmadığından bugüne kadar bu yolda pek fazla birşey kaydedilmiş değildir. Oysa Türkiye gençlik hareketlerinin 60'lı yolların öncesine dayanan bir geçmişi vardır. Geçmişte kurulan FKF, DEV-GENÇ gibi demokratik gençlik örgütleri bu yasakları aşmak ve uluslararası dayanışmayı kitlelere mal etmek konusunda kalıcı ve ısrarlı bir çalışma yürütmemiştir.

Bugün ülkemizde gençlik ne DDGF ne UÖB ne de 10-17 Kasım gençlik haftasını tanımaktadır. Gençliğin uluslararası dayanışmasının bile içeriği anlaşılmış değildir. 12 Eylül öncesinde de gençliğin uluslararası dayanışması hedef gösterilmeden soyut sloganlara indirgenmiş barış, dostluk, dayanışma gibi en temel uluslararası sloganlara bile sırt çevirilmiştir. Ondan öte yüzmilyonlarca genci temsil eden DDGF ve UÖB gibi üst örgütlenmelere bir takım sıfatlar takılarak adeta yok sayılmışlardır. Milliyetçi bir konuma bürünerek gençliğin enternasyolist bilincini geliştirmede üzerlerine düşen görevler yerine getirilememiştir. "Sol" kesimde bu anlayışlar süre giderken bazı gençlik örgütleri de DDGF ve UÖB'ye üye olma hakkını bir imtiyaz olarak algılayıp bu ilişkiyi kendi grupsal çıkarı ve yararı için kullanmaları ayrı bir handikapı oluşturmuştur. Bu ilişkileri Türkiye gençlik hareketinin emrine sunup en geniş kitlelere mal etmek, ulusal ve uluslararası gençlik mücadelesinin birlikteliğini sağlamak, egemen ideolojiyi kırarak enternasyonalizmi somutlamak ne yazık ki gereği kadar başarılamamıştır.

12 Eylül rejiminin gençlik hareketlerine çıkardığı fatura çok ağırdır. 12 Eylül yönetimi bir karabasan gibi halkımızın üstüne çökerken yaptığı onca iş arasından birisi de içeriyi dışarıdan soyutlamak dışarıyı da Türkiye'den habersiz kılmaktı. Türkiye ve Kürdistan'ın dört bir yanı dikenli tel örgüleriyle çevrildi. Bazılarımız dört duvar arasında bazılarımız ise kendi içlerinde hapsedildiler. Taşlar bağlanmış, itler ortaya salınmıştı. İşte bu noktada uluslararası demokratik kuruluşlar devreye girdi. Türkiye ve Kürdistan halklarıyla dayanışmayı yükselterek 12 Eylül yönetimine karşı dünya çapında kamuoyu yaratmak için seferber olundu. Paneller, toplantılar, gösteriler imza kampanyaları düzenlendi. Kiliseler Birliği bile devreye girerek Cunta üzerinde baskı grupları oluşturuldu. İçeride yaprak bile kımıldamazken cuntayı en çok düşündüren ve kaşındıran işte bu dış baskılar ve uluslararası dayanışma oldu. Geçmişte dudak bükülerek bakılan, reformist, revizyonist etiketler yapıştırılan bu uluslararası kuruluşlar 12 Eylül yönetiminin tüm kirli çamaşırlarını, baskılarını, en temel insan hak ve özgürlüklerin ayaklar altına alınmasını, işkenceleri, kaybolan insanları, insan olma hakkı elinden alınan kürt halkının taleplerini tüm dünyaya duyurdular. Türkiye'deki çeşitli örgütlerle dayanışmalarını yükselttiler. Bizden önce binlerce kez yaşanan en temel kavramların ete kemiğe bürünmesi böylesi yaşanan acı durumlardan sonra bilince çıkarılıyordu.

Yaşanan onca tecrübeden sonra uluslararası dayanışmanın önemi geçmişe nazaran ülkemizde daha çok bilince çıkmış bulunmaktadır. Bu gençlik hareketlerimizin geleceği açısından olumlu bir aşamadır. Kendi dar penceremizi kırıp, uluslararası ilişkilere daha geniş perspektiften bakmak, gençlik denen bir milletin üyesi olarak üzerimize düşen görevleri yapmak önümüzde bizi bekleyen görevlerdir.

Yalnız bu konuda geçmişten gelen anlayış tamamiyle terkedilmiş değildir. Şimdi de uluslararası ilişkilere faydacı bir anlayışla yaklaşmak, bu ilişkileri salt sesimizi duyurduğumuz bir araç olarak görmek gibi tutumlar sergilenmektedir. Üzerimize düşen görevleri yerine getirmek, somut dayanışmayı yükseltmek ve bu platformlarda temsil edilmeyi öne almak göz ardı edilmektedir.

Önümüzde somut bir görev var. Kore Festivaline az bir zaman kaldı. Bugün Türkiye gençlik hareketlerinin bölünmüşlüğü ve demokratik birliğin sağlanamayışı Kore'de dünya gençliğine sunacağımız en büyük armağandan bizi yoksun bırakmaktadır.

13. Gençlik Festivali'ne yönelik çeşitli dergi ve çevrelerin bir araya gelmesi, geçmişin handikaplarının aşılması açısından çok olumlu bir adımdır. Geleceğe yönelik sağlam taşlar döşemenin ve ortak değerleri en geniş gençlik kitlesine benimsetmenin yolu ortak yapılacak işlerden geçmektedir. Bu anlamda Genç Dayanışma dergisi Yazı Kurulu'nun festivale yönelik çağrısını bugünkü koşullarda yapılacak en ileri aşama olarak değerlendiriyoruz. 13. festivalde Türk ve Kürt gençliğinin yüreği, dünya gençliğinin yüreğiyle birlikte atacak. Bu genç yüreklere selam!

Genç Dayanışma Yazı Kurulu'ndan kamuoyuna ÇAĞRI

I- DDGF ve UÖB tarafından gerçekleştirilen gençlik festivali gençliğin uluslararası dayanışmasının somutlandığı en büyük organizasyondur. Festivalin 45 yıldır değişmeyen tek şiarı "Anti-Emperyalist Dayanışma, Barış ve Dostluk"tur. Festivalin tabanı farklı politik, ideolojik, sosyal, dinsel ve kültürel yapıların yanı sıra politik olmayan yapılardan oluşmaktadır. Festival gençliğin katılım, gelişme temelinde uluslararası ortak anlayışları ve hedefleri gerçekleştiren bir olanaktır.

II- Bugün Türk ve Kürt gençlik hareketlerinin siyasi örgütlenme hakkı ortadan kaldırılmış, yasak kapsamı içine alınmıştır. Varolan kimi demokratik örgütlenmeler de çeşitli baskı, yasak ve engellemelerle karşı karşıyadır. Bu yasak kapsamı içerisinde uluslararası ilişkilere girmek, bunun şubesini açmak ve üye olmakta bulunmaktadır. Gençlik festivalinin yaklaştığı bugünlerde Türk ve Kürt gençlik çevreleri temsilcilerinin 89' Kore Festivaline yasal olarak katılmasını engelleyen yasaklara karşı ortak mücadele etmeyi ve bunu uluslararası dayanışmayla genişletmeyi kendimize bir görev biliyoruz.

III- 890 Kore Festivali çalışmaları uluslararası hazırlık komitesince yürütülüyor, bu komite ayrıca her ülkede bir hazırlık komitesi kurulmasını öneriyor. İçinde bulunduğumuz koşullarda böyle bir komitenin kurulmasının önündeki engellere karşın Türk ve Kürt gençlik çevrelerinin 89' Gençlik Festivali'ne katılmasını ve uluslararası dayanışmanın çok yönlü etkinliklerle gençliğe mal edilmesini hedefliyor ve çeşitli siyasi parti, demokratik kuruluş, üniversite, aydınlar ve çeşitli kuruluşları bu konuda destek vermeye ve katılmaya çağırıyor.

YAZI KURULU: Enis Eren, Levent Özbay, Ercüment Türk, Bülent Uyguner, Ata Yazıcıoğlu, Murat Yıldırım, İpek Kazanç, Suat Öztürk.

Festival

Ulusal hazırlık komiteleri

Şili'de Ulusal Hazırlık Komitesi bir dizi ikili görüşmelerden sonra örgütlerarası geniş bir toplantı ile oluşturuldu. Şu anda Komitede Hıristiyan-Demokratlardan Komünistlere ve diğer devrimci, gruplara dek 14 politik örgüt temsil ediliyor.

DANİMARKA

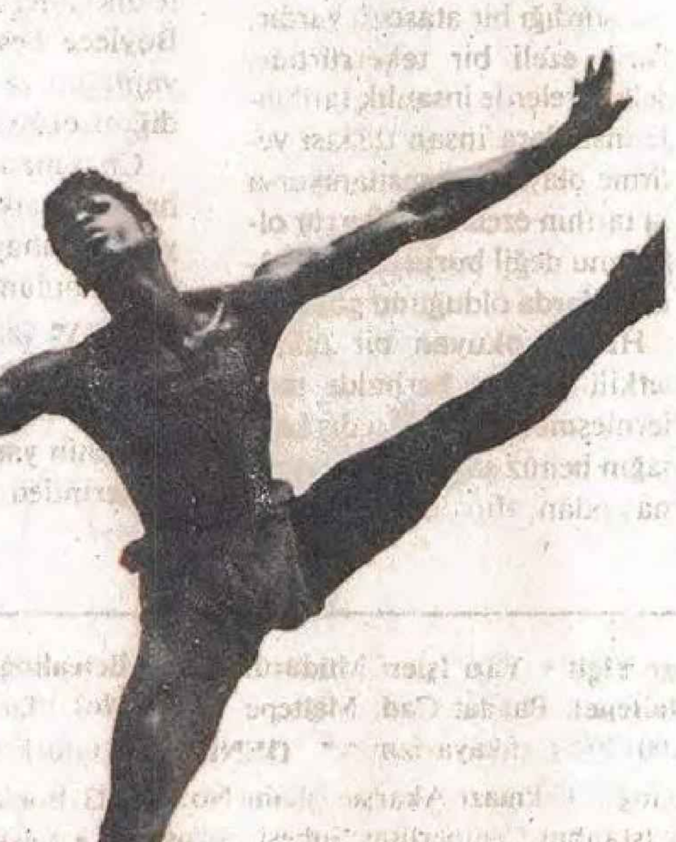
Danimarka Ulusal Hazırlık Komitesi, aralarında 13. Festivale katılma kararını çeşitli nedenlerle henüz vermemiş bulunanlar da dahil, 20'yi aşkın örgütten oluşuyor. İki ayda bir tüm üye örgütlerin katılımına açık olarak toplanan Ulusal Hazırlık Komitesi içinde bir Yürütme Komitesi seçilmiş bulunuyor.

Yürütme Komitesi'nde yer alan örgütler şunlar: Danimarka Gençlik Konseyi (ülkenin tüm gençlik örgütlenmelerini bir çatı altında biraraya getiren yarı-resmi bir kuruluş), Komünist Gençlik Birliği, Danimarka Sosyal-Demokrat Gençliği, Danimarka Liberal Gençlik Örgütü, Radikal-Liberal Gençlik, Sosyalist Halkçı Gençlik, Danimarka Liberal Öğrencileri, Gençlik Klüpleri Ulusal Birliği, Danimarka Jimnastik ve Gençlik Örgütleri, Güney Afrika Komitesi, Barışçı Gençlik, Litografçılar, Orta-Öğrenim Öğrenci Birliği...

FİNLANDİYA

Finlandiya'da Ulusal Hazırlık Komitesi örgütlenmesi köklü bir geleneğe dayanıyor. 1968 Sofya Festivali öncesinde resmen kurulan Finlandiya Festival Komitesi Festival hazırlıklarında sürekliliği koruyor. Festival Komitesinin bölgesel ve yerel alt-birimleri de var. Bu festivale hazırlanırken, barış, dostluk ve anti-emperyalist dayanışma etkinlikleri içinde Asya ve Pasifik halklarının sorunları ve kültürleri etrafında çalışmalara özel bir ağırlık verilecek. Finlandiya gençlik delegasyonu büyük bir ulusal festival ile uğurlanacak.

Finlandiya Festival Komitesi'nde 70 kadar örgüt temsil ediliyor. Bunlar arasında tüm demokratik, politik gençlik örgütleri -DDGF üyesi Finlandiya Demokratik Gençlik Birliği (SDNL), Sosyal-Demokrat Gençlik Birliği (SNK), Merkez Parti Gençlik Birliği (NKL), Koalisyon Partisi Gençlik Örgütü (KNL), Devrimci Gençlik Birliği (VKN) - öğrenci örgütleri, piyoner ve izci örgütleri, dostluk dernekleri, dayanışma örgütleri, barış, kültür ve spor örgütleri ve sendikalar bulunuyor.

PAKİSTAN

UÖB üyesi Demokratik Öğrenci Federasyonu (DSF)'nun çağrısı üzerine 29 Ağustos 1988'de Karaçi Üniversitesinde bir araya gelen 20'yi aşkın öğrenci, gençlik ve kadın örgütü tarafından Ulusal Hazırlık Komitesi (NPC) oluşturuldu.

Daha sonraki katılmalarla komiteye üye olan örgüt sayısı 30'u aştı. Bunların arasında 10'u aşkın ülke çapında faaliyette bulunan, değişik politik ya da etnik karakterde öğrenci örgütü, buna yakın sayıda gençlik örgütü ve ayrıca Genç Gazeteciler, Genç Doktorlar, kadın örgütleri, kültür-sanat gurupları yer alıyor.

Eşgüdüm Sekreterliği görevini bir DSF temsilcisi yürütüyor.

ŞİLİ

1985 yazında Moskova'da yapılan 12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali'ne Şili gençliği illegal yollardan yurtdışına çıkıp dönen, aralarında Hıristiyan-Demokratların da bulunduğu geniş bir delegasyonla katılmıştı. 13. Festivale açık, legal bir katılım hedefleniyor. Festivalde Şili'deki bir dizi hazırlık etkinliklerine davat edilmiş durumda.

Şili'de Ulusal Hazırlık Komitesi bir dizi ikili görüşmelerden sonra örgütlerarası geniş bir toplantı ile oluşturuldu. Şu anda Komitede Hıristiyan-Demokratlardan Komünistlere ve diğer devrimci, sol gruplara dek 14 politik örgüt temsil ediliyor. Yasaklanan politik gençlik örgütlerinin yanısıra yasal insan hakları kuruluşları, sendikalar ve öğrenci dernekleri de komiteda yer alıyor. Komünist Gençlik Birliği, Sosyalist Gençlik Birliği, Sol-Hıristiyan Gençlik Örgütü, Hümanist Parti Gençliği, Hıristiyan-Demokrat Gençlik (gözlemci statüsünde), Ulusal Öğrenci Birliği (eksiksiz tüm yüksek öğrenim gençliğini kapsayan, ancak ezici çoğunluğun muhalefetten yana olduğu sendikal tipte bir örgütlenme). Orta-öğrenim Öğrenci Birliği (üniversite öğrencilerininkine benzer bir örgütlenme), Gençlik Hakları Komitesi, Viktor Jara Kültür Derneği bunlardan başlıcaları.

Komitede temsil edilen yasal ve yasadışı örgütler ve -ayrıca- Komitede görev alan kişiler kamuoyuna ilan edilmiş bulunuyor. Komite başkanlığını bir Katolik papaz yürütmekte.

YUNANİSTAN

Yunanistan'da Ulusal Hazırlık Komitesi oluşturma sürecine daha önceki Festivallere katılan başlıca politik gençlik örgütleri arasında gayrı-resmi görüşmelerle başlandı, ve 1988 Şubat'ında katılan tüm örgütlerin, Yunanistan gençliğinin Festivale yaklaşımını ifade eden bir deklarasyonla komite kuruldu. 1989 başından itibaren, Festival uluslararası hazırlıklarının duyurulması ve tek tek örgütlerin özgül eylemleri yanısıra, özellikle barış ve uluslararası dayanışma konularında ulusal festival hazırlık etkinlikleri gerçekleştirilecek.

Komitede 17 örgüt bulunuyor. Bunlardan 3 kadın örgütü ve Emekçiler Birliği adlı bir örgüt ilk kez yer alıyor. Diğer örgütlerden başlıcaları şunlar: Yunanistan Komünist Gençliği (KNE), PASOK Gençliği, Yunan Komünist Gençlik Örgütü -Rigas Fereos, Radikal Sol Gençlik (RAN), Yunan Sosyalist Demokrat Gençliği (ESDİN), Demokratik Sosyalist Parti (KODESO) Gençliği, Birleşik Demokratik Sol (EDA) Gençliği, Yunanistan Ulusal Öğrenci Birliği (EFEE), Yunanistan Teknik Enstitü Öğrencileri Ulusal Birliği (ESEE), Orta-Öğrenim Gençlik Derneği (SEMME), barış ve kadın örgütleri...